

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Περιόδου από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2008

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3556/2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Δηλώσεις Μελών Διοικητικού Συμβουλίου	6
II. Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	7
III. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της περιόδου από 1.1.2008 έως 31.12.2008	9
A. Απολογισμός χρήσης 2008.....	9
B. Σημαντικά γεγονότα κατά τη χρήση 2008 και η επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις..	13
1. Διακοπή αποδόσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. προς την θυγατρική ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.....	13
2. Συμφωνία με πράκτορες.....	13
3. Λειτουργική αναδιοργάνωση.....	13
4. Παράδοση τεχνολογικού εξοπλισμού και λογισμικού (εγκατάσταση TAX).....	13
5. Άσκηση δικαιώματος προαίρεσης της υλικοτεχνικής υποδομής σύμφωνα με το Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 31.7.2007 με την κοινοπραξία INTPALOT	14
6. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	14
7. Αντιμετώπιση Παράνομου Στοιχηματισμού	14
8. Πάμε Στοίχημα	14
9. Αναμορφώσεις Παιχνιδιών	15
10. Γεωγραφική Επέκταση	15
11. Εταιρική Εικόνα Πρακτορείων	15
12. Μεταβολή στην οργανωτική διάρθρωση του Ομίλου.....	16
13. Μεταβολή στη μετοχική σύνθεση του Ομίλου	16
Γ. Περιγραφή των κυριοτέρων κινδύνων και αβεβαιοτήτων.....	16
1) Ανταγωνισμός από άλλες επιχειρήσεις τυχερών παιχνιδιών καθώς και από παράνομο στοιχηματισμό	16
2) Κίνδυνος από τις επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία λόγω της αρνητικής οικονομικής συγκυρίας.....	16
3) Συναλλαγματικός κίνδυνος	17
4) Πιστωτικός κίνδυνος.....	17
5) Κίνδυνος ρευστότητας.....	17
6) Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων	18
Δ. Παράθεση σημαντικών συναλλαγών του εκδότη με συνδεδεμένα προς αυτόν μέρη	18
Ε. Προοπτικές για το έτος 2009.....	20
ΣΤ. Εταιρική Διακυβέρνηση και μερισματική πολιτική της ΟΠΑΠ Α.Ε.	21
Ζ. Αριθμός και ονομαστική αξία μετοχών	23
Η. Σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης 2008 και μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης των οικονομικών καταστάσεων.....	23
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	24
ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΟΠΑΠ Α.Ε. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΠΑΡ. 7 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3556/2007	24
IV. Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις	27
1. Ισολογισμός	28
2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων	29
3. Κατάσταση Ταμειακών Ροών	30
4. Καταστάσεις Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	31
4.1. Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	31
4.2. Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης της ΟΠΑΠ Α.Ε.	32

5. Πληροφορίες για την εταιρεία και τον Όμιλο	33
5.1. Γενικές Πληροφορίες	33
5.2. Φύση δραστηριοτήτων.....	33
6. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	33
6.1. Αλλαγές σε Λογιστικές Αρχές	34
6.1.1. Ανασκόπηση Μεταβολών	34
6.1.2. Πρότυπα, Τροποποιήσεις και Διερμηνείες σε ήδη υπάρχοντα Πρότυπα τα οποία βρίσκονται σε ισχύ κατά τη χρήση 2008 αλλά δεν σχετίζονται με τη δραστηριότητα της εταιρείας	34
6.1.3. Πρότυπα, Τροποποιήσεις και Διερμηνείες σε ήδη υπάρχοντα Πρότυπα τα οποία δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ και δεν έχουν υιοθετηθεί	36
6.2. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές	42
6.2.1. Κρίσεις	43
6.2.2. Εκτιμήσεις και παραδοχές	43
7. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών αρχών	46
7.1. Ενοποίηση και συμμετοχή σε συνδεδεμένες	46
7.2. Μετατροπή ξένου νομίσματος.....	49
7.3. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα	50
7.4. Αναγνώριση εσόδων και εξόδων	50
7.5. Ενσώματες ακινητοποιήσεις.....	51
7.6. Άυλα περιουσιακά στοιχεία	52
7.7. Υπεραξία.....	52
7.8. Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων.....	52
7.9. Μισθώσεις	53
7.10. Λοιπό μη κυκλοφορούν ενεργητικό	54
7.11. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού.....	55
7.12. Αποθέματα	58
7.13. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ταμειακών διαθεσίμων	58
7.14. Ίδια κεφάλαια	58
7.15. Φορολογία εισοδήματος & αναβαλλόμενος φόρος	59
7.16. Προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις.....	60
7.17. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.....	61
7.18. Κόστος παροχών αποχώρησης	62
7.19. Επενδύσεις σε ακίνητα	62
8. Δομή του Ομίλου	63
9. Διανομή μερισμάτων	65
10. Πληροφόρηση κατά τομέα	65
10.1. Επιχειρηματικοί τομείς για τον Όμιλο της ΟΠΑΠ Α.Ε. για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2008 και 2007 αντίστοιχα.....	66
10.2. Επιχειρηματικοί τομείς της ΟΠΑΠ Α.Ε. για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2008 και 2007 αντίστοιχα	68
10.3. Γεωγραφικοί τομείς.....	70

11. Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων	70
11.1. Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	70
11.2. Αποθέματα	71
11.3. Απαιτήσεις.....	71
11.4. Λοιπά στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	73
11.5. Ασώματες ακινητοποιήσεις	74
11.6. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	77
11.7. Επενδύσεις σε ακίνητα	79
11.8. Υπεραξία.....	80
11.9. Επενδύσεις σε θυγατρικές.....	81
11.10. Επενδύσεις σε συγγενείς.....	82
11.11. Λοιπά στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού.....	83
11.12. Αναβαλλόμενοι φόροι ενεργητικού.....	83
11.13. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	85
11.14. Χρηματοδοτικές μισθώσεις	85
11.15. Φόροι	86
11.16. Δεδουλευμένες και λοιπές υποχρεώσεις	87
11.17. Προγράμματα παροχών προσωπικού	87
11.18. Προβλέψεις	89
11.19. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	89
11.20. Μετοχικό κεφάλαιο	89
11.21. Αποθεματικά.....	90
11.22. Προτεινόμενα μερίσματα	91
11.23. Συναλλαγματικές διαφορές.....	91
11.24. Κόστος πωλήσεων	92
11.25. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	93
11.26. Δαπάνες διοίκησης /διάθεσης.....	93
11.27. Άλλα λειτουργικά έξοδα	94
11.28. Ζημιές από απομείωση περιουσιακών στοιχείων.....	94
11.29. Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	96
11.30. Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενος φόρος.....	97
11.31. Κέρδη ανά μετοχή	98
11.32. Αμοιβές προσωπικού	98
11.33. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	98
11.34. Λοιπές αποκαλύψεις.....	102
11.35. Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου	105
11.36. Οψιγενή γεγονότα.....	108
V. Στοιχεία και πληροφορίες χρήσης 2008	109

VI. Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005.....	110
VII. Διαδικτυακός τόπος ανάρτησης της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.....	111

I. Δηλώσεις Μελών Διοικητικού Συμβουλίου

(σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2 του Ν. 3556/2007)

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΠΑΠ ΑΕ:

1. Χατζηεμμανουήλ Χρήστος, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνων Σύμβουλος
2. Αλιφιεράκης Σοφοκλής, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και
3. Παυλιάς Νικόλαος, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου,

βεβαιώνουμε και δηλώνουμε, εξ όσων γνωρίζουμε, ότι:

- α) Οι οικονομικές καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. για την χρήση από 1^η Ιανουαρίου 2008 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2008, οι οποίες καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά Πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως του εκδότη καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- β) Η έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις, και τη θέση της εταιρείας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Περιστέρι, 16 Μαρτίου 2009

**Ο Πρόεδρος Δ.Σ. &
Διευθύνων Σύμβουλος**

Ένα Μέλος του Δ.Σ.

Ορισθέν Μέλος του Δ.Σ.

Χρήστος Χατζηεμμανουήλ

Σοφοκλής Αλιφιεράκης

Νικόλαος Παυλιάς

II. Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. (η Εταιρεία) καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και των θυγατρικών της (ο Όμιλος) οι οποίες αποτελούνται από τον εταιρικό και ενοποιημένο ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2008, και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή καθώς και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και την διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωσή μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008, την χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις Ταμειακές τους Ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί άλλων νομικών θεμάτων

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 107 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 16 Μαρτίου 2009

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ
Α.Μ. ΣΟΕΛ 15791

ΣΩΤΗΡΗΣ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Α.Μ. ΣΟΕΛ 13671

Grant Thornton

Ορκωτοί Ελεγκτές Σύμβουλοι Επιχειρήσεων
Βασ. Κωνσταντίνου 44, 116 35, Αθήνα
Α.Μ.ΣΟΕΛ 127

III. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της περιόδου από 1.1.2008 έως 31.12.2008

(σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007)

Η παρούσα ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου αφορά στην κλειόμενη χρήση 2008. Η έκθεση συντάχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 άρθρο 43α παράγραφος 3 & 4, άρθρο 107 παρ. 3 και άρθρο 136 παρ. 2. Επίσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3556/2007 άρθρα 2γ, 6, 7 & 8 καθώς και τις αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 7/448/11.10.2007 άρθρο 2, 1/434/3.7.2007 και το Καταστατικό της εταιρείας, σας υποβάλλουμε για την κλειόμενη χρήση από 1.1.2008 έως 31.12.2008 την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία περιλαμβάνει, τις ελεγμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, τις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων και την έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται συνοπτικά πληροφορίες του Ομίλου και της εταιρείας ΟΠΑΠ ΑΕ, χρηματοοικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση των μετόχων και του επενδυτικού κοινού για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα, τη συνολική πορεία και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης εταιρικής χρήσης (1.1.2008 – 31.12.2008), σημαντικά γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα και την επίδραση αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της ίδιας περιόδου. Επίσης περιγράφονται οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος και η εταιρεία στο μέλλον, η προβλεπόμενη πορεία και εξέλιξη των εταιρειών του Ομίλου, η εταιρική διακυβέρνηση, η μερισματική πολιτική και τέλος παρατίθενται ο αριθμός και η ονομαστική αξία του συνόλου των μετοχών καθώς και οι σημαντικές συναλλαγές μεταξύ του εκδότη και των συνδεδεμένων με αυτόν μερών.

A. Απολογισμός χρήσης 2008

Εξέλιξη – Μεταβολές οικονομικών μεγεθών, Επιδόσεις

Σε επίπεδο Ομίλου, τα οικονομικά μεγέθη, του οποίου προσδιορίζονται κατά κύριο λόγο από τα μεγέθη της μητρικής εταιρείας, έχουν ως ακολούθως:

1. Ο κύκλος εργασιών, στον οποίο περιλαμβάνονται: α) οι πωλήσεις από τη διεξαγωγή των παιχνιδιών στη χρήση 2008 ποσού € 5.517.151 χιλ. και β) οι πωλήσεις από τη δραστηριότητα της θυγατρικής ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. που αφορούσε στην παροχή υπηρεσιών για την διεξαγωγή του Παγκόσμιου Συνεδρίου Λοταριών (WLA), ποσού € 2.440 χιλ., ανήλθε σε € 5.519.591 χιλ. έναντι € 5.065.751 χιλ. την χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 8,96%, η οποία αντισταθμίζεται: α) την αύξηση των πωλήσεων του παιχνιδιού ΚΙΝΟ κατά 16,83% και β) την αύξηση των πωλήσεων του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» κατά 3,18%.
2. Τα μικτά κέρδη ανήλθαν στο ποσό των € 1.155.861 χιλ. έναντι € 1.021.893 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 13,11%.

3. Τα λειτουργικά κέρδη προ αποσβέσεων, χρηματοοικονομικών και φόρων (EBITDA) ανήλθαν στο ποσό των € 1.056.724 χιλ. έναντι € 810.004 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 30,46%. Η αύξηση των λειτουργικών κερδών προ αποσβέσεων, χρηματοοικονομικών και φόρων (EBITDA) σε ποσοστό μεγαλύτερο από την αύξηση των πωλήσεων και η αύξηση των αντίστοιχων περιθωρίων, είναι αποτέλεσμα του περιορισμού ορισμένων λειτουργικών δαπανών όπως η μείωση των αποδιδόμενων ποσών στους νικητές του «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» εξ' αιτίας της αποτελεσματικότερης διαχείρισης του παιχνιδιού καθώς και η μείωση των ποσών που διατίθενται για τη διαφήμιση των παιχνιδιών.
4. Τα κέρδη προ φόρων παρουσίασαν αύξηση σε ποσοστό 27,99% και διαμορφώθηκαν στο ποσό των € 993.963 χιλ. έναντι € 776.622 χιλ. τη χρήση 2007.
5. Τα καθαρά κέρδη παρουσίασαν αύξηση σε ποσοστό 27,48% και ανήλθαν στο ποσό των € 728.488 χιλ. έναντι € 571.437 χιλ. τη χρήση 2007.
6. Το κόστος πωλήσεων ανήλθε στο ποσό των € 4.363.730 χιλ. έναντι 4.043.858 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 7,91%, ποσοστό χαμηλότερο σε σχέση με το ποσοστό αύξησης των πωλήσεων (8,96%), κυρίως λόγω του χαμηλότερου ποσοστού των κερδών νικητών επί των πωλήσεων του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ», σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό της συγκρινόμενης χρήσης 2007 (66,55% τη χρήση 2008 έναντι 71,21% τη χρήση του 2007).
7. Τα έξοδα διοίκησης, διάθεσης καθώς και τα λοιπά έξοδα ανήλθαν συνολικά στο ποσό των € 200.983 χιλ. έναντι € 259.064 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας μείωση 22,42%. Μείωση κατά 31,87% εμφανίζουν τα έξοδα διάθεσης τα οποία κατά κύριο λόγο αφορούν στη μητρική εταιρεία. Η μείωση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην μείωση των οικονομικών ενισχύσεων και των ποσών που διατίθενται για τη διαφήμιση των παιχνιδιών.
8. Τα καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα παρουσίασαν αύξηση κατά 134,38%. Η αύξηση αυτή αποδίδεται στους υψηλότερους πιστωτικούς τόκους, λόγω της αύξησης των διαθεσίμων και του μέσου επιτοκίου στη χρήση 2008.
9. Οι αποσβέσεις αυξήθηκαν σε ποσοστό 102,08%, ανερχόμενες στο ποσό των € 96.855 χιλ. έναντι € 47.929 χιλ. της χρήσης 2007. Η αύξηση αυτή οφείλεται στις αποσβέσεις που προέκυψαν από τις άδειες χρήσης των λογισμικών και του τεχνολογικού εξοπλισμού του Ιδιωτικού Συμφωνητικού με την κοινοπραξία INTPALOT Α.Ε. της 31.7.2007 καθώς και στην μεταβολή της εκτίμησης της ωφέλιμης ζωής της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας βάσει του Ιδιωτικού Συμφωνητικού με την κοινοπραξία INTPALOT Α.Ε. της 23.11.2006 για το παιχνίδι «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ».
10. Οι ταμειακές ροές του Ομίλου προσδιορίζονται κατά κύριο λόγο από τις ταμειακές ροές της μητρικής εταιρείας.
 - α) Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες στη χρήση 2008 αυξήθηκαν κατά 21,59% (ποσοστό μικρότερο της λειτουργικής κερδοφορίας 30,46%), στο ποσό των € 856.523 χιλ. έναντι € 704.438 χιλ. της χρήσης 2007, κυρίως λόγω: 1) της πληρωμής ποσού € 25 εκ. για την οικονομική ενίσχυση των πυρόπληκτων περιοχών, ποσό που βάρυνε τα αποτελέσματα της χρήσης 2007 και 2) των

αυξημένων εισροών στη χρήση 2007 από την είσπραξη απαιτήσεων από τους πράκτορες και την Εταιρεία Στοιχημάτων μετά την ολοκλήρωση του μεταξύ μας Ιδιωτικού Συμφωνητικού στις 29.1.2007.

β) Στη χρήση 2008 οι εισροές από επενδυτικές δραστηριότητες (€ 34.451 χιλ.), αντανakλούν κυρίως αυξημένους πιστωτικούς τόκους, ενώ στη χρήση 2007 οι εκροές από επενδυτικές δραστηριότητες (€ 61.415 χιλ.) αντανakλούν τη ληφθείσα τεχνoγνωσία από το εξαμήνο Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 23.11.2006 με την κοινοπραξία INTPALOT Α.Ε. (€ 77.350 χιλ.) που εν μέρει αντισταθμίζεται από πιστωτικούς τόκους (€ 18.314 χιλ.).

γ) Οι ταμειακές εκροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες ανήλθαν σε € 677.446 χιλ. από € 534.289 χιλ. την χρήση 2007 και αφορούν κυρίως στην καταβολή του υπόλοιπου μερίσματος 2007 και προμερίσματος 2008 και πληρωμές δόσεων της χρηματοδοτικής μίσθωσης βάσει του τριετούς Ιδιωτικού Συμφωνητικού της 31.7.2007 με την κοινοπραξία INTPALOT Α.Ε.

Παράγοντες δημιουργίας αξίας και μέτρησης επιδόσεων

Ο Όμιλος παρακολουθεί τις επιδόσεις μέσα από την ανάλυση των εννέα βασικών επιχειρηματικών του τομέων, οι οποίοι, με βάση το Δ.Λ.Π. 14, είναι τα εννέα παιχνίδια που διεξάγει, οργανώνει και λειτουργεί.

Ο τομέας με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία συμμετοχή στις πωλήσεις των παιχνιδιών είναι το ΚΙΝΟ, του οποίου ο κύκλος εργασιών αποτέλεσε για τη χρήση 2008 το 51,21% του κύκλου εργασιών των παιχνιδιών του Ομίλου ενώ συνεισέφερε και το 44,73% του συνολικού μικτού κέρδους. Τα έσοδα από το παιχνίδι ΚΙΝΟ ανήλθαν σε € 2.825.122 χιλ. έναντι € 2.418.090 χιλ. της χρήσης 2007 παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 16,83%.

Δεύτερος σε πωλήσεις έρχεται ο επιχειρηματικός τομέας του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» που για τη χρήση 2008 συμμετέχει κατά 40,13% επί των συνολικών πωλήσεων των παιχνιδιών και κατά 41,19% στα μικτά κέρδη του Ομίλου. Τα έσοδα από το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ανήλθαν σε € 2.214.188 χιλ. έναντι € 2.145.952 χιλ. της χρήσης 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 3,18%.

Το παιχνίδι ΤΖΟΚΕΡ αποτελεί ακόμα ένα σημαντικό τομέα δραστηριότητας για τον Όμιλο. Ο τομέας αυτός κατά τη χρήση 2008 αποτέλεσε το 4,43% του κύκλου εργασιών των παιχνιδιών καθώς και το 7,19% επί του συνολικού μικτού κέρδους. Τα έσοδα από το παιχνίδι ΤΖΟΚΕΡ ανήλθαν σε € 244.474 χιλ. έναντι € 256.536 χιλ. της χρήσης 2007, σημειώνοντας μείωση σε ποσοστό 4,70%.

Τα υπόλοιπα παιχνίδια SUPER 3, ΠΡΟΠΟ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, EXTRA 5 και ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ αποτελούν το 4,23% του κύκλου εργασιών του Ομίλου για τη χρήση και 6,81% του συνολικού μικτού κέρδους.

Ο Όμιλος έχει την πολιτική να αξιολογεί τα αποτελέσματα και την απόδοσή του σε μηνιαία βάση εντοπίζοντας έγκαιρα και αποτελεσματικά αποκλίσεις από τους στόχους και λαμβάνοντας αντίστοιχα διορθωτικά μέτρα. Επίσης, μετράει την αποδοτικότητά του κάνοντας χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών απόδοσης που χρησιμοποιούνται διεθνώς:

- ROCE (Return on Capital Employed) – «Αποδοτικότητα Συνολικών Απασχολούμενων Κεφαλαίων»: Ο δείκτης διαιρεί τα κέρδη προ φόρων και χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων με τα συνολικά

απασχολούμενα κεφάλαια του Ομίλου, τα οποία είναι το άθροισμα της Καθαρής Θέσης και του συνόλου των δανείων.

- ROE (Return on Equity) – «Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων»: Ο δείκτης διαιρεί τα κέρδη μετά από φόρους με την Καθαρή Θέση του Ομίλου.

- EVA (Economic Value Added) – «Προστιθέμενη Οικονομική Αξία»: Το μέγεθος αυτό υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια με τη διαφορά (ROCE – Κόστος Κεφαλαίου) και αποτελεί το ποσό κατά το οποίο αυξάνει η οικονομική αξία του Ομίλου. Ο Όμιλος για να υπολογίσει το κόστος κεφαλαίου χρησιμοποιεί τον τύπο του WACC – «μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου».

Οι παραπάνω δείκτες για τη χρήση 2008 σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2007 κινήθηκαν ως εξής:

	31.12.2008	31.12.2007
ROCE	1,35	1,19
ROE	1,07	1,00
EVA	€ 890 εκ.	€ 728 εκ.

Άλλοι δείκτες για τη χρήση 2008 σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2007:

	31.12.2008	31.12.2007
Περιθώριο EBITDA	19,14%	15,99%
Περιθώριο μικτού κέρδους	20,94%	20,17%

Βασικά κέρδη ανά μετοχή (ποσά σε ευρώ)			
ΧΡΗΣΗ 2008		ΧΡΗΣΗ 2007	
ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
2,2837	2,2625	1,7913	1,7376

Σε επίπεδο μητρικής εταιρείας:

1. Ο κύκλος εργασιών από τη διεξαγωγή των παιχνιδιών τη χρήση 2008 ανήλθε στο ποσό των € 5.328.100 χιλ. έναντι € 4.929.708 χιλ. την αντίστοιχη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 8,08%.
2. Τα μικτά κέρδη ανήλθαν στο ποσό των € 1.125.563 χιλ. έναντι € 999.642 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 12,60%.
3. Τα λειτουργικά κέρδη προ αποσβέσεων, χρηματοοικονομικών και φόρων ανήλθαν στο ποσό των € 1.050.777 χιλ. έναντι € 785.396 χιλ. τη χρήση 2007, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 33,79%.
4. Τα κέρδη προ φόρων παρουσίασαν αύξηση σε ποσοστό 30,71% και διαμορφώθηκαν στο ποσό των € 985.573 χιλ. έναντι € 754.020 χιλ. τη χρήση 2007.
5. Τα καθαρά κέρδη παρουσίασαν αύξηση σε ποσοστό 30,21% και ανήλθαν στο ποσό των € 721.733 χιλ. έναντι € 554.302 χιλ. τη χρήση 2007.

Β. Σημαντικά γεγονότα κατά τη χρήση 2008 και η επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις

1. Διακοπή αποδόσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. προς την θυγατρική ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 7/25.2.2008 (θέμα 12ια) απόφαση του Δ.Σ. της εταιρείας, εγκρίθηκε η διακοπή απόδοσης του ποσοστού 1% επί των πωλήσεων του παιχνιδιού ΚΙΝΟ, του 5% επί του εν λόγω ποσοστού, καθώς και των σχετικών εξόδων διαχείρισης στη θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. από 1.1.2008. Το ποσό που προέκυπτε από τις παραπάνω αποδόσεις αποτελούσε διεταιρική συναλλαγή μετά την αφαίρεση του ΦΠΑ και επιβάρυνε τα αποτελέσματα της μητρικής εταιρείας. Συνεπώς, η διακοπή απόδοσης των παραπάνω ποσών επιδρά θετικά στη κερδοφορία της μητρικής και κατ' επέκταση στα βασικά κέρδη ανά μετοχή.

2. Συμφωνία με πράκτορες

Ήδη το συμβατικό κείμενο έχει συμφωνηθεί, οι απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές έχουν ληφθεί και αναμένεται η υπογραφή των ατομικών συμβάσεων. Η παραπάνω συμφωνία σ' ένα ενδεχόμενο «ανοίγματος» της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών στο μέλλον, θα καταστήσει την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού αποτελεσματικότερη και με τη μικρότερη δυνατή απώλεια μεριδίου αγοράς.

3. Λειτουργική αναδιοργάνωση

Η Διοίκηση, στο πλαίσιο της ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού του Ομίλου της ΟΠΑΠ Α.Ε., αποφάσισε τη μετάβαση σε νέο στρατηγικό μοντέλο οργάνωσης των ελληνικών εταιρειών του Ομίλου, δηλαδή της μητρικής ΟΠΑΠ Α.Ε. και της θυγατρικής ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. Η νέα οργανωτική δομή τους αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη οργάνωση, αναδιάταξη και επανακαθορισμό των ροών εργασιών των δύο εταιρειών, προκειμένου αυτές να λειτουργούν αποτελεσματικά και συμπληρωματικά μεταξύ τους, βάσει διεθνών προτύπων οργάνωσης, λειτουργίας και εταιρικής διακυβέρνησης.

Η νέα οργανωτική δομή του Ομίλου έχει ήδη εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, ενώ ορίστηκαν οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές που θα στελεχώσουν την μητρική εταιρεία και την θυγατρική της, ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε., η οποία αναλαμβάνει πλέον όλες τις σχετικές με το δίκτυο των πρακτόρων δραστηριότητες.

4. Παράδοση τεχνολογικού εξοπλισμού και λογισμικού (εγκατάσταση TAX)

α) Τον Ιούνιο του 2008 ολοκληρώθηκε η διάθεση προς χρήση όλων των τερματικών που προβλέπονται στο από 31.7.2007 Ιδιωτικό Συμφωνητικό καθώς και η εγκατάσταση στα πρακτορεία 10.000 περίπου Τερματικών Αυτόνομης Χρήσης (TAX). Στο διάστημα που πέρασε αξιολογήθηκε η λειτουργία τους και προδιαγράφηκαν οι τροποποιήσεις που απαιτούνται για να γίνει περισσότερο ελκυστική η χρήση τους από τους παίκτες. Οι βελτιώσεις αυτές έχουν ήδη εγκατασταθεί μαζί με τις βελτιώσεις για την αναμόρφωση των παιχνιδιών.

β) Παράλληλα με τα παραπάνω συνεχίζεται η ανάπτυξη και εγκατάσταση του λοιπού λογισμικού, το οποίο περιγράφεται στο παραπάνω Ιδιωτικό Συμφωνητικό μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της κοινοπραξίας INTRALOT.

5. Άσκηση δικαιώματος προαίρεσης της υλικοτεχνικής υποδομής σύμφωνα με το Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 31.7.2007 με την κοινοπραξία INTRALOT

Η κοινοπραξία INTRALOT Α.Ε. – INTRALOT INTERNATIONAL LTD και η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ Α.Ε., σε εφαρμογή του άρθρου 13.1 του από 31.7.2007 Ιδιωτικού Συμφωνητικού με την ΟΠΑΠ Α.Ε., με έγγραφη δήλωσή της άσκησε το δικαίωμα μεταβίβασης προς την ΟΠΑΠ Α.Ε. της υλικοτεχνικής υποδομής που αναφέρεται στο εν λόγω Ιδιωτικό Συμφωνητικό.

Το συνολικό τίμημα ανήλθε στο ποσό των € 20 εκ. πλέον ΦΠΑ και καταβάλλεται σε εννέα (9) ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις. Σημειώνεται ότι το παραπάνω δικαίωμα προαίρεσης έχει ήδη απεικονιστεί στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας.

6. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Στο πλαίσιο της προσπάθειας ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού της ΟΠΑΠ Α.Ε. και με ειδικότερο γνώμονα τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους των δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η εταιρεία, για λόγους διαφάνειας και κοινωνικού ελέγχου, γνωστοποιεί στο κοινό τις οικονομικές ενισχύσεις που προσφέρει.

Το πρόγραμμα χορηγιών και ενισχύσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. επικεντρώνεται σε συντονισμένες δράσεις, που προωθούν τις αξίες του αθλητισμού, της παιδείας, του πολιτισμού, του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Στηρίζοντας τέτοιες δράσεις, η ΟΠΑΠ Α.Ε. επιδιώκει να συνεισφέρει στην ελληνική κοινωνία, με τελικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της.

Το νέο πρόγραμμα χορηγιών και οικονομικών ενισχύσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τέθηκε σε εφαρμογή από το πρώτο δεκαήμερο του Μαρτίου 2008.

7. Αντιμετώπιση Παράνομου Στοιχηματισμού

Η ΟΠΑΠ Α.Ε., στην ιδιαιτέρως ανταγωνιστική αγορά τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων στην οποία δραστηριοποιείται, αντιμετωπίζει αποφασιστικά τις επιχειρήσεις που διεξάγουν παράνομα τυχερά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου αλλά και τους παράνομους ιδιώτες πράκτορες στοιχημάτων, στο πλαίσιο της λειτουργίας της Επιτροπής Αντιμετώπισης Παράνομου Στοιχήματος στην οποία συμμετέχουν και θεσμοθετημένα όργανα της Πολιτείας (ΕΛ.ΑΣ., ΥΠ.Ε.Ε.). Επίσης ελέγχει μέσω των κερδισμένων δελτίων πιθανές περιπτώσεις ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

8. Πάμε Στοιχημα

Οι πωλήσεις του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» κατά το μήνα Ιούνιο σημείωσαν σημαντική αύξηση της τάξεως 94,49% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο 2007 λόγω της διεξαγωγής του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου (EURO, από 7 έως 29 Ιουνίου), του οποίου οι αγώνες περιλήφθηκαν στα

κουπόνια του παιχνιδιού. Στην παραπάνω περίοδο οι πωλήσεις ανήλθαν στο ποσό € 233 εκ. και το ποσοστό των κερδών των νικητών επί των πωλήσεων διαμορφώθηκε σε 66,05%.

Τον Αύγουστο του 2008 τέθηκε σε λειτουργία μία σημαντική βελτίωση του "ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ", το νέο ενιαίο δελτίο, το οποίο μαζί με το νέο λογισμικό του παιχνιδιού δίνει τη δυνατότητα στους παίκτες να συνδυάζουν διαφορετικού τύπου στοιχηματικά γεγονότα και παράλληλα εμπλουτίζει τις επιλογές τους. Η παραπάνω εξέλιξη ουσιαστικά βελτίωσε την όλη εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος.

Επίσης από το Σεπτέμβριο του 2008 δεν υπάρχουν περιορισμοί στη συμμετοχή ελληνικών ομάδων στο «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ», ενώ από τις αρχές Νοεμβρίου 2008, επετράπη για πρώτη φορά η συμμετοχή στο «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» της ΠΑΕ Ολυμπιακός.

9. Αναμορφώσεις Παιχνιδιών

Ως συμπλήρωμα και ολοκλήρωση στη νέα εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος της ΟΠΑΠ Α.Ε. προετοιμάστηκε και η αναμόρφωση των λοιπών παιχνιδιών. Έμφαση δόθηκε στη νέα μορφή δελτίων με σημαντικά αυξημένες δυνατότητες από αυτά που αντικατέστησαν, αλλά και στη δομή των παιχνιδιών με την εισαγωγή νέων και την τροποποίηση των υφιστάμενων κατηγοριών κερδών. Παράλληλα συνδυάζεται με αλλαγή της τιμολόγησης κάποιων από αυτά, η οποία είχε παραμείνει ως είχε, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η εισαγωγή των αναμορφώσεων αυτών υλοποιήθηκε στις 26.1.2009 και με την ολοκλήρωσή της ενισχύθηκε σημαντικά η εικόνα των παιχνιδιών της ΟΠΑΠ Α.Ε., και η απήχυσή τους στο καταναλωτικό κοινό.

10. Γεωγραφική Επέκταση

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμετέχοντας σε κοινοπρακτικό σχήμα με τρεις τοπικούς εταίρους, έχει ήδη προεπιλεγεί για να συμμετάσχει στον διαγωνισμό αποκρατικοποίησης της Τουρκικής Λοταρίας – Εθνικού Λαχείου. Ήδη προετοιμάζεται η προσφορά, η οποία με το υπάρχον χρονοδιάγραμμα πρόκειται να υποβληθεί στις 15 Απριλίου 2009.

11. Εταιρική Εικόνα Πρακτορείων

Στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου της Διαμόρφωσης της Ενιαίας Εταιρικής Εικόνας των Πρακτορείων της ΟΠΑΠ Α.Ε., ως προκαταρκτική ενέργεια πραγματοποιείται η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης όλων των όψεων και του υφιστάμενου πάγκου των πρακτορείων σε όλη την Ελληνική επικράτεια, από κατά τόπους μηχανικούς.

Βάσει της από 25.11.2008 σύμβασης με την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD, η ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. ανάλαβε την παροχή συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών, καθώς και την διεκπεραίωση όλων των ενεργειών και διαδικασιών που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου της διαμόρφωσης ενιαίας εικόνας στα πρακτορεία της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD (160 πρακτορεία). Η επιλογή του αναδόχου και η έναρξη των εργασιών του έργου θα γίνουν εντός του 2ου τριμήνου του 2009.

12. Μεταβολή στην οργανωτική διάρθρωση του Ομίλου

Μετά τη διαιτητική προσφυγή της μη εισηγμένης εταιρείας Glory Worldwide Holdings Ltd κατά της ΟΠΑΠ Α.Ε., στις 10 Ιουλίου 2008 η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε έναντι τιμήματος € 900 χιλ. το υπόλοιπο ποσοστό 10% των μετοχών της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLORY LTD που κατείχε η εταιρεία «Glory Worldwide Holdings Ltd», κατέχοντας πλέον το 100% της εν λόγω θυγατρικής. Η συναλλαγή αυτή δεν μετέβαλε το υφιστάμενο καθεστώς ελέγχου στην θυγατρική εταιρεία, αφού η οικονομική δραστηριότητα και πολιτική της εν λόγω εταιρείας προσδιορίζονταν ήδη από την μητρική εταιρεία ΟΠΑΠ Α.Ε. Έλεγχος είναι το δικαίωμα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας οικονομικής οντότητας, ούτως ώστε να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της.

13. Μεταβολή στη μετοχική σύνθεση του Ομίλου

Δεν υφίσταται μεταβολή.

Γ. Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους κυριότερους κινδύνους και τις αβεβαιότητες στις οποίες ενδεχομένως να εκτεθεί ο Όμιλος.

1) Ανταγωνισμός από άλλες επιχειρήσεις τυχερών παιχνιδιών καθώς και από παράνομο στοιχηματισμό

Η αγορά των τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία είναι ιδιαιτέρως ανταγωνιστική από φορείς που νόμιμα λειτουργούν στην Ελλάδα (καζίνο, λαχεία, ιππόδρομος), από επιχειρήσεις που διεξάγουν παράνομα τυχερά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου αλλά και από παράνομους ιδιώτες πράκτορες στοιχημάτων.

Ο Όμιλος για να περιορίσει τις επιπτώσεις από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες δρα συντονισμένα και συστηματικά στο πλαίσιο της Επιτροπής Αντιμετώπισης Παράνομου Στοιχήματος στην οποία συμμετέχουν και θεσμοθετημένα όργανα της πολιτείας.

2) Κίνδυνος από τις επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία λόγω της αρνητικής οικονομικής συγκυρίας

Εκτιμάται από τους αναλυτές διεθνώς ότι το έτος 2009 θα είναι μια δύσκολη περίοδος για την παγκόσμια αλλά και την ελληνική οικονομία, με την κρίση να επηρεάζει αρνητικά τις περισσότερες επιχειρήσεις. Σε ότι αφορά στην ΟΠΑΠ Α.Ε., σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής διαθέσιμα στοιχεία η κρίση δεν την έχει επηρεάσει. Δεν αποκλείεται, βέβαια, εφόσον μειωθεί το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα να υπάρξει κάμψη του κύκλου εργασιών των παιχνιδιών της εταιρείας.

3) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Δεδομένου ότι η εταιρεία μέχρι σήμερα δραστηριοποιείται, πέραν της Ελλάδος, μόνο στην Κύπρο (περίπου το 3,4% των πωλήσεων) και από 1.1.2008 το νόμισμα της Κύπρου είναι ευρώ, δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος. Επίσης δεν έχουν καταρτιστεί μεγάλες συμβάσεις με προμηθευτές σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ.

Ενδεχόμενη επιτυχία στην τουρκική αγορά μέσω του κοινοπρακτικού σχήματος (βλ. παρ. Β10) καθιστά πιθανή τη δημιουργία συναλλαγματικού κινδύνου για τον οποίο όμως ήδη λαμβάνεται μέριμνα για την αντιμετώπιση του κατά την προετοιμασία της υποβολής της τελικής προσφοράς.

4) Πιστωτικός κίνδυνος

Οι πωλήσεις γίνονται μέσω εκτεταμένου δικτύου πρακτόρων. Ο μέσος χρόνος συλλογής των εισπράξεων είναι τρεις ημέρες περίπου.

Ο βασικός πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου, ο οποίος δεν θεωρείται σημαντικός προέρχεται από επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες καθώς και από τις οφειλές πρακτόρων στις οποίες έχουν γίνει έντοκες ρυθμίσεις. Πολιτική της εταιρείας είναι να παρακολουθεί διαρκώς τις συναλλαγές με τους πράκτορες με τη θέσπιση ορίου χρεωστικού υπολοίπου ανά πράκτορα το οποίο ο πράκτορας δεν μπορεί να υπερβεί σε καμία χρονική στιγμή.

Δυνητικά πιστωτικός κίνδυνος θα μπορούσε να προκύψει και με τα διαθέσιμα της εταιρείας, στην περίπτωση που κάποιο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εκδηλώσει αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Για την ελαχιστοποίηση αυτού του κινδύνου ο Όμιλος έχει θέσει όρια τα οποία αποτελούν τα μέγιστα ποσά τοποθέτησης ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

5) Κίνδυνος ρευστότητας

Η μέθοδος διανομής των κερδών στους νικητές των παιχνιδιών του Ομίλου, διασφαλίζει την επάρκεια των διαθεσίμων, διατηρώντας τον κίνδυνο ρευστότητας σε χαμηλά επίπεδα:

Α) Το ΚΙΝΟ, παιχνίδι προκαθορισμένης απόδοσης, στατιστικά διανέμει περίπου το 70% των ακαθάριστων εισπράξεων στους νικητές. Είναι όμως δυνατόν σε κληρώσεις του παιχνιδιού, τα κέρδη προς διανομή να υπερβαίνουν ή να υπολείπονται του παραπάνω ποσοστού. Σε όλο το χρονικό διάστημα όμως, κατά το οποίο παίζεται το συγκεκριμένο παιχνίδι (σωρευτικά αλλά και στις περιόδους εκκαθάρισης των τριών ημερών), οι αποδόσεις κινούνται γύρω από το μέσο όρο-στόχο.

Β) Το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ είναι ένα παιχνίδι προκαθορισμένης απόδοσης βασιζόμενο στα αποτελέσματα αθλητικών και μη γεγονότων που συμμετέχουν στο κουπόνι. Θεωρητικά, ο κίνδυνος ρευστότητας υπάρχει και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Τα οικονομικά αποτελέσματα του στοιχηματικού προϊόντος επιβεβαιώνουν το γεγονός πως οι στόχοι της εταιρείας για κάθε έτος, που αφορούν στα διανεμόμενα κέρδη, έχουν επιτευχθεί.

- Η καλή διαχείριση, ο σωστός σχεδιασμός του στοιχηματικού προϊόντος και το αποτελεσματικό Risk Management δύνανται να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων που αφορούν στη στρατηγική της εταιρείας για τα διανεμόμενα κέρδη. Ένας άλλος παράγοντας που περιορίζει τον κίνδυνο ρευστότητας είναι ο μεγάλος όγκος στοιχημάτων που διενεργείται μέσω της εταιρείας, καθώς και η διαφοροποίηση της συμπεριφοράς των παικτών.

Γ) Τα αριθμολαχεία προκαθορισμένης απόδοσης SUPER 3 και EXTRA 5 κατέχουν μικρό ποσοστό στις συνολικές πωλήσεις του Ομίλου και ως εκ τούτου δεν επηρεάζουν σημαντικά τη ρευστότητά του.

Δ) Τα παιχνίδια ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ έχουν συγκεκριμένο ποσοστό διανομής κερδών (επί των συνολικών εισπράξεων), το οποίο δεν μπορεί να υπερβληθεί.

Ε) Τα λοιπά παιχνίδια και συγκεκριμένα τα παιχνίδια ΛΟΤΤΟ, ΤΖΟΚΕΡ, ΠΡΟΤΟ, σύμφωνα με την αναμόρφωση διανέμουν στους νικητές κέρδη μικτής μορφής (ποσοστό επί των συνολικών εισπράξεων για τις πρώτες κατηγορίες νικητών και προκαθορισμένα κέρδη για τις υπόλοιπες κατηγορίες) κάτι το οποίο ενδέχεται να επιδράσει αρνητικά στα αποτελέσματα της εταιρείας αλλά ο κίνδυνος αυτής της μορφής θα είναι μικρής έκτασης δεδομένου ότι τα συγκεκριμένα παιχνίδια αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό επί του συνολικού τζίρου.

ΣΤ) Σε περίπτωση επιτυχίας του κοινοπρακτικού σχήματος στην Τουρκία ήδη εξετάζεται το ορθολογικότερο χρηματοδοτικό σχήμα λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση στις χρηματοπιστωτικές αγορές, και την ρευστότητα της εταιρείας και των εταιρειών που συμμετέχουν στο κοινοπρακτικό σχήμα.

6) Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Δεν υφίσταται, δεδομένου ότι ο δανεισμός είναι μηδενικός, ενώ η υπερβάλλουσα ρευστότητα τοποθετείται σε βραχυπρόθεσμες καταθέσεις με επιτόκια της αγοράς.

Δ. Παράθεση σημαντικών συναλλαγών του εκδότη με συνδεδεμένα προς αυτόν μέρη

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται το σύνολο των συναλλαγών της εταιρείας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη όπως αυτά ορίζονται στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24:

Συναλλαγές εταιρείας με συνδεδεμένες εταιρείες

Εταιρεία	Έξοδα	Έσοδα	Υποχρεώσεις	Απαιτήσεις
(ποσά σε χιλ. ευρώ)				
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	82	188	1.367	401
ΟΡΑΡ GLORY LTD	-	-	-	-
ΟΡΑΡ INTERNATIONAL LTD	-	-	-	-
ΟΡΑΡ CYPRUS LTD	-	15.994	-	4.836
GLORY TECHNOLOGY LTD	-	-	-	-

Συναλλαγές Ομίλου με συνδεδεμένες εταιρείες

Εταιρεία	Έξοδα	Υποχρεώσεις
(ποσά σε χιλ. ευρώ)		
GLORY TECHNOLOGY LTD	1.908	0

1. Η θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ (ΚΥΠΡΟΥ) LTD βασιζόμενη στην τελευταία διακρατική συμφωνία που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2003, καταβάλλει το 10% των εσόδων της από τα παιχνίδια στην μητρική εταιρεία. Η αμοιβή αυτή ανήλθε στο ποσό των € 15.994 χιλ. για την χρήση 2008. Το ποσό που ήταν οφειλόμενο την ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 4.836 χιλ.

2. Η θυγατρική ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. αποδίδει στην ΟΠΑΠ Α.Ε.: α) δαπάνες ποσού € 162 χιλ. που κατέβαλε η μητρική εταιρεία για τη διοργάνωση και διεξαγωγή του συνεδρίου και της έκθεσης της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λοταριών (WLA), τον Οκτώβριο 2008 στη Ρόδο και β) ποσό € 26 χιλ. για κοινόχρηστα του έκτου ορόφου του κτιρίου (Πανεπιστημίου 25) στον οποίο στεγάζεται η θυγατρική. Το υπόλοιπο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 401 χιλ.

3. Η μητρική στην χρήση 2008 αποδίδει στη θυγατρική της, ΟΠΑΠ Παροχής Υπηρεσιών Α.Ε. ποσό € 82 χιλ. για δαπάνες που κατέβαλε η θυγατρική εταιρεία στη διοργάνωση και διεξαγωγή του συνεδρίου και της έκθεσης της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λοταριών (WLA). Το οφειλόμενο ποσό κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε € 1.367 χιλ.

4. Η θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ GLORY LTD στην χρήση 2008 κατέβαλε στη συγγενή εταιρεία GLORY TECHNOLOGY LTD ποσό € 1.908 χιλ. που αφορά αμοιβή διαχείρισης online συστήματος UGS (μηχανολογικός εξοπλισμός) και διοικητικές υπηρεσίες. Το οφειλόμενο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 0 χιλ.

Συναλλαγές και υπόλοιπα με μέλη του Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη

		ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2008
ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	ΜΙΣΘΟΙ	4.424	3.795
	BONUS	2.186	2.129
	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	495	495
	ΚΟΣΤΟΣ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	350	302
ΣΥΝΟΛΟ		7.455	6.721

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
		1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2008
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΜΙΣΘΟΙ	1.011	498
	BONUS	199	199
	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	326	163
	ΚΟΣΤΟΣ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	6	4
ΣΥΝΟΛΟ		1.542	864

Οι απαιτήσεις του Ομίλου και της εταιρείας από συνδεδεμένα μέρη αφορούν κυρίως σε προκαταβολές αποζημίωσης και στεγαστικά δάνεια που έχουν καταβληθεί σε Διευθυντικά Στελέχη που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, όπως αυτές προβλέπονται στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Σ.Σ.Ε. § 7.8) και ανήλθαν στο ποσό των € 2.503 χιλ.

Τα υπόλοιπα τέλους χρήσης από αμοιβές μελών Δ.Σ. και μισθοδοσία Διευθυντών Ομίλου και εταιρείας αφορούν σε: α) αμοιβές και παροχές μελών Δ.Σ. της ΟΠΑΠ Α.Ε. € 210 χιλ. και β) μισθούς και λοιπές παροχές Διευθυντών της ΟΠΑΠ Α.Ε. € 2.302 χιλ.

Ε. Προοπτικές για το έτος 2009

Οι στόχοι του Ομίλου για το έτος 2009 είναι:

Α) Η ολοκλήρωση της αναδιοργάνωσης της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. σύμφωνα με το οργανωτικό μοντέλο που επελέγη

Η νέα οργανωτική δομή της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη οργάνωση, αναδιάρθρωση και επανακαθορισμό των ροών εργασιών των δύο εταιρειών, προκειμένου αυτές να λειτουργούν αποτελεσματικά και συμπληρωματικά μεταξύ τους, βάσει διεθνών προτύπων οργάνωσης, λειτουργίας και εταιρικής διακυβέρνησης. Ήδη ορίστηκαν οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές που θα στελεχώσουν την μητρική εταιρεία και την θυγατρική της, ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.

Η ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. θα αναλάβει την διαχείριση του δικτύου πρακτορείων Ν. και Β. Ελλάδας της ΟΠΑΠ Α.Ε., τις Διευθύνσεις Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, Μελετών-Διαχείρισης Τεχνικών Έργων και Αθλητικών και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων καθώς και την ολοκλήρωση του έργου παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών προς την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD για την παρακολούθηση και υλοποίηση του έργου διαμόρφωσης ενιαίας εταιρικής εικόνας των πρακτορείων της.

Β) Η υπογραφή συμβάσεων με τους πράκτορες

Ήδη το συμβατικό κείμενο έχει συμφωνηθεί, οι απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές έχουν ληφθεί και αναμένεται η υπογραφή των ατομικών συμβάσεων.

Γ) Η γεωγραφική επέκταση

Η ΟΠΑΠ συμμετέχοντας σε κοινοπρακτικό σχήμα με τρεις τοπικούς εταίρους, έχει ήδη προεπιλεγεί για να συμμετάσχει στον διαγωνισμό αποκρτικοποίησης της Τουρκικής Λοταρίας – Εθνικού Λαχείου. Ήδη

προετοιμάζεται η προσφορά, η οποία με το υπάρχον χρονοδιάγραμμα πρόκειται να υποβληθεί στις 15 Απριλίου 2009.

Δ) Η απόκτηση ποσοστού συμμετοχής των θυγατρικών ΟΠΑΠ International Ltd και ΟΠΑΠ Κύπρου Ltd της «NEUROSOFΤ Α.Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ»

Στις 24.2.2009 η ΟΠΑΠ Α.Ε. ανακοίνωσε ότι οι εδρεύουσες στην Κύπρο κατά 100% θυγατρικές της εταιρείες ΟΠΑΠ International Ltd και ΟΠΑΠ Κύπρου Ltd απέκτησαν ποσοστό 30,50% και 5,50% αντίστοιχα του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «NEUROSOFΤ Α.Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ», ήτοι συνολικό ποσοστό 36%. Η συνεργασία με την εν λόγω εταιρεία ήρθε μετά από πολυετή σχέση, η οποία ξεκίνησε με την προμήθεια και υποστήριξη μιας ολοκληρωμένης εφαρμογής για την αξιοποίηση επιχειρησιακών δεδομένων της ΟΠΑΠ ΑΕ. (Datawarehouse). Σε συνέχεια αυτής της συνεργασίας η εταιρεία αγόρασε από την NEUROSOFΤ Α.Ε. το προϊόν BOLT (Betting Operation Liability Toolbox), ένα σύστημα που χρησιμοποιείται στη διαχείριση ρίσκου για την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο (real time) του εν δυνάμει παθητικού της εμπορικής δραστηριότητας της εταιρείας (συγκεκριμένα για το παιχνίδι «Πάμε Στοίχημα»), προϊόν βασισμένο στις ανάγκες της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Ε) Η διαμόρφωση του ποσοστού των κερδών επί του κύκλου εργασιών με βάση τον καλό σχεδιασμό και την αποτελεσματική διαχείριση ρίσκου για τα παιχνίδια προκαθορισμένης απόδοσης.

ΣΤ. Εταιρική Διακυβέρνηση και μερισματική πολιτική της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει υιοθετήσει τις Αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, όπως αυτές οριοθετούνται από την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία και τις διεθνείς πρακτικές. Η Εταιρική Διακυβέρνηση ως σύνολο κανόνων, αρχών και μηχανισμών ελέγχου, βάσει των οποίων οργανώνεται και διοικείται η εταιρεία, στόχο έχει τη διαφάνεια προς το επενδυτικό κοινό, καθώς επίσης τη διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων της και όλων όσοι συνδέονται με τη λειτουργία της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας είναι ο θεματοφύλακας των Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης της εταιρείας. Σήμερα απαρτίζεται από τρία (3) εκτελεστικά και οκτώ (8) μη εκτελεστικά μέλη. Από τα μη εκτελεστικά μέλη τα τρία (3) πληρούν τις προϋποθέσεις που, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3016/2002 για την Εταιρική Διακυβέρνηση, αποκαλούνται «ανεξάρτητα» (με βάση την απόφαση 38/21.11.2007 του Δ.Σ. - συγκρότηση σε σώμα των μελών του Δ.Σ.)

Η Ελεγκτική Επιτροπή (Audit Committee) αποτελείται από ένα (1) έως τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και έχει ως αποστολή την αντικειμενική διεξαγωγή εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων και την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ ελεγκτικών οργάνων και Διοικητικού Συμβουλίου. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται η εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες της Εταιρικής Διακυβέρνησης, καθώς και η διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και η εποπτεία των εργασιών της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου της εταιρείας.

Η Ελεγκτική Επιτροπή της ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει τον τίτλο «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου» και αποτελείται σήμερα από δύο ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τον κ. Θεοδωρόπουλο Σταύρο (Πρόεδρο) και τον κ. Βάρδα Θεόδωρο (μέλος) και ένα μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., τον κ. Στασινάκη Αιμίλιο (μέλος).

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί βασική και απαραίτητη προϋπόθεση της Εταιρικής Διακυβέρνησης. Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της ΟΠΑΠ Α.Ε. αποτελεί ανεξάρτητη οργανωτική μονάδα η οποία αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται η αξιολόγηση και βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, καθώς και η εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις θεσμοθετημένες πολιτικές και διαδικασίες όπως αυτές περιγράφονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της εταιρείας, την ισχύουσα νομοθεσία (κυρίως την χρηματιστηριακή) και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. θεσμοθέτησε τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου από την έγκριση του Εσωτερικού της Κανονισμού Λειτουργίας στις 17.12.2002, εφαρμόζοντας άμεσα τις επιταγές του Ν. 3016/2002 για την Εταιρική Διακυβέρνηση. Επικεφαλής αυτής είναι από τις 5.8.2003 υπάλληλος της εταιρείας με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση.

Μερισματική πολιτική - Διάθεση καθαρών κερδών

Σχετικά με τη διανομή μερίσματος, η Διοίκηση της εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων την αποδοτικότητα της εταιρείας, τις προοπτικές και τα επενδυτικά πλάνα προτείνει με βάση τα καθαρά κέρδη της ΟΠΑΠ Α.Ε. τη διανομή μερίσματος ίσου με 2,20 € / μετοχή (προ παρακράτησης φόρου 10% σύμφωνα τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 3697/2008) έναντι 1,74 € / μετοχή το 2007, αυξημένου κατά 26,44%.

Από τα καθαρά κέρδη της ΟΠΑΠ Α.Ε. (μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος καθώς και του αναβαλλόμενου φόρου) ύψους € 721.733.348,68, αφού μεταφερθεί ποσό € 19.933.348,68 στα αδιανέμητα κέρδη της καθαρής θέσης της ΟΠΑΠ Α.Ε., το υπόλοιπο δύναται να διατεθεί προς απόδοση διανομής μερίσματος χρήσης 2008 ως εξής:

ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	721.733.348,68 €
ΑΔΙΑΝΕΜΗΤΑ ΚΕΡΔΗ	(19.933.348,68) €
ΣΥΝΟΛΟ	701.800.000,00 €
ΜΕΡΙΣΜΑ ΑΝΑ ΜΕΤΟΧΗ	2,20€

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, με βάση τα αποτελέσματα του εννεάμηνου 2008, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. 29/24.11.2008 συνεδρίασή του, ενέκρινε τη διανομή προμερίσματος € 0,80 ανά μετοχή, προ παρακράτησης φόρου, (συνολικού ποσού € 255.200.000,00), στους κατόχους μετοχών της εταιρείας κατά τη λήξη της συνεδρίασης του Χ.Α. της Δευτέρας 15.12.2008 με ημερομηνία αποκοπής την 16.12.2008 και ημερομηνία πληρωμής την 24.12.2008. Το προμέρισμα χρήσης 2008 υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 10%, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 3697/2008.

Ζ. Αριθμός και ονομαστική αξία μετοχών

Όλες οι μετοχές που έχουν εκδοθεί από την εταιρεία είναι κοινές μετοχές.

Ο συνολικός εγκεκριμένος αριθμός κοινών μετοχών ήταν 319.000.000 στις 31 Δεκεμβρίου 2008 με ονομαστική αξία € 0,30 ανά μετοχή (€ 0,30 το 2007). Όλες οι εκδοθείσες μετοχές είναι πλήρως εξοφλημένες.

Δεν υπήρχαν μεταβολές στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας κατά τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

Η. Σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης 2008 και μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης των οικονομικών καταστάσεων

Ως συμπλήρωμα και ολοκλήρωση στη νέα εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος της ΟΠΑΠ Α.Ε. προετοιμάστηκε και η αναμόρφωση των λοιπών παιχνιδιών. Έμφαση δόθηκε στη νέα μορφή δελτίων με σημαντικά αυξημένες δυνατότητες από αυτά που αντικατέστησαν, αλλά και στη δομή των παιχνιδιών με την εισαγωγή νέων και την τροποποίηση των υφιστάμενων κατηγοριών κερδών. Παράλληλα συνδυάζεται με αλλαγή της τιμολόγησης κάποιων από αυτά, η οποία είχε παραμείνει ως είχε, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η εισαγωγή των αναμορφώσεων αυτών υλοποιήθηκε στις 26.1.2009 και με την ολοκλήρωσή της ενισχύθηκε σημαντικά η εικόνα των παιχνιδιών της ΟΠΑΠ Α.Ε., και η απήχυσή τους στο καταναλωτικό κοινό.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμετέχοντας σε κοινοπρακτικό σχήμα με τρεις τοπικούς εταίρους, έχει ήδη προεπιλεγεί για να συμμετάσχει στον διαγωνισμό αποκρατικοποίησης της Τουρκικής Λοταρίας – Εθνικού Λαχείου. Ήδη προετοιμάζεται η προσφορά, η οποία με το υπάρχον χρονοδιάγραμμα πρόκειται να υποβληθεί στις 15 Απριλίου 2009.

Στις 24.2.2009 η ΟΠΑΠ Α.Ε. ανακοίνωσε ότι οι εδρεύουσες στην Κύπρο κατά 100% θυγατρικές της εταιρείες ΟΠΑΠ International Ltd και ΟΠΑΠ Κύπρου Ltd απέκτησαν ποσοστό 30,50% και 5,50% αντίστοιχα του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «NEUROSOFTE A.E. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ», ήτοι συνολικό ποσοστό 36%. Το συνολικό τίμημα ανήλθε στα € 11.520 χιλ.

Δεν υπάρχουν άλλα σημαντικά θέματα που να έχουν ανακύψει έπειτα από το πέρας της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΟΠΑΠ Α.Ε. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΠΑΡ. 7 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3556/2007

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου περιέχει πληροφορίες σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007 και θα υποβληθεί προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007.

1. Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου.

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται σε ενενήντα πέντε εκατομμύρια επτακόσιες χιλιάδες (95.700.000) ευρώ, διαιρούμενο σε τριακόσια δεκαεννέα εκατομμύρια (319.000.000) κοινές ονομαστικές, με δικαίωμα ψήφου, μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστη. Όλες οι μετοχές είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, στην κατηγορία Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης.

Τα δικαιώματα των μετόχων της εταιρείας, που πηγάζουν από τη μετοχή της, είναι ανάλογα με το ποσοστό του κεφαλαίου στο οποίο αντιστοιχεί η καταβεβλημένη αξία των μετοχών. Όλες οι μετοχές έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις και κάθε μετοχή ενσωματώνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο Νόμος και το Καταστατικό της και ειδικότερα:

- Το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση της εταιρείας.
- Το δικαίωμα επί του μερίσματος από τα ετήσια ή τα κατά την εκκαθάριση κέρδη της εταιρείας καθώς επίσης και το δικαίωμα στη περιουσία της σε περίπτωση εκκαθάρισης.
- Το δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με μετρητά και την ανάληψη νέων μετοχών.
- Η γενική συνέλευση των μετόχων διατηρεί όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης (σύμφωνα με το άρθρο 48 του καταστατικού της). Η ευθύνη των μετόχων της εταιρείας περιορίζεται στην ονομαστική αξία των μετοχών που κατέχουν.
- Το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών της εταιρείας.

Η μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβασή τους από το καταστατικό της, πλην του ποσοστού των μετοχών που κατέχει το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο σύμφωνα με τον παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 3336/2005, δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 34% του εκάστοτε μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

3. Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 3556/2007.

Οι μέτοχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που στις 31.12.2008, σύμφωνα με δήλωσή τους, κατέχουν άμεσα ή έμμεσα ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του συνολικού αριθμού των μετοχών της και των αντίστοιχων δικαιωμάτων ψήφου, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	34,0001%
CAPITAL RESEARCH AND MANAGEMENT COMPANY	10,3390% *

* Στο ανωτέρω ποσοστό συμπεριλαμβάνεται ποσοστό 5,0351% δικαιωμάτων ψήφου της ελεγχόμενης από αυτήν εταιρείας Capital Income Builder Inc.

4. Κάτοχοι κάθε είδους μετοχών που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Δεν υφίστανται μετοχές της εταιρείας που παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

5. Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου.

Δεν προβλέπονται από το καταστατικό της εταιρείας περιορισμοί του δικαιώματος ψήφου που απορρέουν από τις μετοχές της.

6. Συμφωνίες μετόχων γνωστές στην εταιρεία, που συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών ή στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

Δεν είναι γνωστή στην εταιρεία η ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ των μετόχων της, οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση των μετοχών της ή στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τις μετοχές της.

7. Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και τροποποίησης του καταστατικού.

Οι κανόνες που προβλέπει το καταστατικό της εταιρείας για το διορισμό και την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της και την τροποποίηση των διατάξεων του καταστατικού δεν διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920 όπως αυτός ισχύει.

8. Αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του καταστατικού της εταιρείας, με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως, η οποία υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει, μπορεί να εκχωρείται στο Διοικητικό Συμβούλιο το δικαίωμα, με απόφασή του που θα λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον του συνόλου των μελών του, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο μερικά ή ολικά με την έκδοση νέων μετοχών, μέχρι το ποσό του κεφαλαίου που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο η εν λόγω εξουσία. Η εξουσία αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ανανεώνεται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία για κάθε ανανέωση. Δεν έχει ληφθεί τέτοια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο του καταστατικού, με απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης μπορεί να θεσπίζεται πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του Δ.Σ. και στο προσωπικό της εταιρείας, καθώς επίσης και των συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης (option) απόκτησης μετοχών, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 13 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Δεν έχει ληφθεί τέτοια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρείες μπορούν να αποκτούν ίδιες μετοχές, με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων τους, η οποία ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις των προβλεπόμενων αποκτήσεων και, ιδίως, τον ανώτατο αριθμό μετοχών που είναι δυνατόν να αποκτηθούν και τη διάρκεια για την οποία χορηγείται η έγκριση. Οι αποκτήσεις αυτές γίνονται με ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο. Δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη στο καταστατικό της εταιρείας. Δεν έχει ληφθεί τέτοια απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

9. Σημαντικές συμφωνίες που έχει συνάψει η εταιρεία που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης και τα αποτελέσματα των συμφωνιών αυτών.

Δεν υφίσταται συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

10. Κάθε συμφωνία που η εταιρεία έχει συνάψει με τα μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου ή με το προσωπικό της, η οποία προβλέπει αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμό της θητείας ή της απασχόλησης τους εξαιτίας της δημόσιας πρότασης.

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της εταιρείας με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της, οι οποίες να προβλέπουν την καταβολή αποζημίωσης ειδικά σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης. Οι σχηματισμένες προβλέψεις για αποζημιώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία του προσωπικού της εταιρείας, ανήλθαν την 31.12.2008 στο ποσό των € 22.637 χιλ.

Χρήστος Χατζηεμμανουήλ

Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος

IV. Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. στις 16 Μαρτίου 2009 και είναι αναρτημένες στη διεύθυνση διαδικτύου της εταιρείας www.opap.gr καθώς και στο διαδικτυακό τόπο του Χ.Α. όπου και θα παραμείνουν στη διάθεση του επενδυτικού κοινού για χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών από την ημερομηνία της συντάξεως και δημοσιοποίησής τους.

Επισημαίνεται ότι τα δημοσιευθέντα στον τύπο συνοπτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις στοχεύουν στο να παράσχουν στον αναγνώστη μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της εταιρείας, αλλά δεν παρέχουν την ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων των χρηματοοικονομικών επιδόσεων και των ταμειακών ροών της εταιρείας και του Ομίλου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ).

1. Ισολογισμός

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31^η Δεκεμβρίου 2008 και 2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

		ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	ΣΗΜ.	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Κυκλοφορούν ενεργητικό					
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	11.1	706.388	492.860	603.509	404.825
Αποθέματα	11.2	1.310	703	1.310	703
Απαιτήσεις	11.3	69.337	36.839	71.989	38.213
Λοιπά στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	11.4	<u>224.898</u>	<u>155.136</u>	<u>223.236</u>	<u>154.248</u>
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού		1.001.933	685.538	900.044	597.989
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό					
Ασώματες ακινητοποιήσεις	11.5	253.286	336.379	253.253	336.332
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	11.6	97.663	108.119	95.423	107.322
Επενδύσεις σε ακίνητα	11.7	1.362	-	2.898	-
Υπεραξία	11.8	8.435	7.672	-	-
Επενδύσεις σε θυγατρικές	11.9	-	-	36.527	35.627
Επενδύσεις σε συγγενείς	11.10	1.470	1.608	1.200	1.200
Λοιπά στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	11.11	15.313	15.692	15.304	15.676
Αναβαλλόμενοι φόροι ενεργητικού	11.12	<u>22.079</u>	<u>11.915</u>	<u>35.900</u>	<u>25.420</u>
Σύνολο μη κυκλοφορούντος ενεργητικού		399.608	481.385	440.505	521.577
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		1.401.541	1.166.923	1.340.549	1.119.566
ΠΑΘΗΤΙΚΟ & ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις	11.13	147.128	125.749	142.031	130.370
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων	11.14	53.474	61.394	53.474	61.394
Φόροι	11.15	378.965	237.345	378.104	234.593
Δεδουλευμένες και λοιπές υποχρεώσεις	11.16	<u>49.530</u>	<u>52.444</u>	<u>46.161</u>	<u>48.159</u>
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		629.097	476.932	619.770	474.516
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων	11.14	32.419	84.429	32.419	84.429
Προγράμματα παροχών προσωπικού	11.17	22.637	21.566	22.637	21.566
Προβλέψεις	11.18	31.793	8.159	31.743	8.159
Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	11.19	<u>7.022</u>	<u>6.756</u>	<u>6.842</u>	<u>6.631</u>
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		93.871	120.910	93.641	120.785
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	11.20	95.700	95.700	95.700	95.700
Αποθεματικά	11.21	43.700	43.700	43.060	43.060
Προτεινόμενα μερίσματα	11.22	446.600	363.660	446.600	363.660
Συναλλαγματικές διαφορές	11.23	(23)	(8)	-	-
Αδιανέμητα κέρδη – Κέρδη εις νέον		<u>92.596</u>	<u>65.908</u>	<u>41.778</u>	<u>21.845</u>
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		678.573	568.960	627.138	524.265
Δικαιώματα μειοψηφίας		-	121	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		678.573	569.081	627.138	524.265
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ & ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		1.401.541	1.166.923	1.340.549	1.119.566

Οι συνημμένες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων.

2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31^η Δεκεμβρίου 2008 και 2007

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ πλην των κερδών ανά μετοχή)

	ΣΗΜ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007	1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007
Έσοδα	10.1, 10.2	5.519.591	5.065.751	5.328.100	4.929.708
Κόστος πωλήσεων	11.24	(4.363.730)	(4.043.858)	(4.202.537)	(3.930.066)
Μικτό κέρδος		1.155.861	1.021.893	1.125.563	999.642
Άλλα λειτουργικά έσοδα	11.25	5.129	3.612	21.207	14.088
Δαπάνες διάθεσης	11.26	(136.835)	(200.834)	(133.391)	(217.538)
Δαπάνες διοίκησης	11.26	(43.771)	(47.451)	(38.780)	(41.614)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	11.27	(20.377)	(10.779)	(20.359)	(10.778)
Έσοδα / Ζημιές από συγγενείς επιχειρήσεις	11.10	(138)	414	-	-
Ζημιές από απομείωση περιουσιακών στοιχείων	11.28	-	(4.780)	-	(5.950)
Κέρδη από λειτουργικές δραστηριότητες		959.869	762.075	954.240	737.850
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	11.29	34.094	14.547	28.775	13.583
Μερίσματα από θυγατρικές			-	2.558	2.587
Κέρδη προ φόρων		993.963	776.622	985.573	754.020
Φόρος εισοδήματος	11.30	(275.623)	(215.194)	(274.320)	(214.186)
Αναβαλλόμενος φόρος	11.30	10.164	9.996	10.480	14.468
Κέρδη μετά φόρων		728.504	571.424	721.733	554.302
Κατανέμονται σε:					
Μετόχους μειοψηφίας		16	(13)	-	-
Μετόχους εταιρείας		728.488	571.437	721.733	554.302
Βασικά κέρδη ανά μετοχή σε €	11.31	2,2837	1,7913	2,2625	1,7376

Οι συνημμένες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων.

3. Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31^η Δεκεμβρίου 2008 και 2007

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				
Κέρδη προ φόρων	993.963	776.622	985.573	754.020
Προσαρμογή για:				
Αποσβέσεις	96.855	47.929	96.537	47.546
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	(34.094)	(14.547)	(28.775)	(13.583)
Προγράμματα παροχών προσωπικού	1.071	1.963	1.071	1.963
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	3.000	3.500	3.000	3.500
Άλλες προβλέψεις	23.634	7.858	23.584	7.858
Μερίσματα από θυγατρικές	-	-	(2.558)	(2.587)
Συναλλαγματικές διαφορές	53	(254)	53	-
Ζημιές απομείωσης	-	4.780	-	5.950
Ζημιές (κέρδη) από συγγενείς	138	(414)	-	-
Αποτελέσματα επενδυτικής δραστηριότητας	(188)	(211)	(182)	(211)
Σύνολο	1.084.432	827.226	1.078.303	804.456
Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης				
(Αύξηση) μείωση αποθεμάτων	(608)	(95)	(608)	(95)
(Αύξηση) μείωση απαιτήσεων	(36.699)	87.794	(37.294)	84.734
Αύξηση (μείωση) υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	15.519	10.058	6.681	5.688
Αύξηση (μείωση) φόρων πληρωθέντων	2.069	(825)	3.755	(866)
	1.064.713	924.158	1.050.837	893.917
Τόκοι έξοδα	(5.622)	(3.767)	(5.600)	(3.748)
Φόροι εισοδήματος πληρωθέντες	(202.568)	(215.953)	(200.977)	(215.508)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	856.523	704.438	844.260	674.661
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				
Είσπραξη από πώληση παγίων	269	-	197	-
Εγγυήσεις	-	(85)	-	(78)
Δάνεια στο προσωπικό	123	552	123	552
Αγορά καθαρών στοιχείων ενεργητικού θυγατρικών	(900)	-	(900)	-
Αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων	(2.318)	(2.142)	(2.085)	(1.967)
Αγορά ασώματων ακινητοποιήσεων	(2.286)	(78.054)	(2.244)	(78.016)
Μερίσματα από θυγατρικές	-	-	2.558	2.587
Τόκοι έσοδα	39.563	18.314	34.221	17.331
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	34.451	(61.415)	31.870	(59.591)
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				
Πληρωμές κεφαλαίου χρηματοδοτικών μισθώσεων	(59.930)	(9.766)	(59.930)	(9.766)
Μερίσματα	(617.516)	(524.523)	(617.516)	(524.523)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(677.446)	(534.289)	(677.446)	(534.289)
Καθαρή αύξηση / μείωση διαθεσίμων και ταμειακών ισοδυνάμων				
	213.528	108.734	198.684	80.781
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης	492.860	384.126	404.825	324.044
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα τέλους χρήσης	706.388	492.860	603.509	404.825

Οι συνημμένες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων.

4. Καταστάσεις Μεταβολών Καθαρής Θέσης

4.1. Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31^η Δεκεμβρίου 2008 και 2007

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

	Μετοχικό κεφάλαιο	Συναλλαγματικές διαφορές	Μερίσματα	Λοιπά αποθεματικά	Αδιανέμητα κέρδη	Δικαιώματα Μειοψηφίας	Σύνολο
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2007	95.700	84	328.570	43.700	49.531	134	517.719
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης	-	-	-	-	571.437	(13)	571.424
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(92)	-	-	-	-	(92)
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	(519.970)	-	-	-	(519.970)
Μερίσματα προτεινόμενα	-	-	555.060	-	(555.060)	-	0
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2007	95.700	(8)	363.660	43.700	65.908	121	569.081
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2008	95.700	(8)	363.660	43.700	65.908	121	569.081
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης	-	-	-	-	728.488	16	728.504
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(15)	-	-	-	-	(15)
Εξαγορά ποσοστού θυγατρικής	-	-	-	-	-	(137)	(137)
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	(618.860)	-	-	-	(618.860)
Μερίσματα προτεινόμενα	-	-	701.800	-	(701.800)	-	0
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2008	95.700	(23)	446.600	43.700	92.596	0	678.573

Οι συνημμένες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων.

4.2. Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Για τις χρήσεις που έληξαν την 31^η Δεκεμβρίου 2008 και 2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

	Μετοχικό κεφάλαιο	Λοιπά αποθεματικά	Μερίσματα	Αδιανέμητα κέρδη	Σύνολο
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2007	95.700	43.060	328.570	22.603	489.933
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) χρήσης	-	-	-	554.302	554.302
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	(519.970)	-	(519.970)
Μερίσματα προτεινόμενα	-	-	555.060	(555.060)	0
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2007	95.700	43.060	363.660	21.845	524.265
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2008	95.700	43.060	363.660	21.845	524.265
Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη) χρήσης	-	-	-	721.733	721.733
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	(618.860)	-	(618.860)
Μερίσματα προτεινόμενα	-	-	701.800	(701.800)	0
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2008	95.700	43.060	446.600	41.778	627.138

Οι συνημμένες σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων.

5. Πληροφορίες για την εταιρεία και τον Όμιλο

5.1. Γενικές Πληροφορίες

Οι οικονομικές καταστάσεις εταιρείας και Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά έχουν αναπτυχθεί και δημοσιευθεί από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB).

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι η μητρική εταιρεία του Ομίλου. Ιδρύθηκε το 1958 ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ανασυστάθηκε σε ανώνυμη εταιρεία το 1999 με έδρα την Ελλάδα και η τήρηση των λογιστικών βιβλίων ως ανώνυμης εταιρείας ξεκίνησε το 2000. Έδρα της εταιρείας, η οποία αποτελεί και το βασικό τόπο διεξαγωγής των εργασιών της είναι η Λεωφ. Κηφισού 62, 121 32 Περιστέρι, Ελλάδα. Οι μετοχές της ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Οι οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008 (συμπεριλαμβανομένων και των συγκριτικών στοιχείων της χρήσεως που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007) εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 16^η Μαρτίου 2009. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, δεν επιτρέπονται προσθήκες στις οικονομικές καταστάσεις μετά την έγκρισή τους.

5.2. Φύση δραστηριοτήτων

Η εταιρεία εξαγόρασε στις 13.10.2000 το 20ετές αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, οργάνωσης και λειτουργίας συγκεκριμένων αριθμολαχείων και παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων έναντι ποσού € 322.817 χιλ. Βάσει της παραπάνω εξαγοράς η εταιρεία έχει το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, οργάνωσης και λειτουργίας εννέα ήδη υφιστάμενων αριθμολαχείων και παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων, καθώς και δύο νέων αριθμολαχείων που δεν έχουν εισαχθεί ακόμα στην αγορά. Η εταιρεία έχει επίσης το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης και διαχείρισης οποιουδήποτε νέου παιχνιδιού πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων στην Ελλάδα καθώς και το δικαίωμα πρώτης προτίμησης για κάθε νέο παιχνίδι που θα αποφασίσει να διεξάγει το Ελληνικό Δημόσιο.

Προς το παρόν, η εταιρεία οργανώνει, διεξάγει και λειτουργεί έξι αριθμολαχεία (ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, EXTRA 5, SUPER 3 και ΚΙΝΟ) και τρία παιχνίδια πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων (ΣΤΟΙΧΗΜΑ, ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ). Επίσης έχει σχεδιάσει δύο νέα τυχερά παιχνίδια (BINGO και SUPER 4). Προσφέρει τα παιχνίδια της μέσω ενός εκτεταμένου on-line δικτύου 5.227 περίπου αντιπροσώπων.

6. Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις (Ομίλου και εταιρείας) έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, όπως αυτή τροποποιείται με την αναπροσαρμογή γηπέδων και κτιρίων, χρηματοοικονομικών

στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση και χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παράγωγων χρηματοοικονομικών στοιχείων) σε εύλογες αξίες μέσω του αποτελέσματος και την αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας (going concern).

Η σύνταξη οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) απαιτεί τη χρήση λογιστικών εκτιμήσεων. Επίσης, απαιτεί την κρίση της διοίκησης κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου. Οι περιπτώσεις οι οποίες περιλαμβάνουν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης και πολυπλοκότητας ή οι περιπτώσεις όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις είναι σημαντικές για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, περιλαμβάνονται στη σημείωση 6.2.

Το 2003 και 2004, εκδόθηκε από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) μια σειρά από καινούρια Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και αναθεωρημένα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), τα οποία σε συνδυασμό με τα μη αναθεωρημένα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) τα οποία εκδόθηκαν από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, προγενέστερης του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), η οποία αναφέρεται ως "the IFRS Stable Platform 2005". Ο Όμιλος εφαρμόζει το IFRS Stable Platform 2005 από 1.1.2005.

6.1. Αλλαγές σε Λογιστικές Αρχές

6.1.1. Ανασκόπηση Μεταβολών

Δεν υιοθετήθηκαν νέα Πρότυπα και Διερμηνείες κατά την διάρκεια της τρέχουσας χρήσης.

Η εταιρεία ακολούθησε τις ίδιες λογιστικές αρχές με αυτές που ακολούθησε κατά την προηγούμενη χρήση.

6.1.2. Πρότυπα, Τροποποιήσεις και Διερμηνείες σε ήδη υπάρχοντα Πρότυπα τα οποία βρίσκονται σε ισχύ κατά τη χρήση 2008 αλλά δεν σχετίζονται με τη δραστηριότητα της εταιρείας

ΕΔΔΠΧΑ 11: ΔΠΧΑ 2-Συναλλαγές Συμμετοχικών Τίτλων της Ίδιας Επιχείρησης ή Επιχειρήσεων του Ίδιου Ομίλου

Η ΕΔΔΠΧΑ 11 παρέχει οδηγίες για το εάν οι συμφωνίες παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών θα πρέπει να θεωρούνται πληρωμές με μετρητά ή με συμμετοχικούς τίτλους στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. Αυτή είναι μία σημαντική διάκριση καθώς υπάρχουν σημαντικές διαφορές στους απαιτούμενους λογιστικούς χειρισμούς.

Για παράδειγμα, οι πληρωμές με μετρητά αποτιμώνται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Αντιθέτως, στις πληρωμές με συμμετοχικούς τίτλους η εύλογη αξία προσδιορίζεται κατά την ημερομηνία της παροχής και αναγνωρίζεται στην περίοδο που η σχετική υπηρεσία παρέχεται.

Παρόλο που η ΕΔΔΠΧΑ 11 επικεντρώνεται σε πληρωμές στο προσωπικό βασιζόμενες σε συμμετοχικούς τίτλους η λογική της μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες παρόμοιες συναλλαγές με προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών. Οι οντότητες οφείλουν να εφαρμόζουν την παρούσα

Διερμηνεία για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1^η Μαρτίου 2007 ή μεταγενέστερα. Επιτρέπεται η εφαρμογή πριν από την ημερομηνία αυτή. Εάν μία οντότητα εφαρμόζει την παρούσα Διερμηνεία για μία περίοδο η οποία αρχίζει πριν από την 1^η Μαρτίου 2007 πρέπει να το γνωστοποιήσει.

Ο Όμιλος δεν εφαρμόζει την παραπάνω Διερμηνεία.

ΕΔΔΠΧΑ 12: Συμφωνίες για Παραχώρηση Δικαιώματος Παροχής Υπηρεσιών

Η ΕΔΔΠΧΑ 12 παρέχει οδηγίες για τον λογιστικό χειρισμό συμφωνιών στις οποίες (i) μία οντότητα του δημοσίου τομέα (ο «παραχωρητής») χορηγεί συμβάσεις για την παροχή δημοσίων υπηρεσιών σε επιτηδευματίες του ιδιωτικού τομέα («διαχειριστές των παραχωρήσεων») και (ii) αυτές οι υπηρεσίες που παρέχονται προϋποθέτουν τη χρήση της υποδομής από τον διαχειριστή της παραχώρησης (ιδιωτική επιχείρηση). Η ΕΔΔΠΧΑ 12 δεν καλύπτει όλα τα είδη υπηρεσιών παραχώρησης. Εφαρμόζεται μόνο για συμφωνίες μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στις οποίες ο διαχειριστής χρησιμοποιεί την υποδομή. Δεν καλύπτει, λοιπόν, συμβάσεις εκχώρησης μεταξύ επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.

Ο Οδηγός Εφαρμογής της ΕΔΔΠΧΑ 12 ξεκαθαρίζει ότι αυτές οι ρυθμιστικές αρχές ή ο έλεγχος της υπηρεσίας δεν προϋποθέτουν ο παραχωρητής να έχει πλήρη έλεγχο της τιμολόγησης ή του τρόπου χρήσης της υποδομής. Για το λόγο αυτό υποκειμενική κρίση απαιτείται για ορισμένες περιπτώσεις προκειμένου να προσδιοριστεί αν εντάσσονται στον σκοπό της Διερμηνείας.

Συμφωνίες που δεν εντάσσονται στον σκοπό της ΕΔΔΠΧΑ 12 θα πρέπει να χειρίζονται σύμφωνα με τα υπόλοιπα ΔΠΧΑ. Συμφωνίες στις οποίες ο διαχειριστής ελέγχει την υποδομή είναι πιθανό να οδηγούν σε αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων της σύμφωνα με το ΔΛΠ 16 ή να αποτελούν μίσθωση (σύμφωνα με την ΕΔΔΠΧΑ 4).

Η ΕΔΔΠΧΑ 12 εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.1.2008. Νωρίτερη εφαρμογή της επιτρέπεται. Η αναδρομική εφαρμογή της απαιτείται κατά την μετάβαση αλλά υπάρχουν εξαιρέσεις σε αυτή την απαίτηση για την περίπτωση που η πλήρης αναδρομική εφαρμογή είναι ανέφικτη.

Ο Όμιλος δεν εφαρμόζει την παραπάνω Διερμηνεία.

ΕΔΔΠΧΑ 14: ΔΛΠ 19 - Όριο Περιουσιακών Στοιχείων Καθορισμένων Παροχών, Ελάχιστες Απαιτήσεις Χρηματοδότησης και η Αλληλεπίδρασή τους

Η ΕΔΔΠΧΑ 14 καλύπτει την αλληλεπίδραση μεταξύ των ελαχίστων απαιτήσεων χρηματοδότησης (οι οποίες συνήθως επιβάλλονται από νόμους και κανονισμούς) και της μέτρησης ενός περιουσιακού στοιχείου καθορισμένων παροχών. Το θέμα μελέτης της ΕΔΔΠΧΑ 14 σχετίζεται μόνο με περιορισμένες περιπτώσεις προγραμμάτων καθορισμένων παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία τα οποία βρίσκονται «σε πλεόνασμα» ή υπόκεινται σε ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοδότησης. Μεταξύ άλλων θεμάτων, ασχολείται ειδικά με την έννοια «διαθέσιμο» που χρησιμοποιείται στο ΔΛΠ 19. Γενικά, η Διερμηνεία επεξηγεί ότι ένα οικονομικό όφελος είναι διαθέσιμο

εάν η επιχείρηση έχει ένα ανεπιφύλακτο δικαίωμα να αναγνωρίσει το όφελος κατά την διάρκεια ή κατά τον διακανονισμό του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Η αναγνώριση του στοιχείου δεν εξαρτάται από το εάν τα οικονομικά οφέλη είναι άμεσα αναγνωρίσιμα κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ή από το πώς προτίθεται να χρησιμοποιήσει το τυχόν πλεόνασμα. Η Διερμηνεία επιπλέον ασχολείται με τον λογιστικό χειρισμό μιας υποχρέωσης για τις ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοδότησης που προκύπτουν από υπηρεσίες που έχουν ήδη ληφθεί από την επιχείρηση. Η ΕΔΔΠΧΑ 14 εφαρμόζεται για περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2008. Ως εξαίρεση, η ΕΔΔΠΧΑ 14 δεν απαιτεί πλήρη αναδρομική εφαρμογή. Η εφαρμογή απαιτείται κατά την έναρξη της πρώτης περιόδου για την οποία η Διερμηνεία έχει εφαρμογή.

Ο Όμιλος δεν εφαρμόζει την παραπάνω Διερμηνεία.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 και στο ΔΠΧΑ 7 – Επαναταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων

Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 επιτρέπουν, σε κάποιες περιπτώσεις, την επαναταξινόμηση από την κατηγορία επενδύσεων προς εμπορία σε άλλες κατηγορίες, μη παράγωγων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και την επαναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στα δάνεια και απαιτήσεις. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 7 απαιτούν επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις οργανισμών που εφαρμόζουν τις προαναφερθείσες τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39.

6.1.3. Πρότυπα, Τροποποιήσεις και Διερμηνείες σε ήδη υπάρχοντα Πρότυπα τα οποία δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ και δεν έχουν υιοθετηθεί

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, οι Αναθεωρήσεις Προτύπων και οι ακόλουθες Διερμηνείες για τα παρακάτω Πρότυπα έχουν δημοσιευθεί αλλά δεν είναι υποχρεωτικά για τις παρουσιαζόμενες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες ο Όμιλος δεν έχει προγενέστερα υιοθετήσει:

Πρότυπα Διερμηνείες	Περιγραφή	Έναρξη ισχύος από την χρήση που ξεκινά την ή μετά την :
ΕΔΔΠΧΑ 13	Προγράμματα Πιστότητας Πελατών	1.7.2008
ΔΛΠ 23	Κόστος Δανεισμού (Αναθεωρημένο 2007)	1.1.2009
ΔΛΠ 1	Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (Αναθεωρημένο 2007)	1.1.2009
ΔΠΧΑ 8	Λειτουργικοί Τομείς	1.1.2009
ΔΠΧΑ 2	Τροποποιήσεις στο πρότυπο: Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών	1.3.2008
ΔΠΧΑ 3	Συνενώσεις Επιχειρήσεων	1.7.2009
ΔΛΠ 27	Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και λογιστικός χειρισμός για επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις	1.7.2009
ΔΛΠ 32	Χρηματοοικονομικά μέσα, Γνωστοποίηση, Παρουσίαση και ΔΛΠ 1, Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων «Τροποποιήσεις στα Χρηματοοικονομικά Μέσα διαθέσιμα από τον κάτοχο "puttable"»	1.1.2009

ΔΛΠ 39	Αναγνώριση και αποτίμηση «Τροποποίηση του προτύπου για στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης»	1.7.2009
ΕΔΔΠΧΑ 15	Συμφωνίες Κατασκευής Ακινήτων	1.1.2009
ΕΔΔΠΧΑ 16	Αντισταθμίσεις Καθαρής Επένδυσης σε Επιχειρηματική Δραστηριότητα του Εξωτερικού	1.10.2008
ΕΔΔΠΧΑ 17	Διανομές μη Ταμειακών Στοιχείων του Ενεργητικού στους Ιδιοκτήτες	1.7.2009
ΕΔΔΠΧΑ 18	Μεταφορές Στοιχείων Ενεργητικού από Πελάτες	1.7.2009

Συνοπτικά οι ανωτέρω Διερμηνείες και Πρότυπα ορίζουν τα ακόλουθα:

ΕΔΔΠΧΑ 13: Προγράμματα Πιστότητας Πελατών

Τα προγράμματα πιστότητας πελατών παρέχουν στους πελάτες κίνητρα να αγοράζουν προϊόντα ή υπηρεσίες μιας επιχείρησης. Εάν ο πελάτης αγοράσει προϊόντα ή υπηρεσίες, τότε η επιχείρηση του χορηγεί award credits (πόντους επιβράβευσης) τα οποία ο πελάτης μπορεί να εξαγοράσει στο μέλλον προς απόκτηση δωρεάν ή σε μειωμένη τιμή προϊόντων / υπηρεσιών. Τα προγράμματα αυτά δύνανται να εφαρμόζονται από την επιχείρηση την ίδια ή από τρίτο μέρος. Η ΕΔΔΠΧΑ 13 μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα award credits προγραμμάτων πιστότητας πελατών που μία επιχείρηση μπορεί να χορηγεί στους πελάτες της ως μέρος μίας συναλλαγής πώλησης. Η IFRIC 13 θα εφαρμόζεται υποχρεωτικά για περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1^η Ιουλίου 2008. Η αναδρομική εφαρμογή της Διερμηνείας απαιτείται ενώ η νωρίτερη εφαρμογή της ενθαρρύνεται αρκεί το γεγονός αυτό να γνωστοποιείται στις επεξηγηματικές σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

ΔΛΠ 23, Κόστος Δανεισμού

Το αναθεωρημένο ΔΛΠ 23 καταργεί την επιλογή της άμεσης αναγνώρισης σαν έξοδο του κόστους δανεισμού που αφορά σε απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή παγίου στοιχείου του ενεργητικού. Το χαρακτηριστικό αυτού του παγίου είναι ότι απαιτείται ένα σημαντικό χρονικό διάστημα προκειμένου να έλθει σε κατάσταση για χρήση ή πώληση. Μία επιχείρηση, παρόλα αυτά, απαιτείται να κεφαλαιοποιεί τέτοια κόστη δανεισμού σαν μέρος του κόστους του παγίου.

Το αναθεωρημένο Πρότυπο δεν απαιτεί την κεφαλαιοποίηση του κόστους δανεισμού που σχετίζεται με πάγια στοιχεία που μετρώνται στην εύλογη αξία και αποθέματα που κατασκευάζονται ή παράγονται σε μεγάλες ποσότητες συστηματικά ακόμη και αν χρειάζεται ένα σημαντικό χρονικό διάστημα προκειμένου να έλθουν σε κατάσταση για χρήση ή πώληση.

Το αναθεωρημένο Πρότυπο εφαρμόζεται για κόστη δανεισμού σχετιζόμενα με πάγια περιουσιακά στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις και η ημερομηνία έναρξης ισχύος του είναι την ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2009. Νωρίτερη εφαρμογή του επιτρέπεται.

Η επίδραση από την εφαρμογή του αναθεωρημένου ΔΛΠ 23 δεν έχει ακόμα προσδιορισθεί. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω το αναθεωρημένο ΔΛΠ 23 καταργεί την επιλογή της άμεσης αναγνώρισης σαν έξοδο του κόστους δανεισμού που αφορά σε απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή παγίου στοιχείου του ενεργητικού. Αυτό αναμένεται να επηρεάσει την επιμέτρηση των παγίων που είναι εσωτερικώς δημιουργούμενα στα πλαίσια της διαδικασίας έρευνας και ανάπτυξης του Ομίλου. Η μέχρι τώρα εφαρμοζόμενη πολιτική αφορούσε στην άμεση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσης με το σύνολο των χρηματοοικονομικών εξόδων. Η αλλαγή στον τρόπο της λογιστικής πολιτικής αναγνώρισης των εξόδων αυτών θα επηρεάσει κατά βάση την χρονική στιγμή της αναγνώρισης του εξόδου όπως και τον τρόπο παρουσίασης του εξόδου αυτού (χρηματοοικονομικό κόστος έναντι αποσβέσεων).

ΔΛΠ 1, Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι βασικές αλλαγές αυτού του Προτύπου συνοψίζονται στην ξεχωριστή παρουσίαση των μεταβολών της καθαρής θέσης που προέρχονται από συναλλαγές με τους μετόχους με την ιδιότητά τους ως μέτοχοι (π.χ. μερίσματα, αυξήσεις κεφαλαίου) από τις λοιπές μεταβολές της καθαρής θέσης (π.χ. αποθεματικά μετατροπής). Επιπλέον, η βελτιωμένη έκδοση του Προτύπου επιφέρει αλλαγές στην ορολογία καθώς και στην παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων.

Οι νέοι ορισμοί του Προτύπου ωστόσο δεν αλλάζουν τους κανόνες αναγνώρισης, μέτρησης ή γνωστοποίησης συγκεκριμένων συναλλαγών και άλλων γεγονότων που απαιτούνται από τα υπόλοιπα Πρότυπα.

Η τροποποίηση του ΔΛΠ 1 είναι υποχρεωτική για τις περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 ενώ οι απαιτήσεις αυτές έχουν εφαρμογή και στο ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη». Οι αλλαγές που προκαλούνται από την τροποποίηση του ΔΛΠ 1 εφαρμόζονται αναδρομικά (ΔΛΠ 8.19 (β)). Νωρίτερη εφαρμογή ενθαρρύνεται, αρκεί το γεγονός αυτό να γνωστοποιείται στις επεξηγηματικές σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

ΔΠΧΑ 8, Λειτουργικοί Τομείς

Οι βασικές αλλαγές αυτού του Προτύπου συνοψίζονται στα εξής:

1. Τα αποτελέσματα κάθε τομέα βασίζονται στα λειτουργικά αποτελέσματα κάθε ξεχωριστού τομέα πληροφόρησης. Στα αποτελέσματα των λειτουργικών τομέων δεν περιλαμβάνονται, το χρηματοοικονομικό κόστος και τα χρηματοοικονομικά έσοδα, περιλαμβανομένων των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών, καθώς και τα αποτελέσματα από φόρους και από διακοπείσες δραστηριότητες.
2. Επιπλέον, η Διοίκηση του Ομίλου για σκοπούς διοικητικών αποφάσεων που αφορούν στην κατανομή των πόρων στους λειτουργικούς της τομείς αλλά και για τον σκοπό της μέτρησης της αποδοτικότητας των τομέων, δεν λαμβάνει υπόψη τα έξοδα που αφορούν στις παροχές

προς το προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία ούτε και το κόστος που προκύπτει από τον διακανονισμό των συναλλαγών που βασίζονται σε συμμετοχικούς τίτλους.

Το Πρότυπο εφαρμόζεται στις ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις που αρχίζουν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2009. Νωρίτερη εφαρμογή επιτρέπεται εφόσον γνωστοποιηθεί. Οι πληροφορίες κατά τομείς της συγκριτικής περιόδου από το αρχικό έτος εφαρμογής θα πρέπει να αναπροσαρμοσθούν προκειμένου να ευθυγραμμισθούν με τις απαιτήσεις του προτύπου, εκτός και αν η πληροφορία δεν είναι διαθέσιμη και το κόστος ανάπτυξής της υπερβολικό.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 2: Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών

Η IASB προχώρησε σε έκδοση τροποποίησης του ΔΠΧΑ 2 αναφορικά με τις συνθήκες επένδυσης του κεφαλαίου σύνταξης και της ακύρωσής του. Κανένα από τα παρόντα προγράμματα πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους δεν επηρεάζεται από τις τροποποιήσεις αυτές. Η Διοίκηση εκτιμά ότι οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 2 δε θα έχουν επίδραση στις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 3: Συνενώσεις Επιχειρήσεων

Το αναθεωρημένο Πρότυπο εφαρμόζεται για συνενώσεις επιχειρήσεων που συμβαίνουν την 1^η Ιουλίου 2009 ή μεταγενέστερα και εφαρμόζεται από την ημερομηνία αυτή και έπειτα. Το αναθεωρημένο Πρότυπο επιφέρει αλλαγές στις λογιστικές απαιτήσεις για τις συνενώσεις επιχειρήσεων, αλλά συνεχίζει να απαιτεί την εφαρμογή της μεθόδου αγοράς (Purchase Method) και έχει σημαντική επίδραση στις συνενώσεις επιχειρήσεων οι οποίες θα συμβούν την 1^η Ιουλίου 2009 ή μεταγενέστερα.

ΔΛΠ 27, Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και λογιστικός χειρισμός για επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις

Το αναθεωρημένο Πρότυπο επιφέρει αλλαγές στις λογιστικές απαιτήσεις που αφορούν την απώλεια ελέγχου σε μια θυγατρική καθώς και αλλαγές που αφορούν το χρηματοοικονομικό κόστος στις θυγατρικές. Η Διοίκηση εκτιμά ότι το αναθεωρημένο Πρότυπο δεν θα έχει ουσιώδη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΛΠ 32, Χρηματοοικονομικά μέσα, Γνωστοποίηση, Παρουσίαση και ΔΛΠ 1, Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων

Τροποποιήσεις στα Χρηματοοικονομικά Μέσα διαθέσιμα από τον κάτοχο “puttable”

Με βάση τη τροποποίηση του ΔΛΠ 32 απαιτείται, εάν πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια, ορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα από τον κάτοχο «puttable» και υποχρεώσεις που ανακύπτουν κατά την ρευστοποίηση μιας επιχειρηματικής οντότητας να καταταχθούν ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων

Η τροποποίηση στο ΔΛΠ 1 αναφέρεται στη γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με τα ανωτέρω μέσα που έχουν καταταχθεί ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων.

Ο Όμιλος αναμένει ότι αυτές οι τροποποιήσεις δεν θα επηρεάσουν τις οικονομικές του καταστάσεις. Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 32 εφαρμόζονται από επιχειρήσεις για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.1.2009. Νωρίτερη εφαρμογή της Διερμηνείας ενθαρρύνεται, αρκεί το γεγονός αυτό να γνωστοποιείται στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

ΔΛΠ 39, Αναγνώριση και αποτίμηση

Τροποποίηση του ΔΛΠ 39 για στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης

Η τροποποίηση του ΔΛΠ 39 αποσαφηνίζει θέματα λογιστικής αντιστάθμισης και πιο συγκεκριμένα τον πληθωρισμό και τον one-sided κίνδυνο ενός αντισταθμιζόμενου στοιχείου.

Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 εφαρμόζονται από επιχειρήσεις για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.7.2009.

Ετήσιες βελτιώσεις 2008

Η IASB προχώρησε μέσα στο 2008 στην έκδοση «Βελτιώσεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 2008». Οι περισσότερες από τις τροποποιήσεις αυτές έχουν έναρξη ισχύος την 1 Ιανουαρίου 2009 ή μεταγενέστερα. Ο Όμιλος εκτιμά ότι οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 23, Κόστος Δανεισμού θα επηρεάσουν τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου. Η τροποποίηση διευκρινίζει τον ορισμό του κόστους δανεισμού σε σχέση με τη μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου. Η τροποποίηση αυτή εφαρμόζεται την 1^η Ιανουαρίου 2009 ή μεταγενέστερα, παρ' όλα αυτά οι προβλέψεις της Διοίκησης δείχνουν ότι η επίδραση δε θα είναι σημαντική. Μικρότερες τροποποιήσεις έχουν γίνει σε αρκετά Πρότυπα αλλά η Διοίκηση της εταιρείας εκτιμά ότι η επίδραση δε θα είναι σημαντική στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΕΔΔΠΧΑ 15: Συμφωνίες Κατασκευής Ακινήτων

Σκοπός της ΕΔΔΠΧΑ 15 είναι η παροχή οδηγιών αναφορικά με τα ακόλουθα δύο ζητήματα:

- Αν οι συμφωνίες κατασκευής ακινήτων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 11 ή του ΔΛΠ 18.
- Πότε θα πρέπει να αναγνωρίζεται το έσοδο που προκύπτει από τις συμφωνίες κατασκευής ακινήτων.

Η παρούσα Διερμηνεία εφαρμόζεται κατά την λογιστική αναγνώριση των εσόδων και των σχετιζόμενων με αυτά εξόδων, των επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν την κατασκευή ακινήτων είτε απευθείας είτε μέσω υπεργολάβων.

Οι συμφωνίες που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της ΕΔΔΠΧΑ 15 είναι οι συμφωνίες κατασκευής ακινήτων. Επιπρόσθετα της κατασκευής ακινήτων, αυτού του είδους οι συμφωνίες μπορεί να περιλαμβάνουν την παράδοση και άλλων αγαθών ή υπηρεσιών.

Η ΕΔΔΠΧΑ 15 «Συμφωνίες Κατασκευής Ακινήτων» εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.1.2009. Νωρίτερη εφαρμογή ενθαρρύνεται αρκεί το γεγονός αυτό να γνωστοποιείται στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων. Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές θα πρέπει να αναγνωρίζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο ΔΛΠ 8.

ΕΔΔΠΧΑ 16: Αντισταθμίσεις Καθαρής Επένδυσης σε Επιχειρηματική Δραστηριότητα του Εξωτερικού

Οι επενδύσεις σε επιχειρηματικές δραστηριότητες του εξωτερικού μπορεί να κατέχονται άμεσα από μία μητρική επιχείρηση ή έμμεσα από κάποια θυγατρική της. Σκοπός της ΕΔΔΠΧΑ 16 είναι η παροχή καθοδήγησης σχετικά με τη φύση των αντισταθμιζόμενων κινδύνων και το ποσό που έχει αναγνωριστεί στο αντισταθμιζόμενο στοιχείο για το οποίο έχει προσδιοριστεί σε μία σχέση αντιστάθμισης, και το ποια ποσά πρέπει να ανακατατάσσονται από ίδια κεφάλαια στα αποτελέσματα ως προσαρμογές ανακατάταξης, με τη διάθεση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εξωτερικού. Η ΕΔΔΠΧΑ 16 εφαρμόζεται από μία επιχείρηση, η οποία αντισταθμίζει το συναλλαγματικό κίνδυνο που προέρχεται από μία καθαρή επένδυση σε επιχειρηματική δραστηριότητα του εξωτερικού και επιδιώκει να καλύψει τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Η παρούσα Διερμηνεία εφαρμόζεται μόνο σε αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες στο εξωτερικό, ενώ δεν έχει εφαρμογή σε άλλους τύπους λογιστικής αντιστάθμισης, όπως για παράδειγμα για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας ή ταμειακών ροών.

Η ΕΔΔΠΧΑ 16 «Αντισταθμίσεις Καθαρής Επένδυσης σε Επιχειρηματική Δραστηριότητα του Εξωτερικού» εφαρμόζεται από επιχειρήσεις για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.10.2008. Νωρίτερη εφαρμογή της Διερμηνείας ενθαρρύνεται αρκεί το γεγονός αυτό να γνωστοποιείται στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

ΕΔΔΠΧΑ 17. Διανομές μη Ταμειακών Στοιχείων του Ενεργητικού στους Ιδιοκτήτες

Όταν μία επιχείρηση προβαίνει στην ανακοίνωση διανομής και έχει την υποχρέωση να διανείμει στοιχεία του ενεργητικού που αφορούν στους ιδιοκτήτες της, θα πρέπει να αναγνωρίζει μία υποχρέωση για αυτά τα πληρωτέα μερίσματα.

Σκοπός της ΕΔΔΠΧΑ 17 είναι η παροχή οδηγιών αναφορικά με το πότε θα πρέπει μία επιχείρηση να αναγνωρίζει τα μερίσματα πληρωτέα το πώς θα πρέπει να τα μετρά καθώς και, το πώς θα πρέπει να λογιστικοποιεί τις διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που διανέμονται και της λογιστικής αξίας των πληρωτέων μερισμάτων, όταν η επιχείρηση εξοφλεί τα μερίσματα πληρωτέα.

Η ΕΔΔΠΧΑ 17 «Διανομές μη Ταμειακών Στοιχείων του Ενεργητικού στους Ιδιοκτήτες» εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις μελλοντικά για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.7.2009. Νωρίτερη εφαρμογή της Διερμηνείας επιτρέπεται αρκεί η επιχείρηση να γνωστοποιεί το γεγονός αυτό

στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων και ταυτόχρονα να εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 3 (όπως αναθεωρήθηκε το 2008), το ΔΛΠ 27 (όπως τροποποιήθηκε τον Μάιο του 2008) και το ΔΠΧΑ 5 (όπως τροποποιήθηκε από την παρούσα Διερμηνεία). Η αναδρομική εφαρμογή της Διερμηνείας δεν επιτρέπεται.

ΕΔΔΠΧΑ 18. Μεταφορές Στοιχείων Ενεργητικού από Πελάτες

Η ΕΔΔΠΧΑ 18 εφαρμόζεται κυρίως στις επιχειρήσεις ή οργανισμούς κοινής ωφέλειας. Σκοπός της ΕΔΔΠΧΑ 18 είναι να αποσαφηνίζει τις απαιτήσεις των ΔΠΧΑ σχετικά με τις συμφωνίες κατά τις οποίες μια επιχείρηση λαμβάνει από ένα πελάτη της μέρος ενσώματων παγίων: οικοπέδων, κτηριακών εγκαταστάσεων ή εξοπλισμού, που η επιχείρηση θα πρέπει να χρησιμοποιήσει είτε με σκοπό ο πελάτης να αποτελέσει μέρος ενός δικτύου ή με σκοπό ο πελάτης να αποκτήσει συνεχή πρόσβαση στη παροχή αγαθών ή υπηρεσιών (όπως για παράδειγμα παροχή ηλεκτρισμού ή νερού).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια επιχείρηση λαμβάνει μετρητά από τους πελάτες της τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση ή τη κατασκευή κάποιας εγκατάστασης με σκοπό τη διασύνδεση του πελάτη με το δίκτυο ή τη παροχή αδιάλειπτης πρόσβασης στο δίκτυο αγαθών ή υπηρεσιών (ή και στα δύο ταυτόχρονα).

Η ΕΔΔΠΧΑ 18 αποσαφηνίζει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες πληρείται ο ορισμός του ενσώματου παγίου, την αναγνώριση και επιμέτρηση του αρχικού κόστους. Επιπλέον προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να γίνει η εξακρίβωση της υποχρέωσης για τη παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών με αντάλλαγμα το ενσώματο πάγιο καθώς και τον τρόπο αναγνώρισης του εσόδου και τη λογιστική αντιμετώπιση των μετρητών που λαμβάνονται από τους πελάτες.

Η ΕΔΔΠΧΑ 18 «Μεταφορές Στοιχείων Ενεργητικού από Πελάτες» εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις μελλοντικά για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.7.2009.

Με βάση την υπάρχουσα δομή του Ομίλου και τις λογιστικές πολιτικές που ακολουθούνται, η Διοίκηση δεν αναμένει σημαντικές επιδράσεις στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου από την εφαρμογή των ανωτέρω Προτύπων και Διερμηνειών, όταν αυτά καταστούν εφαρμόσιμα.

Ο Όμιλος δεν έχει σκοπό να εφαρμόσει κανένα από τα Πρότυπα ή τις Διερμηνείες νωρίτερα.

6.2. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί από τη Διοίκηση τη διενέργεια κρίσεων, εκτιμήσεων και παραδοχών οι οποίες επηρεάζουν τα ποσά του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, όπως επίσης και τις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων καθώς και τα παρουσιαζόμενα ποσά εσόδων και δαπανών κατά τη διάρκεια της παρουσιαζόμενης περιόδου. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις συνεχώς αποτιμώνται και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και άλλες παραμέτρους, συμπεριλαμβανομένων και των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται εύλογα σύμφωνα με τις περιστάσεις.

6.2.1. Κρίσεις

Κατά τη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών της εταιρείας, κρίσεις, πέραν αυτών που περιλαμβάνουν εκτιμήσεις, διενεργούνται από τη Διοίκηση και οι οποίες επηρεάζουν τα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι σημαντικότερες κρίσεις σχετίζονται με:

➤ **την ανακτησιμότητα των εισπρακτέων λογαριασμών**

Η Διοίκηση εξετάζει κατ' έτος την ανακτησιμότητα των κονδυλίων που περιλαμβάνονται στους εισπρακτέους λογαριασμούς, σε συνδυασμό και με εξωτερική πληροφόρηση, (βάσεις δεδομένων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών, νομικοί κλπ.) προκειμένου να αποφασίσει για την ανακτησιμότητα των κονδυλίων που περιλαμβάνονται στους εισπρακτέους λογαριασμούς.

➤ **κατηγοριοποίηση των επενδύσεων**

Η Διοίκηση αποφασίζει κατά την απόκτηση μιας επένδυσης, εάν αυτή θα κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενη ως τη λήξη, κατεχόμενη για εμπορικούς σκοπούς, αποτιμώμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ή διαθέσιμη προς πώληση. Για τις επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως διακρατούμενες ως τη λήξη, η Διοίκηση εξετάζει εάν πληρούνται τα κριτήρια του ΔΛΠ 39 και συγκεκριμένα το κατά πόσο ο Όμιλος έχει την πρόθεση και την ικανότητα να τις κρατήσει έως τη λήξη τους. Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τις επενδύσεις ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς εάν αυτές έχουν αποκτηθεί κυρίως για τη δημιουργία βραχυπρόθεσμου κέρδους. Η κατηγοριοποίηση των επενδύσεων ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο η Διοίκηση παρακολουθεί την απόδοση αυτών των επενδύσεων. Όταν δεν κατηγοριοποιούνται ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς αλλά υπάρχουν διαθέσιμες και αξιόπιστες εύλογες αξίες και οι μεταβολές στις εύλογες αξίες περιλαμβάνονται στο κέρδος ή στη ζημιά στους λογαριασμούς της Διοίκησης, κατηγοριοποιούνται ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Όλες οι άλλες επενδύσεις κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση.

➤ **απαξίωση των αποθεμάτων**

➤ **κατά πόσο μια μίσθωση που συνάπτεται με έναν εξωτερικό εκμισθωτή κατατάσσεται ως λειτουργική ή χρηματοδοτική.**

6.2.2. Εκτιμήσεις και παραδοχές

Συγκεκριμένα ποσά που περιλαμβάνονται ή επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις και τις σχετικές αποκαλύψεις θα πρέπει να εκτιμηθούν, απαιτώντας από τη Διοίκηση να χρησιμοποιήσει παραδοχές αναφορικά με τις αξίες ή τις συνθήκες οι οποίες δεν μπορούν να είναι γνωστές με βεβαιότητα κατά τη στιγμή προετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων. Μία «κρίσιμη λογιστική εκτίμηση» είναι

εκείνη που συνδυάζει σημαντικότητα στην απεικόνιση της χρηματοοικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και των αποτελεσμάτων της και απαιτεί από τη Διοίκηση της εταιρείας πιο δύσκολες, υποκειμενικές ή σύνθετες κρίσεις, ενώ συχνά υπάρχει ανάγκη εκτιμήσεων σχετικά με την επίδραση γεγονότων τα οποία θεωρούνται ως ενδογενώς αβέβαια. Η εταιρεία αποτιμά τέτοιες κρίσεις σε μία συνεχή βάση, στηριζόμενη σε ιστορικά στοιχεία και εμπειρία, σε συμβουλές ειδικών, σε τάσεις και μεθόδους οι οποίες θεωρούνται εύλογες σε σχέση με τις περιστάσεις, καθώς και σε προβλέψεις αναφορικά με το πώς αυτές ενδέχεται να μεταβληθούν στο μέλλον. Επίσης, στη σημείωση υπ' αριθ. 7 «Σύνοψη σημαντικών λογιστικών αρχών», γίνεται αναφορά στις λογιστικές αρχές που έχουν επιλεγεί από τις προτεινόμενες αποδεκτές εναλλακτικές.

Εκτιμώμενη απομείωση υπεραξίας

Ο Όμιλος διενεργεί σε ετήσια βάση έλεγχο για τυχόν απομείωση της υπεραξίας και ενδιάμεσα, όταν τα γεγονότα ή οι συνθήκες καθιστούν πιθανή την ύπαρξη απομείωσης (π.χ. μία σημαντική δυσμενής αλλαγή στο εταιρικό κλίμα ή μία απόφαση για πώληση ή διάθεση μιας μονάδας). Ο καθορισμός της ύπαρξης απομείωσης απαιτεί την αποτίμηση της αντίστοιχης μονάδας η οποία εκτιμάται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών. Όταν αυτό κρίνεται διαθέσιμο και απαραίτητο, χρησιμοποιούνται σχετικοί συντελεστές πολλαπλασιασμού της αγοράς, προκειμένου να επιβεβαιωθούν τα αποτελέσματα από τις προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Εφαρμόζοντας αυτή τη μεθοδολογία, η εταιρεία βασίζεται σε μία σειρά από παράγοντες, στους οποίους περιλαμβάνονται τα πραγματικά λειτουργικά αποτελέσματα, τα μελλοντικά εταιρικά σχέδια, οι οικονομικές προεκτάσεις και τα δεδομένα της αγοράς. Στην περίπτωση που από αυτή την ανάλυση προκύπτει απομείωση της υπεραξίας, τότε η μέτρηση της απομείωσης απαιτεί εκτίμηση της εύλογης αξίας για κάθε αναγνωριζόμενο ενσώματο ή άυλο περιουσιακό στοιχείο. Σε αυτήν την περίπτωση, χρησιμοποιείται η προσέγγιση των ταμειακών ροών η οποία αναφέρεται ανωτέρω από ανεξάρτητους εκτιμητές, όπου κρίνεται κατάλληλο.

Διενεργείται έλεγχος για άλλα αναγνωριζόμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία με καθορισμένες ωφέλιμες ζωές και υποκείμενα σε απόσβεση, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία με το άθροισμα των μη προεξοφλημένων ταμειακών ροών που αναμένεται να δημιουργηθούν από το περιουσιακό στοιχείο. Ελέγχονται τα άυλα περιουσιακά στοιχεία με αόριστες ωφέλιμες ζωές ετησίως χρησιμοποιώντας μία μέθοδο εύλογης αξίας όπως τις προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Ο Όμιλος ετησίως διενεργεί έλεγχο για απομείωση της υπεραξίας, σύμφωνα με την λογιστική πολιτική, όπως αυτή αναφέρεται στη σημείωση 7.8. Τα ανακτήσιμα ποσά των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών έχουν καθοριστεί βασιζόμενα σε υπολογισμούς της αξίας σε χρήση (on value-in-use calculations). Αυτοί οι υπολογισμοί απαιτούν τη χρήση εκτιμήσεων.

Φόροι εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος από διάφορες φορολογικές αρχές. Για τον καθορισμό των προβλέψεων για φόρους εισοδήματος απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Υπάρχουν πολλές

συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο ακριβής καθορισμός του φόρου είναι αβέβαιος κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της επιχείρησης. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις για αναμενόμενα θέματα φορολογικού ελέγχου βασιζόμενη σε εκτιμήσεις για το ποσό των επιπλέον φόρων που ενδεχομένως θα οφείλονται. Όταν το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους των υποθέσεων αυτών, διαφέρει από το ποσό το οποίο είχε αρχικά αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις, οι διαφορές επιδρούν στο φόρο εισοδήματος και στις προβλέψεις για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου κατά την οποία τα ποσά αυτά οριστικοποιούνται.

Προβλέψεις

Η εταιρεία σχηματίζει προβλέψεις για απαιτήσεις ίσες με το ποσό των απαιτήσεων από πράκτορες που η Διοίκηση της εταιρείας εκτιμά ως επισφαλείς. Για να καθορίσει τις απαραίτητες προβλέψεις κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, λαμβάνει υπόψη τις εγγυήσεις που έχουν καταβληθεί από τους πράκτορες σύμφωνα με τους κανονισμούς που διέπουν τη σχέση της εταιρείας με αυτούς. Οι εγγυήσεις αυτές χρησιμοποιούνται για να αντισταθμίσουν επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες.

Η Διοίκηση εκτιμά ότι οι προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους για το 2008, ύψους € 24.879 χιλ. (2007: € 21.879 χιλ.), είναι επαρκείς λόγω των ελέγχων των πιστωτικών κινδύνων, το μεγάλο όγκο και τη διαφορετικότητα των απαιτήσεων και τον έλεγχο πιστώσεων σε πραγματικό χρόνο των πρακτόρων της εταιρείας μέσω του δικτύου on-line.

Ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις

Ο Όμιλος είναι δυνατό να εμπλακεί σε δικαστικές διαμάχες και αξιώσεις κατά τη συνήθη πορεία της λειτουργίας του. Η Διοίκηση έχει την άποψη ότι οποιοδήποτε διακανονισμοί επιτευχθούν δε θα επηρεάσουν σημαντικά τη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου όπως αυτή παρουσιάζεται την 31^η Δεκεμβρίου 2008. Ωστόσο, ο προσδιορισμός ενδεχόμενων υποχρεώσεων συνδεδεμένων με δικαστικές διαμάχες και αξιώσεις είναι μία σύνθετη διαδικασία, που απαιτεί κρίσεις αναφορικά με το αποτέλεσμα και την εφαρμογή νόμων και ρυθμίσεων. Αλλαγή στις κρίσεις ή στην εφαρμογή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση ή τη μείωση των ενδεχόμενων υποχρεώσεων της εταιρείας στο μέλλον.

Συνενώσεις Επιχειρήσεων

Κατά την αρχική αναγνώριση τα στοιχεία του ενεργητικού καθώς και οι υποχρεώσεις της αποκτώμενης επιχείρησης συμπεριλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στις εύλογες αξίες τους. Κατά την επιμέτρηση των εύλογων αξιών η Διοίκηση χρησιμοποιεί εκτιμήσεις σχετικά με τις μελλοντικές ταμειακές ροές, ωστόσο τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν. Οποιαδήποτε αλλαγή στην επιμέτρηση μετά την αρχική αναγνώριση θα επηρεάσει την επιμέτρηση της υπεραξίας.

Ωφέλιμη ζωή αποσβέσιμων στοιχείων

Η Διοίκηση της εταιρείας εξετάζει τις ωφέλιμες ζωές των αποσβέσιμων στοιχείων σε κάθε χρήση. Την 31^η Δεκεμβρίου 2008 η Διοίκηση της εταιρείας εκτιμά ότι οι ωφέλιμες ζωές αντιπροσωπεύουν την αναμενόμενη χρησιμότητα των στοιχείων του ενεργητικού. Τα πραγματοποιηθέντα αποτελέσματα, ωστόσο, είναι πιθανό να διαφέρουν λόγω τεχνικής βαθμιαίας απαξίωσης, κυρίως όσον αφορά το λογισμικό και το μηχανογραφικό εξοπλισμό. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. προσάρμοσε την υπολειπόμενη ωφέλιμη ζωή του κονδυλίου των Ασώματων Ακινήτοποιήσεων «Τεχνογνωσία» από τους τριάντα ένα (31) μήνες, στους οποίους είχε αρχικά εκτιμηθεί, στους δώδεκα (12) μήνες.

Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η Διοίκηση χρησιμοποιεί τεχνικές αποτίμησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων όπου δεν είναι διαθέσιμες τιμές από ενεργό αγορά. Λεπτομέρειες των παραδοχών οι οποίες χρησιμοποιούνται αναλύονται στις σημειώσεις οι οποίες αφορούν σε χρηματοοικονομικά μέσα. Για την εφαρμογή των τεχνικών αποτίμησης, η Διοίκηση χρησιμοποιεί εκτιμήσεις και παραδοχές οι οποίες είναι όσο το δυνατό πιο πιθανά, συνεπείς με τις υπάρχουσες πληροφορίες όπου οι συμμετέχοντες θα χρησιμοποιούσαν ώστε να αποτιμήσουν ένα χρηματοοικονομικό μέσο. Όπου οι πληροφορίες αυτές δεν υπάρχουν, η Διοίκηση χρησιμοποιεί τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις για τις παραδοχές οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν. Οι εκτιμήσεις αυτές είναι πιθανό να διαφέρουν από τις πραγματικές τιμές κατά την ημερομηνία κλεισίματος των οικονομικών καταστάσεων.

7. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών αρχών

Οι σημαντικότερες λογιστικές αρχές οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων συνοψίζονται κατωτέρω. Θα πρέπει να επισημανθεί όπως αναφέρθηκε αναλυτικότερα και στην παράγραφο 6.2 ότι χρησιμοποιούνται λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Αν και αυτές οι εκτιμήσεις στηρίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης για τα τρέχοντα γεγονότα, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν σε σχέση με αυτές τις εκτιμήσεις.

7.1. Ενοποίηση και συμμετοχή σε συνδεδεμένες

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς της εταιρείας και των θυγατρικών της.

Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι όλες οι οντότητες στις οποίες ο όμιλος έχει τη δύναμη να ελέγχει τις χρηματοοικονομικές και επιχειρηματικές πολιτικές. Η εταιρεία θεωρεί ότι κατέχει και ασκεί έλεγχο όταν συμμετέχει με ποσοστό μεγαλύτερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου.

Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσο η εταιρεία ασκεί έλεγχο στα δικαιώματα ψήφου μιας άλλης οικονομικής οντότητας εξετάζεται η ύπαρξη και η τυχόν επίδραση δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου τα οποία μπορούν να εξασκηθούν ή να μετατραπούν.

Όλες οι θυγατρικές του Ομίλου έχουν ως ημερομηνία κλεισίματος την 31^η Δεκεμβρίου.

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας όπως επίσης και των οικονομικών οντοτήτων οι οποίες ελέγχονται από τον Όμιλο με πλήρη ενοποίηση.

Οι θυγατρικές ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από την ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο, ενώ παύουν να ενοποιούνται από την ημερομηνία κατά την οποία παύει να υπάρχει ο έλεγχος.

Επιπλέον, οι θυγατρικές που έχουν αποκτηθεί είναι υποκείμενες στην εφαρμογή της μεθόδου της αγοράς. Αυτή περιλαμβάνει την αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία όλων των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχόμενων υποχρεώσεων της θυγατρικής, κατά την ημερομηνία της απόκτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά έχουν συμπεριληφθεί στις οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής πριν την απόκτησή της. Κατά την αρχική αναγνώριση, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις της θυγατρικής περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στα αναπροσαρμοσμένα ποσά, τα οποία επίσης χρησιμοποιούνται ως βάση για την μετέπειτα επιμέτρησή τους σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου. Η υπεραξία αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον του κόστους κτήσης πάνω από την εύλογη αξία του μεριδίου του Ομίλου στα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου της αποκτώμενης θυγατρικής κατά την απόκτησή της. Εάν το κόστος απόκτησης είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της αποκτώμενης θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται απευθείας στο αποτέλεσμα.

Τα δικαιώματα μειοψηφίας παρουσιάζουν το μέρος των κερδών ή των ζημιών και των net assets τα οποία δεν ανήκουν στον Όμιλο. Αν οι ζημιές μιας θυγατρικής που αφορούν σε δικαιώματα μειοψηφίας υπερβαίνουν τα δικαιώματα μειοψηφίας στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής, το υπερβάλλον ποσό επιμερίζεται στους μετόχους της μητρικής εκτός από το ποσό για το οποίο η μειοψηφία έχει μια υποχρέωση και είναι ικανή να καλύψει τις ζημιές αυτές.

Οι λογιστικές πολιτικές των θυγατρικών επιχειρήσεων μεταβλήθηκαν όπου κρίθηκε απαραίτητο προκειμένου να είναι συνεπείς με τις πολιτικές που υιοθετούνται από τον Όμιλο.

Ενδοεταιρικοί λογαριασμοί απαιτήσεων και υποχρεώσεων καθώς και συναλλαγές έσοδα και έξοδα καθώς και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές μεταξύ των εταιρειών απαλείφονται.

Στις οικονομικές καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. οι επενδύσεις της εταιρείας σε θυγατρικές υπολογίζονται από το κόστος μείον κάθε απομείωση αξίας. Τα μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν ανακοινώνονται. Επίσης, οι επενδύσεις της εταιρείας σε συγγενείς εταιρείες υπολογίζονται στο κόστος κτήσεως τους μείον κάθε απομείωση αξίας. Τα μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν ανακοινώνονται.

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι οι οικονομικές οντότητες στις οποίες ο Όμιλος έχει τη δυνατότητα να ασκήσει σημαντική επιρροή αλλά δεν αποτελούν ούτε θυγατρικές ούτε δικαιώματα σε κοινοπραξία. Σημαντική επιρροή είναι η εξουσία να συμμετάσχει στις αποφάσεις για τις οικονομικές και επιχειρηματικές πολιτικές της εκδότριας, αλλά όχι ο έλεγχος σε αυτές τις πολιτικές. Σημαντική επιρροή συνήθως υπάρχει όταν η εταιρεία κατέχει ποσοστό μεταξύ 20% με 50% των δικαιωμάτων ψήφου μέσω κυριότητας μετοχών ή μέσω άλλου είδους συμφωνίας.

Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος ενώ για σκοπούς ενοποίησης χρησιμοποιείται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Η υπεραξία περιλαμβάνεται στη λογιστική αξία (κόστος) της επένδυσης και ελέγχεται για απομείωση σαν μέρος της επένδυσης. Όταν μια οικονομική οντότητα του Ομίλου συναλλάσσεται με μια συγγενή επιχείρηση του Ομίλου, τα τυχόν διεταιρικά κέρδη και οι ζημιές απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στη σχετική συγγενή επιχείρηση.

Όλες οι μετέπειτα μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής στην καθαρή θέση της συγγενούς επιχείρησης αναγνωρίζονται στη λογιστική αξία της επένδυσης του Ομίλου. Μεταβολές οι οποίες προκύπτουν από τα κέρδη ή τις ζημιές οι οποίες δημιουργούνται από τη συγγενή επιχείρηση καταχωρούνται στο λογαριασμό “ (Ζημιές) / Κέρδη συνδεδεμένων εταιρειών” στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας και συνεπώς επηρεάζουν τα καθαρά αποτελέσματα του Ομίλου. Αυτές οι μεταβολές περιλαμβάνουν τις μεταγενέστερες αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων, τις αποσβέσεις των άυλων περιουσιακών στοιχείων, τις αποσβέσεις ή την τυχόν απομείωση των προσαρμογών της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων. Κατά την ενοποίηση μεταβολές οι οποίες έχουν απευθείας αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια της συγγενούς επιχείρησης και σχετίζονται με αποτέλεσμα, για παράδειγμα που προκύπτουν από τη λογιστική αντιμετώπιση των διαθέσιμων προς πώληση επενδύσεων της συγγενούς επιχείρησης, αναγνωρίζονται στα ενοποιημένα ίδια κεφάλαια του Ομίλου. Οποιοσδήποτε μεταβολές που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια και δεν σχετίζονται με αποτέλεσμα, όπως για παράδειγμα η διανομή μερισμάτων ή άλλες συναλλαγές με τους μετόχους της συγγενούς επιχείρησης, καταχωρούνται έναντι της λογιστικής αξίας της συμμετοχής. Καμιά επίδραση στο καθαρό αποτέλεσμα ή στα ίδια κεφάλαια δεν αναγνωρίζεται στο πλαίσιο αυτών των συναλλαγών. Παρόλα αυτά, όταν το μερίδιο ζημιών του Ομίλου σε μια συγγενή επιχείρηση ισούται ή υπερβαίνει τη λογιστική αξία της επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων και οποιωνδήποτε άλλων μη εξασφαλισμένων απαιτήσεων, ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές, εκτός κι αν ο επενδυτής έχει επιβαρυνθεί με δεσμεύσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς επιχείρησης.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές ανάμεσα στον Όμιλο και τις συγγενείς επιχειρήσεις απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις συγγενείς επιχειρήσεις. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επίσης απαλείφονται εκτός κι αν η συναλλαγή παρέχει ένδειξη ζημιών λόγω μείωσης της αξίας των αποκτηθέντων από την κοινοπραξία στοιχείων του ενεργητικού.

Όταν οι οικονομικές καταστάσεις της συγγενούς επιχείρησης που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης καταρτίζονται σε ημερομηνία αναφοράς που διαφέρει από εκείνη της μητρικής, τότε γίνονται προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις της συγγενούς που αντικατοπτρίζουν τις επιδράσεις των σημαντικών συναλλαγών ή γεγονότων που συνέβησαν μεταξύ εκείνης της ημερομηνίας και της ημερομηνίας των οικονομικών καταστάσεων της επενδύτριας επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση, η διαφορά μεταξύ της ημερομηνίας αναφοράς της συγγενούς και εκείνης της επενδύτριας επιχείρησης είναι μεγαλύτερη από 3 μήνες.

Οι λογιστικές πολιτικές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι σύμφωνες με αυτές της μητρικής και δεν χρειάστηκε κάποια μεταβολή σε αυτές ώστε να διασφαλιστεί συνέπεια με τις πολιτικές που υιοθετήθηκαν από την εταιρεία.

Κοινοπραξίες

Οικονομικές οντότητες των οποίων οι οικονομικές δραστηριότητες ελέγχονται από κοινού από τον Όμιλο και από άλλους κοινοπρακτούντες ανεξάρτητους από τον Όμιλο αντιμετωπίζονται λογιστικά χρησιμοποιώντας αναλογική ενοποίηση.

Στην περίπτωση που η επενδύτρια επιχείρηση πωλεί στοιχεία του ενεργητικού στην κοινοπραξία, θα αναγνωρίζει μόνο το κέρδος ή τη ζημιά από τη συναλλαγή που αντιστοιχεί στη συμμετοχή των λοιπών μελών.

Αντίθετα, εάν η επενδύτρια επιχείρηση αγοράζει στοιχεία του ενεργητικού από την κοινοπραξία, δεν θα αναγνωρίσει το μερίδιο της στο κέρδος ή στη ζημιά έως ότου πωλήσει σε τρίτους το στοιχείο του ενεργητικού. Στην περίπτωση που υπάρχουν ενδείξεις ζημιών λόγω μείωσης της αξίας των αποκτηθέντων από την κοινοπραξία στοιχείων του ενεργητικού, τότε οποιαδήποτε ζημιά θα αναγνωρίζεται στο σύνολό της.

Διαιτητικά υπόλοιπα της επενδύτριας με την κοινοπραξία διαγράφονται, απαλείφοντας κατά το μερίδιο της επενδύτριας επιχείρησης τα υπόλοιπα της κοινοπραξίας.

7.2. Μετατροπή ξένου νομίσματος

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας, παρουσιάζονται σε ευρώ (€), που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης της μητρικής εταιρείας και όλων των θυγατρικών της.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με τη χρήση των ισοτιμιών που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών (spot exchange rate).

Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών κατά τη διάρκεια της περιόδου και από τη μετατροπή των νομισματικών στοιχείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία ισολογισμού, καταχωρούνται στα αποτελέσματα, υπό τον τίτλο «Χρηματοοικονομικά Αποτελέσματα», εκτός και αν καταχωρηθούν στην καθαρή θέση, χαρακτηριζόμενες ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρών επενδύσεων.

Μεταβολές στην εύλογη αξία χρεογράφων εκφρασμένων σε ξένο νόμισμα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμα προς πώληση αναλύονται σε συναλλαγματικές διαφορές προερχόμενες από μεταβολή στο αποσβεσμένο κόστος και σε λοιπές μεταβολές της αξίας των χρεογράφων. Οι συναλλαγματικές διαφορές που σχετίζονται με μεταβολή στο αποσβεσμένο κόστος αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ αυτές που σχετίζονται με λοιπές μεταβολές αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Οι συναλλαγματικές διαφορές από μη νομισματικά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, θεωρούνται ως τμήμα της εύλογης αξίας και συνεπώς καταχωρούνται όπου και οι διαφορές της εύλογης αξίας.

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε ευρώ με την ισοτιμία κλεισίματος κατά το τέλος της χρήσεως.

7.3. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Προκειμένου να αναγνωριστούν οι παρουσιαζόμενοι λειτουργικοί τομείς, η Διοίκηση στηρίζεται στους επιχειρηματικούς τομείς δραστηριότητας της, που βασικά αντιπροσωπεύουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που διαθέτει ο Όμιλος.

Οι λογιστικές αρχές που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για τους σκοπούς πληροφόρησης κατά τομέα σύμφωνα με το ΔΛΠ 14 είναι οι ίδιοι που χρησιμοποιούνται κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.

7.4. Αναγνώριση εσόδων και εξόδων

Έσοδα αναγνωρίζονται όταν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην εταιρεία και το ποσό μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα. Τα έσοδα μετρώνται στην εύλογη αξία του ληφθέντος τιμήματος και απεικονίζονται καθαρά από Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, επιστροφών και εκπτώσεων. Το ποσό των εσόδων θεωρείται αξιόπιστα μετρήσιμο όταν όλα τα ενδεχόμενα που συνδέονται με την πώληση έχουν επιλυθεί.

Έσοδα: Περιλαμβάνουν έσοδα από παιχνίδια. Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

- **Έσοδα παιχνιδιών:** Αναγνωρίζονται μετά την ολοκλήρωση των παιχνιδιών, αμέσως πριν την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Τα έσοδα από τα παιχνίδια πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων, για μεν το ΣΤΟΙΧΗΜΑ, αναγνωρίζονται σε καθημερινή βάση, για δε τα παιχνίδια ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ και ΠΡΟΠΟ που διαρκούν περισσότερο από τρεις ή τέσσερις ημέρες αναγνωρίζονται σε ταμειακή βάση μία και τρεις φορές την εβδομάδα αντιστοίχως.

Άλλες κατηγορίες εσόδων αναγνωρίζονται με βάση τις ακόλουθες μεθόδους:

- **Πωλήσεις αγαθών:** Αναγνωρίζονται όταν η εταιρεία παραδίδει τα αγαθά στους πελάτες, τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

- **Παροχή υπηρεσιών:** Τα έσοδα από συμβάσεις καθορισμένου τιμήματος αναγνωρίζονται ανάλογα με το στάδιο της ολοκλήρωσής τους κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Υπό την πρακτική αυτή, τα έσοδα γενικότερα αναγνωρίζονται βάσει του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών που υλοποιήθηκε σε σχέση με το συνολικό κόστος που απαιτεί η παρεχόμενη υπηρεσία. Όταν το αποτέλεσμα της συναλλαγής δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα, έσοδα αναγνωρίζονται μόνο στην έκταση που τα αναγνωρισθέντα έξοδα είναι ανακτήσιμα. Το ποσό που συνδέεται με μεταγενέστερη παροχή υπηρεσιών, αναβάλλεται και αναγνωρίζεται στη διάρκεια της περιόδου που θα παρασχεθεί η υπηρεσία. Αυτό το αναβαλλόμενο έσοδο περιλαμβάνεται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» στον Ισολογισμό.

- **Έσοδα από τόκους:** Αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλούμενων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στη συνέχεια λογίζονται τόκοι με το ίδιο επιτόκιο επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας.

- **Έσοδα από μερίσματα:** Αναγνωρίζονται όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξης τους από τους μετόχους.

Έξοδα: Αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σε δεδουλευμένη βάση. Τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση.

7.5. Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις στις αξίες κτήσεώς τους ή στο τεκμαιρόμενο κόστος που προσδιορίστηκε βάσει εύλογων αξιών κατά την ημερομηνία μετάβασης, μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και ζημίες απομείωσης. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσα καταλογισμένες δαπάνες για την απόκτηση των στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνο κατά την έκταση που οι δαπάνες αυτές αυξάνουν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένεται να εισρεύσουν από τη χρήση του παγίου στοιχείου και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων καταχωρείται στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιούνται.

Κατά την πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημίες στα αποτελέσματα. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της περιόδου που αφορούν.

Οι αποσβέσεις των στοιχείων των ενσωμάτων παγίων (πλην οικοπέδων τα οποία δεν αποσβένονται) υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο μέσα στην ωφέλιμη ζωή τους που έχει ως εξής:

Οικόπεδα	-
Κτίρια	20 έτη
Μηχανολογικός εξοπλισμός	5-8 έτη
Μεταφορικά μέσα	6,5 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	5 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσώματων παγίων υπόκεινται σε επανεξέταση σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσωμάτων ακινητοποιήσεων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα.

7.6. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Στα άυλα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα και οι άδειες λογισμικού.

Λογισμικό: Οι άδειες λογισμικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία κυμαίνεται από 1 έως 3 χρόνια.

Δικαιώματα: Το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, οργάνωσης και λειτουργίας αριθμολαχείων και παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων που παραχωρήθηκε στην εταιρεία από το Ελληνικό Δημόσιο για είκοσι (20) έτη δηλώνεται στο κόστος όπως αυτό ορίστηκε από ανεξάρτητους εκτιμητές και αποσβένεται εντός περιόδου είκοσι (20) ετών. (Σημείωση 7.8, όπου περιγράφονται οι διαδικασίες ελέγχου απομείωσης).

7.7. Υπεραξία

Η Υπεραξία επιχειρήσεως (Goodwill) που δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης οικονομικής μονάδας μετράται αρχικά στο κόστος το οποίο είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ του ολικού τιμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επιμέρους στοιχείων ενεργητικού, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων. Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία μετράται στο κόστος μείον τις σωρευμένες ζημίες απομείωσης. Ο αγοραστής εξετάζει την υπεραξία για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδεικνύουν ότι η υπεραξία μπορεί να έχει απομειωθεί. (Σημείωση 7.8, όπου περιγράφονται οι διαδικασίες ελέγχου απομείωσης).

7.8. Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων

Η Υπεραξία καθώς τα ασώματα περιουσιακά στοιχεία που έχουν απροσδιόριστη ωφέλιμη ζωή δεν αποσβένονται και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως. Τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως όταν κάποια γεγονότα καταδεικνύουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Η ανακτήσιμη αξία είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της καθαρής

τιμής πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Καθαρή αξία πώλησης θεωρείται το ποσό από την πώληση ενός στοιχείου του ενεργητικού στα πλαίσια μιας αμοτεροβαρούς συναλλαγής στην οποία τα μέρη έχουν πλήρη γνώση και προσχωρούν οικειοθελώς, μετά από την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του στοιχείου ενεργητικού, ενώ η αξία χρήσης βασίζεται σε αποτίμηση της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών, καθώς είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να εισρεύσουν στην επιχείρηση από τη χρήση ενός στοιχείου ενεργητικού και από τη διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, τα στοιχεία του ενεργητικού ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών (cash-generating units). Ως αποτέλεσμα, ορισμένα στοιχεία ενεργητικού εξετάζονται αυτόνομα, ενώ κάποια άλλα σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών.

Η ζημία λόγω μείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού αναγνωρίζεται από την επιχείρηση, όταν η λογιστική αξία των στοιχείων αυτών (ή της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών) είναι μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό τους. Η ζημία απομείωσης χρεώνεται pro rata σε όλα τα στοιχεία της μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών. Με εξαίρεση το λογαριασμό «Υπεραξία», όλα τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού εξετάζονται σε επόμενες περιόδους, καθώς ενδείξεις που οδήγησαν σε αναγνώριση ζημίας απομείωσης στο παρελθόν μπορεί να μην υφίστανται πλέον.

7.9. Μισθώσεις

Ο Όμιλος συνάπτει συμφωνίες, που εμπεριέχουν συναλλαγές που δεν έχουν τον νομικό τύπο μιας μίσθωσης αλλά της εκχωρείται το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων (ενσώματες ακινητοποιήσεις) έναντι μιας σειράς πληρωμών.

Η εκτίμηση για το εάν μία συμφωνία περιέχει στοιχείο μίσθωσης πραγματοποιείται κατά την έναρξη της συμφωνίας, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και τις ιδιαίτερες συνθήκες. Μετά την έναρξη της συμφωνίας πραγματοποιείται επαναξιολόγησή της, για το εάν περιέχει στοιχείο μίσθωσης, όταν συμβαίνει κάποιο από τα παρακάτω:

- α) υπάρχει μεταβολή στους όρους της σύμβασης, εκτός κι αν η μεταβολή απλά ανανεώνει ή παρατείνει τη συμφωνία,
- β) ασκείται δικαίωμα ανανέωσης ή συμφωνείται μια παράταση, εκτός κι αν όρος της ανανέωσης ή της παράτασης αρχικά είχε περιληφθεί στη μισθωτική περίοδο,
- γ) υπάρχει μια μεταβολή στο κατά πόσο η εκπλήρωση εξαρτάται από ένα καθορισμένο περιουσιακό στοιχείο και
- δ) υπάρχει σημαντική αλλαγή στο περιουσιακό στοιχείο.

Εάν μια συμφωνία επαναξιολογείται, η λογιστική αντιμετώπιση για μισθώσεις εφαρμόζεται από την ημερομηνία που η μεταβολή στις συνθήκες συνεπάγεται επαναξιολόγηση για τα (α), (γ) ή (δ), και από την ημερομηνία της ανανέωσης ή της παράτασης για την περίπτωση (β).

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Η ιδιοκτησία ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στο μισθωτή εάν μεταβιβάζονται σε αυτόν ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που σχετίζονται με το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο ανεξάρτητα με τον νομικό τύπο της σύμβασης. Κατά την έναρξη της μίσθωσης το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία του ή εάν είναι χαμηλότερη, στην παρούσα αξία των ελάχιστων καταβολών μισθωμάτων συμπεριλαμβανομένων και επιπλέον καταβολών εάν υπάρχουν, που καλύπτονται από το μισθωτή. Ένα αντίστοιχο ποσό αναγνωρίζεται ως υποχρέωση από τη χρηματοδοτική μίσθωση ανεξαρτήτως εάν μερικές από τις καταβολές μισθωμάτων αποδίδονται προκαταβολικά κατά την έναρξη της μίσθωσης.

Η μεταγενέστερη λογιστική αντιμετώπιση των περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν αποκτηθεί με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, π.χ. η χρησιμοποιούμενη μέθοδος απόσβεσης και ο προσδιορισμός της ωφέλιμης ζωής του, είναι ίδια με αυτή που εφαρμόζεται σε συγκρίσιμα αποκτώμενα, εκτός συμβάσεων μίσθωσης, περιουσιακά στοιχεία. Η λογιστική αντιμετώπιση της αντίστοιχης υποχρέωσης αφορά στη σταδιακή μείωση της, με βάση τις ελάχιστες καταβολές των μισθωμάτων μείον τις χρηματοοικονομικές επιβαρύνσεις, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδο στα χρηματοοικονομικά έξοδα. Οι χρηματοοικονομικές επιβαρύνσεις κατανέμονται στη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου και αντιπροσωπεύουν ένα σταθερό περιοδικό επιτόκιο επί του ανεξόφλητου υπολοίπου της υποχρέωσης.

Όλες οι υπόλοιπες μισθώσεις αντιμετωπίζονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι καταβολές στις συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης αναγνωρίζονται ως έξοδο στα αποτελέσματα με τη ευθεία μέθοδο (συσχετισμός εσόδου χρήσης και εξόδου). Οι σχετιζόμενες δαπάνες, όπως η συντήρηση και η ασφάλιση, αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Οι μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος δε μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες του περιουσιακού στοιχείου κατατάσσονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Αρχικά άμεσα κόστη που βαρύνουν τους εκμισθωτές στη διαπραγμάτευση και συμφωνία μιας λειτουργικής μίσθωσης προστίθενται στη λογιστικά αξία του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης ως έσοδα μίσθωσης.

7.10. Λοιπό μη κυκλοφορούν ενεργητικό

Το μη κυκλοφορούν ενεργητικό καταχωρείται πάντα στο ιστορικό κόστος χωρίς έκπτωση παρούσας αξίας από την ημερομηνία της αναμενόμενης λήξης ή πραγματοποίησης.

Εγγυήσεις

Οι εγγυητικές καταβολές αφορούν καταθέσεις για ορισμένους προμηθευτές για να εξασφαλίσουν τις υποχρεώσεις του Ομίλου προς αυτούς τους προμηθευτές. Τα ποσά παραμένουν ως απαιτήσεις κατά τη διάρκειά τους. Με τη λήξη αυτών των υποχρεώσεων, τα καταβλημένα ποσά μπορούν να

συμψηφισθούν έναντι όλου ή τμήματος εκκρεμών υποχρεώσεων σύμφωνα με τους όρους της καταβολής, ενώ το υπόλοιπο επιστρέφεται στον Όμιλο.

Παροχές αποχώρησης

Οι παροχές αυτές καταβάλλονται στο προσωπικό σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση εργασίας της εταιρείας. Από τις 31.12.2000 οι παροχές καταβάλλονται στους εργαζόμενους που έχουν συμπληρώσει 17,5 έτη προϋπηρεσίας (πριν τις 31.12.2000 η προϋπόθεση ήταν εικοσιπέντε (25) έτη προϋπηρεσίας). Το ποσό που δίνεται είναι η συνολική αποζημίωση αποχώρησης για την προϋπηρεσία που συμπληρώθηκε μέχρι εκείνη την ημερομηνία (μέχρι τις 31.12.2000 το ποσό που δινόταν ήταν 50% της συνολικής αποζημίωσης αποχώρησης της παρεχόμενης προϋπηρεσίας). Ποσά που προκαταβάλλονται αφαιρούνται από το εφάπαξ συνταξιοδότησης που καταβάλλεται στον εργαζόμενο με την αποχώρησή του. Το επιτόκιο για ποσά που προκαταβάλλονται είναι 2%.

Στεγαστικά δάνεια προσωπικού

Σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση εργασίας της εταιρείας, οι εργαζόμενοι με πλήρη απασχόληση που πληρούν τις προϋποθέσεις δικαιούνται στεγαστικά δάνεια. Τα δάνεια αυτά έχουν διάρκεια εικοσιπέντε (25) έτη με αρχική περίοδο χάριτος δύο (2) ετών στην εξόφληση του κύριου κεφαλαίου και των τόκων. Οι δεδουλευμένοι τόκοι υπολογίζονται με επιτόκιο 2% ετησίως.

Υπάρχουν τρία είδη στεγαστικών δανείων:

Αγοράς	Μέχρι του ποσού € 32.281,73
Κατασκευής	Μέχρι του ποσού € 16.140,86
Επισκευής	Μέχρι του ποσού € 8.070,43

7.11. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν ταμειακά και χρηματοοικονομικά μέσα. Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού σε μία επιχείρηση και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ένα συμμετοχικό τίτλο σε μια άλλη επιχείρηση. Τα χρηματοοικονομικά μέσα εκτός από χρηματοοικονομικά μέσα αντιστάθμισης, μπορούν να χωρισθούν στις κάτωθι κατηγορίες: δάνεια και απαιτήσεις, χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και επενδύσεις κατεχόμενες ως τη λήξη. Τα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται στις ανωτέρω κατηγορίες από τη Διοίκηση της εταιρείας κατά την αρχική αναγνώριση, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν. Ο χαρακτηρισμός των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επανεκτιμάται στο τέλος κάθε ημερομηνίας δημοσίευσης κατά την οποία είναι διαθέσιμη η επιλογή κατηγορίας ή λογιστικού χειρισμού.

Συνήθεις αγοραπωλησίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία τακτοποίησής τους. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία δεν έχουν ταξινομηθεί ως αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους πλέον του κόστους της συναλλαγής.

Η εταιρεία εξετάζει αν ένα συμβόλαιο εμπεριέχει ενσωματωμένο παράγωγο κατά τη σύναψη της συμφωνίας. Το ενσωματωμένο παράγωγο διαχωρίζεται από το βασικό συμβόλαιο και λογιστικοποιείται ως παράγωγο, όταν η ανάλυση καταδεικνύει ότι όλα τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι του παραγώγου δε σχετίζονται άμεσα με το βασικό συμβόλαιο.

Διακοπή αναγνώρισης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επέρχεται από τη στιγμή όπου το δικαίωμα λήψης ταμειακών ροών από την επένδυση έχει λήξει ή έχει μεταφερθεί.

Η εταιρεία εξετάζει σε κάθε ημερομηνία δημοσίευσης οικονομικών καταστάσεων αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση.

i) Δάνεια και απαιτήσεις

Περιλαμβάνουν μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με σταθερές ή προσδιορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές. Προκύπτουν όταν η εταιρεία παρέχει χρήματα, αγαθά ή υπηρεσίες απευθείας σε χρεώστες χωρίς την πρόθεση να εμπορευθεί τις δημιουργηθείσες απαιτήσεις.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις αποτιμώνται μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος τους βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, μείον τις ζημιές απομείωσης. Κάθε μεταβολή στην αξία όταν διακόπτεται η αναγνώριση ή απομειώνεται ή κατά τη διαδικασία απόσβεσής της, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Το αναπόσβεστο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη κάθε προεξόφληση ή ανταμοιβή κατά την εξαγορά και περιλαμβάνει αμοιβές οι οποίες είναι αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου και του κόστους της συναλλαγής.

Οι εμπορικές απαιτήσεις απομειώνονται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι η εταιρεία δε θα είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα ποσά σύμφωνα με τους αρχικούς όρους είσπραξης. Το ποσό που καταγράφεται στα αποτελέσματα προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της καταγεγραμμένης αξίας του στοιχείου του ενεργητικού και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό, εκτός από εκείνα με λήξη μεγαλύτερη των δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού. Τα τελευταία συμπεριλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού.

ii) Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης

Πρόκειται για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που ικανοποιούν οποιαδήποτε από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς (συμπεριλαμβάνονται τα παράγωγα, εκτός από εκείνα που είναι καθορισμένα και αποτελεσματικά μέσα αντιστάθμισης, αυτά που αποκτώνται ή δημιουργούνται με σκοπό την πώληση ή την επαναγορά και τέλος αυτά που αποτελούν μέρος ενός χαρτοφυλακίου από αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά μέσα).

- Κατά την αρχική αναγνώριση ορίζεται από την εταιρεία ως στοιχείο που αποτιμάται στην εύλογη αξία, με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε αυτήν την κατηγορία αποτιμώνται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές καταχωρούνται στα αποτελέσματα της χρήσεως. Χρηματοοικονομικά στοιχεία που έχουν αρχικά χαρακτηριστεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης μπορεί μεταγενέστερα να μην επαναταξινομούνται.

iii) Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία είτε προσδιορίζονται σε αυτήν την κατηγορία, είτε δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες.

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους και τα σχετικά κέρδη ή ζημιές καταχωρούνται σε αποθεματικό των ιδίων κεφαλαίων καθαρά φόρων, μέχρι τα στοιχεία αυτά να πωληθούν ή να χαρακτηρισθούν ως απομειωμένα.

Κατά την πώληση ή όταν χαρακτηρισθούν ως απομειωμένα, τα κέρδη ή οι ζημιές μεταφέρονται στα αποτελέσματα. Ζημιές απομείωσης που έχουν αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα δεν αντιστρέφονται μέσω αποτελεσμάτων.

Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού ο Όμιλος εκτιμά αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού έχουν υποστεί απομείωση. Για μετοχές εταιρειών που έχουν ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση, τέτοια ένδειξη συνιστά η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσεως. Αν στοιχειοθετείται απομείωση, η σωρευμένη στα ίδια κεφάλαια ζημιά που είναι η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσεως και εύλογης αξίας, μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

Ο Όμιλος δεν κατέχει επενδύσεις αυτής της κατηγορίας.

iv) Επενδύσεις κατεχόμενες ως την λήξη

Περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και συγκεκριμένη λήξη και τα οποία ο Όμιλος έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να τα διακρατήσει ως τη λήξη τους.

Οι κατεχόμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις αποτιμώνται μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος τους βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Το αναπόσβεστο κόστος είναι το ποσό το οποίο αρχικά αναγνωρίσθηκε μείον κεφαλαιακές πληρωμές, πλέον ή μείον τις σωρευτικές αποσβέσεις με τη χρήση πραγματικού επιτοκίου στη διαφορά μεταξύ του αρχικά αναγνωρισθέντος ποσού και του ποσού ωρίμανσης και μείον κάθε πρόβλεψη απομείωσης. Ο υπολογισμός περιλαμβάνει όλες τις πληρωθείσες ή ληφθείσες αμοιβές μεταξύ των μερών του συμβολαίου. Επιπρόσθετα, αν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη ότι η επένδυση έχει απομειωθεί, το χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμάται στην παρούσα αξία των εκτιμώμενων ταμειακών ροών. Κάθε μεταβολή στην αξία της επένδυσης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως.

ν) Εύλογες αξίες

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης. Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται και προεξόφληση ταμειακών ροών. Οι μη διαπραγματεύσιμοι σε ενεργό αγορά συμμετοχικοί τίτλοι που έχουν ταξινομηθεί στην κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία και των οποίων η εύλογη αξία δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με αξιοπιστία, αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους.

7.12. Αποθέματα

Τα αποθέματα απεικονίζονται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος καθορίζεται με βάση το μέσο ετήσιο σταθμικό κόστος.

7.13. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ταμειακών διαθεσίμων

Τα διαθέσιμα και ισοδύναμα διαθεσίμων περιλαμβάνουν τα μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο καθώς επίσης και τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστότητας όπως τα προϊόντα της αγοράς χρήματος και τις τραπεζικές καταθέσεις με χρονικό ορίζοντα τριών μηνών ή λιγότερο. Τα προϊόντα της αγοράς χρήματος είναι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων.

7.14. Ίδια κεφάλαια

Το μετοχικό κεφάλαιο προσδιορίζεται από την ονομαστική αξία των μετοχών που έχουν εκδοθεί. Οι κοινές μετοχές χαρακτηρίζονται ως ίδια κεφάλαια.

Η διαφορά υπέρ το άρτιο περιλαμβάνει όλα τα επιπρόσθετα ποσά που λήφθηκαν κατά την έκδοση μετοχικού κεφαλαίου. Έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση της διαφοράς υπέρ το άρτιο.

Προνομιούχες μετοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστικά υποχρέωσης αναγνωρίζονται στον ισολογισμό ως χρηματοοικονομική υποχρέωση, καθαρή από κόστη συναλλαγών. Οι πληρωμές μερισμάτων επί μετοχών ολοκληρωτικά αναγνωριζόμενες ως υποχρέωση, καταχωρούνται ως δαπάνη τόκου στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία α) δημιουργούν υποχρέωση στην εταιρεία και β) δίνουν δικαίωμα στον κάτοχό τους να τα μετατρέψει σε στοιχεία της καθαρής θέσης, αναγνωρίζονται ξεχωριστά και ταξινομούνται ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στοιχεία της καθαρής θέσης.

Κατά την απόκτηση ιδίων μετοχών, το καταβληθέν τίμημα, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών δαπανών, απεικονίζεται μειωτικά των ιδίων κεφαλαίων. Κανένα κέρδος ή ζημία δεν αναγνωρίζεται

στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης από την αγορά, πώληση, έκδοση ή διαγραφή ιδίων μετοχών. Έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης. Τα έξοδα τα οποία σχετίζονται με την έκδοση μετοχών για την απόκτηση επιχειρήσεων περιλαμβάνονται στο κόστος κτήσεως της επιχειρήσεως που αποκτάται.

7.15. Φορολογία εισοδήματος & αναβαλλόμενος φόρος

Η επιβάρυνση της περιόδου με φόρους εισοδήματος αποτελείται από τους τρέχοντες φόρους και τους αναβαλλόμενους φόρους, δηλαδή τους φόρους ή τις φορολογικές ελαφρύνσεις που σχετίζονται με τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν στην περίοδο αλλά έχουν ήδη καταλογιστεί ή θα καταλογιστούν από τις φορολογικές αρχές σε διαφορετικές περιόδους. Ο φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων της περιόδου, εκτός του φόρου εκείνου που αφορά συναλλαγές που καταχωρήθηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια, στην οποία περίπτωση καταχωρείται απευθείας, κατά ανάλογο τρόπο, στα ίδια κεφάλαια.

Οι τρέχοντες φόροι εισοδήματος περιλαμβάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ή και απαιτήσεις προς τις δημοσιονομικές αρχές που σχετίζονται με τους πληρωτέους φόρους επί του φορολογητέου εισοδήματος της περιόδου και οι τυχόν πρόσθετοι φόροι εισοδήματος που αφορούν προηγούμενες χρήσεις. Οι τρέχοντες φόροι επιμετρούνται σύμφωνα με τους φορολογικούς συντελεστές και τους φορολογικούς νόμους που εφαρμόζονται στις διαχειριστικές περιόδους με τις οποίες σχετίζονται, βασιζόμενοι στο φορολογητέο κέρδος για το έτος. Όλες οι αλλαγές στα βραχυπρόθεσμα φορολογικά στοιχεία του ενεργητικού ή τις υποχρεώσεις αναγνωρίζονται σαν μέρος των φορολογικών εξόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα τακτοποιηθεί με μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα. Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αναγνωρίζεται για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές. Ωστόσο, σύμφωνα και με το ΔΛΠ 12, κανένας αναβαλλόμενος φόρος δεν αναγνωρίζεται σε σχέση με την Υπεραξία. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δε λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε η συναλλαγή δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία. Δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και κοινοπραξίες, με εξαίρεση την περίπτωση που η αναστροφή των προσωρινών διαφορών ελέγχεται από τον Όμιλο και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δε θα αναστραφούν στο προβλεπτό μέλλον. Επιπλέον, φορολογητέες ζημιές οι οποίες μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις όπως και τυχόν πιστωτικοί φόροι του Ομίλου εξετάζονται ως προς την αναγνώρισή τους ως αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποτιμώνται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα διακανονιστεί η απαίτηση ή η υποχρέωση, χωρίς προεξόφληση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν τεθεί σε ισχύ ή ουσιαστικά ισχύουν μέχρι την ημερομηνία του Ισολογισμού.

Οι περισσότερες αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται ως τμήμα των φορολογικών εξόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Μόνο αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις οι οποίες σχετίζονται με αλλαγές σε στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεων καταλογισμένα απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζονται απευθείας στην καθαρή θέση. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επισκοπούνται κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού και μειώνονται στην έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ωφέλεια από τη χρήση μέρους ή του συνόλου των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Ο Όμιλος αναγνωρίζει προηγούμενη μη αναγνωρισθείσα αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, στο βαθμό που γίνεται πιθανό ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα επιτρέψουν την ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται σύμφωνα με τους νέους φορολογικούς συντελεστές που απορρέουν από το Ν. 3607/25.9.2008, άρθρο 19, παρ. 1.

7.16. Προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις

Προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η εταιρεία έχει παρούσες νομικές ή τεκμαιρόμενες υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, είναι πιθανή η εκκαθάρισή τους μέσω εκρών πόρων και η εκτίμηση του ακριβούς ποσού της υποχρέωσης μπορεί να πραγματοποιηθεί με αξιοπιστία. Ο χρόνος εκκαθάρισης της υποχρέωσης μπορεί να παραμένει αβέβαιος. Δε διενεργούνται προβλέψεις για μελλοντικές λειτουργικές ζημιές. Όταν μέρος ή το σύνολο της απαιτούμενης δαπάνης για διακανονισμό μίας πρόβλεψης αναμένεται να διακανονισθεί από άλλο μέρος, ο διακανονισμός αναγνωρίζεται μόνο όταν είναι ουσιαστικά βέβαιο ότι θα ληφθεί όταν η εταιρεία διακανονίσει την υποχρέωση και απεικονίζεται ως ξεχωριστή απαίτηση. Το ποσό που αναγνωρίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό της πρόβλεψης. Η δαπάνη που σχετίζεται με μία πρόβλεψη παρουσιάζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, καθαρή από το ποσό που αναγνωρίζεται ως διακανονισμός τρίτου. Στις περιπτώσεις όπου η χρονική αξία του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης είναι η παρούσα αξία των δαπανών που αναμένονται να απαιτηθούν για το διακανονισμό της υποχρέωσης. Ο συντελεστής προεξόφλησης αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς αναφορικά με τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς και τους σχετιζόμενους με την υποχρέωση κινδύνους. Όταν χρησιμοποιείται προεξόφληση, το σωρευτικό ποσό της πρόβλεψης αυξάνεται κάθε περίοδο για να αποδώσει τη χρονική μεταβολή. Αυτό το ποσό αναγνωρίζεται ως κόστος δανεισμού στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Οι προβλέψεις επισκοπούνται κατά την ημερομηνία σύνταξης κάθε Ισολογισμού και προσαρμόζονται προκειμένου να αντανakλούν τις τρέχουσες εκτιμήσεις. Αν δεν είναι πλέον πιθανό ή απομακρύνεται το ενδεχόμενο εκκαθάρισης της υποχρέωσης μέσω εκρών πόρων, η πρόβλεψη αναστρέφεται.

Στις περιπτώσεις όπου η ενδεχόμενη εκροή πόρων ως αποτέλεσμα τρέχουσας υποχρέωσης δεν είναι πιθανή ή το ποσό δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα τότε καμία υποχρέωση δεν αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις εκτός και αν προέκυψαν από συνένωση επιχειρήσεων. Αυτές οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις αναγνωρίζονται κατά τον καθορισμό της κατανομής της αξίας εξαγοράς σε απαιτήσεις και υποχρεώσεις που εξαγοράσθηκαν κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται, εκτός αν η πιθανότητα εκρών πόρων οι οποίοι ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη.

Πιθανές χρηματικές ροές οικονομικών οφελών προς τον Όμιλο οι οποίες δεν ικανοποιούν τα κριτήρια αναγνώρισης μιας απαίτησης θεωρούνται ενδεχόμενες απαιτήσεις. Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται εφόσον η εισροή οικονομικών οφελών είναι πιθανή.

7.17. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν δάνεια και υπεραναλήψεις, εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις και υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης. Περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις υπό τους τίτλους: «Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις», «Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις», «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης», «Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης» και «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις».

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος γίνεται συμβαλλόμενο μέρος σε σχετική σύμβαση και διακόπτεται η αναγνώριση όταν η υποχρέωση λήγει, ακυρώνεται ή εκπληρώνεται. Όλοι οι τόκοι αναγνωρίζονται ως δαπάνες υπό τον τίτλο «Χρηματοοικονομικά Έξοδα» της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσεως.

Οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές μισθώσεις μετρούνται στην αρχική αξία μείον το κεφαλαιουχικό στοιχείο των πληρωμών των μισθωμάτων.

Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην ονομαστική τους αξία και αποτιμώνται μεταγενέστερα στο αναπόσβεστο κόστος τους μείον τις πληρωμές.

Κέρδη και ζημιές από τη διακοπή αναγνώρισης καθώς και από τη διαδικασία απόσβεσης, καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Όταν υπάρχουσα υποχρέωση ανταλλάσσεται από άλλον ή τον ίδιο δανειστή με διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της τρέχουσας υποχρέωσης μεταβάλλονται σημαντικά, αυτή η αλλαγή χειρίζεται ως διαγραφή της αρχικής υποχρέωσης και αναγνωρίζεται ως νέα υποχρέωση. Οποιαδήποτε διαφορά στα σωρευμένα ποσά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Τραπεζικά δάνεια

Τα δάνεια καταχωρούνται ως υποχρεώσεις την ημερομηνία που εισπράττονται τα κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης δανείου περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης. Σε ημερομηνίες μεταγενέστερες του Ισολογισμού τα δάνεια εμφανίζονται με το ονομαστικό απλήρωτο ποσό. Τα έξοδα των τόκων αναγνωρίζονται όταν καταβάλλονται και κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού στο βαθμό που αυτά τα έξοδα είναι δεδουλευμένα και δεν έχουν καταβληθεί. Τα δάνεια χωρίζονται σε μακροπρόθεσμα, αν λήγουν σε περισσότερο από ένα έτος και σε βραχυπρόθεσμα αν λήγουν σε ένα έτος ή λιγότερο.

7.18. Κόστος παροχών αποχώρησης

Σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση μεταξύ της εταιρείας και του προσωπικού της, η εταιρεία είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει στο προσωπικό της συνταξιοδοτικές παροχές μετά τη συμπλήρωση της απαραίτητης προϋπηρεσίας. Το κόστος αυτών των παροχών, που καθορίζεται από μια αναλογιστική μελέτη, αναγνωρίζεται ως έξοδο στο έτος που παρασχέθηκε η υπηρεσία. Τμήμα αυτών των παροχών μπορεί να καταβληθεί στον εργαζόμενο πριν την αποχώρησή του.

Αναλογιστικά κέρδη και ζημιές οι οποίες υπερβαίνουν το 10% του μεγαλύτερου ποσού, μεταξύ της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών του Ομίλου, και της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων του, αποσβένονται στη διάρκεια της υπολειπόμενης διάρκειας εργασίας των εργαζομένων που συμμετέχουν στο σχήμα.

7.19. Επενδύσεις σε ακίνητα

Στην κατηγορία αυτή ο Όμιλος αναγνωρίζει κτίρια ή τμήματα κτιρίων και την αναλογία τους επί του οικοπέδου, τα οποία δεν χρησιμοποιεί για την κάλυψη των λειτουργικών του αναγκών. Οι επενδύσεις αυτές, αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσεώς τους, προσαυξημένο με τα έξοδα που σχετίζονται με τη συναλλαγή για την απόκτησή τους. Μετά την αρχική αναγνώριση αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως, μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν σωρευμένες ζημιές από την απομείωση της αξίας τους. Έξοδα συντηρήσεων και επισκευών των επενδύσεων σε ακίνητα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Για τον υπολογισμό των αποσβέσεων, η ωφέλιμη ζωή τους έχει καθορισθεί ίση με αυτή των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων.

8. Δομή του Ομίλου

Η δομή του Ομίλου κατά την 31.12.2008 έχει ως εξής:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΕΔΡΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ	ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.	Μητρική εταιρεία	ΕΛΛΑΔΑ		Αριθμολαχεία και Στοιχήματα
Ο.Π.Α.Π. (ΚΥΠΡΟΥ) LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΟΛΙΚΗ	Αριθμολαχεία
Ο.Π.Α.Π. GLORY LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΟΛΙΚΗ	Εταιρεία Στοιχημάτων
Ο.Π.Α.Π. INTERNATIONAL LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΟΛΙΚΗ	Εταιρεία Συμμετοχών
Ο.Π.Α.Π. ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	100%	ΕΛΛΑΔΑ	ΟΛΙΚΗ	Αθλητικά γεγονότα – Προβολή
GLORY TECHNOLOGY LTD	20%	ΚΥΠΡΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ	Παροχή Λογισμικού

Η ημερομηνία ενοποίησης για τις εταιρείες ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD και ΟΠΑΠ GLORY LTD είναι η 1η Οκτωβρίου 2003, για την ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD η 24η Φεβρουαρίου 2004 και για την ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. είναι η 15η Σεπτεμβρίου 2004. Όλες οι θυγατρικές επιχειρήσεις έχουν την ίδια ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων με αυτή της μητρικής.

ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 15/2.6.2008 (θέμα 8Ο Ε) συνεδρίαση, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. λαμβάνοντας υπόψη το νέο οργανωτικό μοντέλο που επελέγη αποφάσισε να ανακαλέσει την υπ' αριθμ. 11/8.4.2008 (θέμα 16Ο ΣΤ) απόφαση η οποία αφορά στην λύση και εκκαθάριση της εν λόγω θυγατρικής.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα σημαντικότερα κονδύλια της θυγατρικής επιχείρησης ως ποσοστό επί των ενοποιημένων κονδυλίων με ημερομηνία 31.12.2008:

ΟΠΑΠ International Ltd	Ποσά σε χιλ. €	% επί των ενοποιούμενων κονδυλίων
Σύνολο ενεργητικού	4.353	0,31%
Κύκλος εργασιών	-	-
Αποτελέσματα πριν από φόρους	(104)	0,01%
Αποτελέσματα μετά από φόρους	(123)	0,02%

ΟΠΑΠ GLORY LTD

Μετά την διαιτητική προσφυγή της μη εισηγμένης εταιρείας Glory Worldwide Holdings Ltd κατά της ΟΠΑΠ Α.Ε., στις 10 Ιουλίου 2008 η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε έναντι τιμήματος € 900 χιλ. το υπόλοιπο ποσοστό 10% των μετοχών της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLORY LTD που κατείχε η εταιρεία «Glory Worldwide Holdings Ltd», κατέχοντας πλέον το 100% της εν λόγω θυγατρικής. Η συναλλαγή αυτή δεν μετέβαλε το υφιστάμενο καθεστώς ελέγχου στην θυγατρική εταιρεία, αφού η οικονομική δραστηριότητα και πολιτική της εν λόγω εταιρείας προσδιορίζονταν ήδη από την μητρική εταιρεία

ΟΠΑΠ Α.Ε. Έλεγχος είναι το δικαίωμα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας οικονομικής οντότητας, ούτως ώστε να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της.

Κατά την ημερομηνία απόκτησης του 10% που κατείχε η «Glory Worldwide Holdings Ltd» τα Ίδια Κεφάλαια της εταιρείας ανέρχονταν στο ποσό των € 137 χιλ. Η συγκεκριμένη εξαγορά δεν επέφερε ουσιαστική μεταβολή στον κύκλο εργασιών του Ομίλου καθώς και στα καθαρά λειτουργικά προ φόρων κέρδη (EBIT).

Ημερομηνία εξαγοράς ποσοστού	10.7.2008
Επιπλέον αποκτηθέν ποσοστό	10%
Τεμάχια (σύνολο)	1.000.000
Αγορά τεμαχίων	100.000
Ονομαστική αξία (τεμαχίων) (ποσό σε χιλιάδες ευρώ)	171
Τιμή αγοράς ανά τεμάχιο (σε ευρώ)	9
Τίμημα αγοράς τεμαχίων (ποσό σε χιλιάδες ευρώ)	900
Συνολικό τίμημα απόκτησης (ποσό σε χιλιάδες ευρώ)	900
Μείον: Εύλογη ή λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων εταιρείας (ποσό σε χιλιάδες ευρώ)	137
Υπεραξία από εξαγορά που αναγνωρίζεται σαν ζημία στο αποτέλεσμα (ποσό σε χιλιάδες ευρώ)	763

Τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν καθώς και οι υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν από τον Όμιλο κατά την απόκτηση του υπόλοιπου 10% της εταιρείας ήταν τα ακόλουθα:

	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία
(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Ενσώματα πάγια	29	29
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	0	0
Απαιτήσεις από πελάτες	256	256
Λοιπές απαιτήσεις	104	104
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	1.463	1.463
Υποχρεώσεις προς προμηθευτές	(479)	(479)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων εταιρείας	1.373	1.373
Ποσοστό συμμετοχής	10%	10%
Εύλογη αξία	137	137

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. αναγνώρισε το επιπλέον ποσό της υπεραξίας από την απόκτηση του 10% της εταιρείας ΟΠΑΠ GLORY LTD στα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου και όχι απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια εξετάζοντας την συναλλαγή με βάση την επίδρασή της στους μετόχους της μητρικής εταιρείας (parent entity method) και όχι σαν συναλλαγή που αφορά τα Ίδια Κεφάλαια (Equity transaction method), σύμφωνα με την ακολουθούμενη πολιτική του Ομίλου.

Σύμφωνα με την ακολουθούμενη πολιτική, ο Όμιλος αναπροσάρμοσε το κονδύλι των δικαιωμάτων μειοψηφίας και αναγνώρισε τη διαφορά μεταξύ του τιμήματος που πληρώθηκε και της αναλογούσας

αύξησης του μεριδίου της μητρικής στη λογιστική αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής σαν επιπλέον υπεραξία.

9. Διανομή μερισμάτων

Η διανομή μερισμάτων στους μετόχους του Ομίλου και της εταιρείας αναγνωρίζεται ως υποχρέωση υπό τον τίτλο «Υποχρεώσεις» την ημερομηνία κατά την οποία η διανομή εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων της μητρικής.

10. Πληροφόρηση κατά τομέα

Ένας τομέας είναι ένα διακριτό στοιχείο του Ομίλου, το οποίο αναφέρεται είτε στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών (επιχειρηματικός τομέας) ή στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών σε διαφορετικό οικονομικό περιβάλλον (γεωγραφικός τομέας), ο οποίος υπόκειται σε ξεχωριστούς κινδύνους και αποδόσεις σε σχέση με άλλους τομείς. Η Διοίκηση της εταιρείας αναγνωρίζει τους επιχειρηματικούς τομείς ως πρωτεύοντες τομείς παρουσίασης και παρουσιάζει διακεκριμένα τα έσοδα από κάθε παιχνίδι.

10.1. Επιχειρηματικοί τομείς για τον Όμιλο της ΟΠΑΠ Α.Ε. για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2008 και 2007 αντίστοιχα

1.1-31.12.2008	ΠΡΟΠΟ	ΛΟΤΤΟ	ΠΡΟΤΟ	ΣΤΟΙΧΗΜΑ	ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	ΤΖΟΚΕΡ	EXTRA 5	SUPER 3	ΚΙΝΟ	ΜΗ ΚΑΤΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)											
Έσοδα	54.735	55.774	50.093	2.214.188	1.323	244.474	12.887	58.555	2.825.122	2.440	5.519.591
Μικτά κέρδη	19.058	24.552	15.260	476.138	252	83.086	3.897	15.706	516.978	934	1.155.861
Λειτουργικά κέρδη	17.260	22.684	13.683	393.203	208	65.966	3.494	13.873	428.564	934	959.869
Κέρδη προ φόρων	17.260	22.684	13.683	393.203	208	65.966	3.494	13.873	428.564	35.028	993.963
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	12.651	16.626	10.028	288.190	152	48.349	2.561	10.168	314.106	25.673	728.504
Άλλα στοιχεία:											
Ενσώματες & ασώματες ακινητοποιήσεις	3.495	3.562	3.199	141.392	85	15.611	823	3.739	180.405	-	352.311
Κυκλοφορούν ενεργητικό	9.940	10.129	9.097	402.104	240	44.397	2.340	10.634	513.052	-	1.001.933
Στοιχεία ενεργητικού	13.435	13.691	12.296	543.496	325	60.008	3.163	14.373	693.457	-	1.354.244
Μη επιμερισμένο ενεργητικό										47.297	47.297
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	13.435	13.691	12.296	543.496	325	60.008	3.163	14.373	693.457	47.297	1.401.541
Στοιχεία παθητικού	2.873	2.927	2.629	116.214	70	12.832	676	3.073	148.279	-	289.573
Μη επιμερισμένο παθητικό										433.395	433.395
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	2.873	2.927	2.629	116.214	70	12.832	676	3.073	148.279	433.395	722.968
Προσθήκες ενσώματων & ασώματων ακινητοποιήσεων	45	46	42	1.848	1	204	11	49	2.358	-	4.604
Αποσβέσεις	961	979	879	38.871	23	4.292	226	1.028	49.596	-	96.855

1.1-31.12.2007	ΠΡΟΠΟ	ΛΟΤΤΟ	ΠΡΟΤΟ	ΣΤΟΙΧΗΜΑ	ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	ΤΖΟΚΕΡ	EXTRA 5	SUPER 3	ΚΙΝΟ	ΜΗ ΚΑΤΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)											
Έσοδα	63.746	54.987	50.288	2.145.952	1.673	256.536	13.915	60.564	2.418.090	-	5.065.751
Μικτά κέρδη	20.553	24.632	16.047	384.792	254	90.362	4.270	17.742	463.241	-	1.021.893
Λειτουργικά κέρδη	17.123	21.391	12.308	272.292	166	67.802	3.632	14.966	352.395	-	762.075
Κέρδη προ φόρων	17.123	21.391	12.308	272.292	166	67.802	3.632	14.966	352.395	14.547	776.622
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	12.599	15.739	9.056	200.348	122	49.887	2.672	11.012	259.286	10.703	571.424
Άλλα στοιχεία:											
Ενσώματες & ασώματες ακίνητοποιήσεις	5.593	4.825	4.413	188.298	147	22.510	1.221	5.314	212.177	-	444.498
Κυκλοφορούν ενεργητικό	8.627	7.441	6.805	290.408	226	34.717	1.883	8.196	327.235	-	685.538
Στοιχεία ενεργητικού	14.220	12.266	11.218	478.706	373	57.227	3.104	13.510	539.412	-	1.130.036
Μη επιμερισμένο ενεργητικό										36.887	36.887
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	14.220	12.266	11.218	478.706	373	57.227	3.104	13.510	539.412	36.887	1.166.923
Στοιχεία παθητικού	4.162	3.590	3.284	140.121	109	16.751	909	3.955	157.891	-	330.772
Μη επιμερισμένο παθητικό										267.070	267.070
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	4.162	3.590	3.284	140.121	109	16.751	909	3.955	157.891	267.070	597.842
Προσθήκες ενσώματων & ασώματων ακίνητοποιήσεων	1.009	871	796	33.973	26	4.061	220	959	38.281	-	80.196
Αποσβέσεις	603	520	476	20.304	16	2.427	132	573	22.878	-	47.929

10.2. Επιχειρηματικοί τομείς της ΟΠΑΠ Α.Ε. για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2008 και 2007 αντίστοιχα

1.1-31.12.2008	ΠΡΟΠΟ	ΛΟΤΤΟ	ΠΡΟΤΟ	ΣΤΟΙΧΗΜΑ	ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	ΤΖΟΚΕΡ	EXTRA 5	SUPER 3	ΚΙΝΟ	ΜΗ ΚΑΤΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)											
Έσοδα	54.167	50.940	44.527	2.185.079	1.290	224.422	12.087	52.332	2.703.256	-	5.328.100
Μικτά κέρδη	18.851	22.632	13.784	474.141	239	77.207	3.711	14.255	500.743	-	1.125.563
Λειτουργικά κέρδη	17.262	21.094	12.537	399.808	201	61.504	3.375	12.801	425.658	-	954.240
Κέρδη προ φόρων	17.262	21.094	12.537	399.808	201	61.504	3.375	12.801	425.658	31.333	985.573
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	12.641	15.447	9.181	292.779	147	45.039	2.472	9.374	311.708	22.945	721.733
Άλλα στοιχεία:											
Ενσώματες & ασώματες ακινητοποιήσεις	3.574	3.361	2.938	144.182	85	14.809	798	3.453	178.374	-	351.574
Κυκλοφορούν ενεργητικό	9.150	8.605	7.522	369.112	218	37.910	2.042	8.840	456.645	-	900.044
Στοιχεία ενεργητικού	12.724	11.966	10.460	513.294	303	52.719	2.840	12.293	635.019	-	1.251.618
Μη επιμερισμένο ενεργητικό										88.931	88.931
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	12.724	11.966	10.460	513.294	303	52.719	2.840	12.293	635.019	88.931	1.340.549
Στοιχεία παθητικού	2.856	2.686	2.348	115.209	68	11.833	637	2.759	142.531	-	280.927
Μη επιμερισμένο παθητικό										432.484	432.484
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	2.856	2.686	2.348	115.209	68	11.833	637	2.759	142.531	432.484	713.411
Προσθήκες ενσώματων & ασώματων ακινητοποιήσεων	44	41	36	1.776	1	182	10	42	2.197	-	4.329
Αποσβέσεις	982	923	807	39.590	23	4.066	219	948	48.979	-	96.537

1.1-31.12.2007	ΠΡΟΠΟ	ΛΟΤΤΟ	ΠΡΟΤΟ	ΣΤΟΙΧΗΜΑ	ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	ΤΖΟΚΕΡ	EXTRA 5	SUPER 3	ΚΙΝΟ	ΜΗ ΚΑΤΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)											
Έσοδα	63.124	50.146	44.305	2.137.982	1.628	235.200	13.007	55.471	2.328.845	-	4.929.708
Μικτά κέρδη	20.326	22.768	14.537	383.477	236	84.368	4.069	16.617	453.244	-	999.642
Λειτουργικά κέρδη	16.819	19.666	10.998	267.782	148	62.393	3.451	13.982	342.611	-	737.850
Κέρδη προ φόρων	16.819	19.666	10.998	267.782	148	62.393	3.451	13.982	342.611	16.170	754.020
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	12.364	14.458	8.085	196.854	109	45.867	2.537	10.278	251.863	11.887	554.302
Άλλα στοιχεία:											
Ενσώματες & ασώματες ακινητοποιήσεις	5.681	4.513	3.987	192.410	146	21.167	1.171	4.992	209.587	-	443.654
Κυκλοφορούν ενεργητικό	7.657	6.083	5.374	259.344	198	28.531	1.578	6.728	282.496	-	597.989
Στοιχεία ενεργητικού	13.338	10.596	9.361	451.754	344	49.698	2.749	11.720	492.083	-	1.041.643
Μη επιμερισμένο ενεργητικό										77.923	77.923
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	13.338	10.596	9.361	451.754	344	49.698	2.749	11.720	492.083	77.923	1.119.566
Στοιχεία παθητικού	4.238	3.367	2.975	143.545	109	15.792	873	3.724	156.360	-	330.983
Μη επιμερισμένο παθητικό										264.318	264.318
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	4.238	3.367	2.975	143.545	109	15.792	873	3.724	156.360	264.318	595.301
Προσθήκες ενσώματων & ασώματων ακινητοποιήσεων	1.024	814	719	34.688	26	3.816	211	900	37.785	-	79.983
Αποσβέσεις	609	484	427	20.620	16	2.269	125	535	22.461	-	47.546

Δεν υπάρχουν συναλλαγές πώλησης μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων. Το ενεργητικό κάθε τομέα αποτελείται από γήπεδα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, ασώματες ακινητοποιήσεις, αποθέματα, απαιτήσεις, χρηματικά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα. Το ενεργητικό που δεν έχει επιμεριστεί αφορά κυρίως σε αναβαλλόμενους φόρους, μακροπρόθεσμες επενδύσεις και την υπεραξία.

Οι υποχρεώσεις κάθε τομέα αποτελούνται από λειτουργικές υποχρεώσεις και εξαιρούν κονδύλια όπως φορολογία, υποχρεώσεις συνταξιοδότησης και προβλέψεις. Ένα τμήμα του κόστους των πωλήσεων και διαθέσεως καθώς και το κόστος διοίκησης, τα λοιπά έσοδα και έξοδα, επιμερίστηκαν στους επιχειρηματικούς τομείς ανάλογα με τα έσοδα αυτών των επιχειρηματικών τομέων.

10.3. Γεωγραφικοί τομείς

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Η Ελλάδα είναι η χώρα-έδρα της μητρικής εταιρείας και της θυγατρικής της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου 2008	Ελλάδα	Κύπρος	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Έσοδα	5.330.540	189.051	5.519.591
Μικτά κέρδη	1.126.497	29.364	1.155.861
Σύνολο ενεργητικού	1.368.677	32.864	1.401.541

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου 2007	Ελλάδα	Κύπρος	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Έσοδα	4.929.708	136.043	5.065.751
Μικτά κέρδη	999.642	22.251	1.021.893
Σύνολο ενεργητικού	1.119.566	47.357	1.166.923

Τα έσοδα βασίζονται στη χώρα στην οποία εδρεύει ο πελάτης. Δεν υπάρχουν πωλήσεις μεταξύ των γεωγραφικών τομέων.

11. Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων

11.1. Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα

Τα διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Ταμείο	508	194	508	143
Διαθέσιμα σε τραπεζικούς λογαριασμούς	150.506	111.536	67.521	77.682
Προθεσμιακές καταθέσεις	555.374	381.130	535.480	327.000
Σύνολο διαθέσιμων και ταμειακών ισοδυνάμων	706.388	492.860	603.509	404.825

Το μέσο επιτόκιο για βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 5,82% το 2008 και 4,08% το 2007. Η μέση διάρκεια των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ήταν 20 ημερολογιακές ημέρες για το έτος 2008 και 17 ημερολογιακές ημέρες για το έτος 2007.

11.2. Αποθέματα

Η ανάλυση των αποθεμάτων έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Πρώτες ύλες	18	31
Αναλώσιμα υλικά	<u>1.292</u>	<u>672</u>
Σύνολο αποθεμάτων	1.310	703

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Πρώτες ύλες	18	31
Αναλώσιμα υλικά	<u>1.292</u>	<u>672</u>
Σύνολο αποθεμάτων	1.310	703

Τα αποθέματα αποτελούνται κυρίως από δελτία των αριθμολαχείων και των παιχνιδιών πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων, κουπόνια για το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ, χαρτί και υλικό εκτύπωσης κλπ.

Ο Όμιλος δεν έχει ενεχυριασμένα αποθέματα

11.3. Απαιτήσεις

Η ανάλυση των απαιτήσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Απαιτήσεις από πρακτορεία (έσοδα από παιχνίδια)	56.955	24.026	54.722	21.751
Απαιτήσεις από πρακτορεία (οφειλές-ρυθμίσεις)	13.148	11.595	13.148	11.595
Επισφαλείς απαιτήσεις	21.440	21.175	21.440	21.175
Προκαταβολές σε προμηθευτές	1.587	1.229	1.587	1.229
Άλλες απαιτήσεις	<u>1.586</u>	<u>1.293</u>	<u>6.471</u>	<u>4.942</u>
Μερικό σύνολο απαιτήσεων	94.716	59.318	97.368	60.692
Μείον προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις-ρυθμίσεις	(24.879)	(21.879)	(24.879)	(21.879)
Μείον προεξόφληση απαιτήσεων οφειλών-ρυθμίσεων πρακτόρων	<u>(500)</u>	<u>(600)</u>	<u>(500)</u>	<u>(600)</u>
Σύνολο απαιτήσεων	69.337	36.839	71.989	38.213

Το κονδύλι απαιτήσεις από πρακτορεία αφορά στα πραγματοποιηθέντα έσοδα από παιχνίδια στο τέλος Δεκεμβρίου 2008, τα οποία καταβάλλονται στις αρχές του Ιανουαρίου 2009.

Η Διοίκηση θεωρεί ότι ο βασικός πιστωτικός κίνδυνος της εταιρείας προέρχεται από επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες. Στις 31 Δεκεμβρίου 2008 οι απαιτήσεις αυτές ανήλθαν στο ποσό των € 21.440 χιλ. (€ 21.175 χιλ. το 2007) και οι οφειλές πρακτόρων από έντοκες ρυθμίσεις στο ποσό των € 13.148 χιλ. (€ 11.595 χιλ. το 2007). Για την κάλυψη αυτού του κινδύνου η εταιρεία σχημάτισε πρόβλεψη ύψους € 24.879 χιλ. (€ 21.879 χιλ. το 2007). Διαθέσιμο για την κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων από πράκτορες είναι επίσης το συλλογικό κεφάλαιο εγγυήσεων και τόκων εγγυήσεων πρακτόρων που εξασφαλίζει υποχρεώσεις των πρακτόρων προς τη μητρική εταιρεία ύψους € 5.590 χιλ. το Δεκέμβριο του 2008 (€ 5.343 χιλ. το 2007). Η Διοίκηση θεωρεί αυτές τις προβλέψεις επαρκείς. (βλ. σημ. 11.18, 11.19).

Στις οικονομικές καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2008, η ενηλικίωση των υπολοίπων των λογαριασμών των πρακτόρων σε ρύθμιση έχει ως ακολούθως:

	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΜΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΕΣ ΣΕ ΠΡΟΒΛΕΨΗ	ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΕΣ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΟΥΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΕΣ ΣΕ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ			
			< 3 ΜΗΝΕΣ	3 - 6 ΜΗΝΕΣ	6 - 12 ΜΗΝΕΣ	> 12 ΜΗΝΕΣ
(Ποσά σε χιλ. ευρώ)						
2008	71.989	59.341	3.784	1.815	4.021	3.028
2007	38.213	27.218	2.872	2.111	2.487	3.525

Στο έτος 2008 τμήμα των έντοκων ρυθμίσεων, μη καλυπτόμενο από την πρόβλεψη, αποτιμήθηκε σε παρούσα αξία με προεξοφλητικό επιτόκιο 6,01%, βάσει του οποίου δημιουργήθηκε χρηματοοικονομικό κόστος € 500 χιλ., μειώνοντας κατά το ποσό αυτό την αρχική αξία της απαίτησης.

Στο έτος 2007 τμήμα των έντοκων ρυθμίσεων, μη καλυπτόμενο από την πρόβλεψη, αποτιμήθηκε σε παρούσα αξία με προεξοφλητικό επιτόκιο 4,54%, βάσει του οποίου δημιουργήθηκε χρηματοοικονομικό κόστος € 600 χιλ., μειώνοντας κατά το ποσό αυτό την αρχική αξία της απαίτησης.

Η αναμενόμενη εισπραξη του συνόλου των απαιτήσεων παρατίθεται παρακάτω:

ΕΤΑΙΡΕΙΑ		
	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλ. ευρώ)		
Αναμενόμενος χρόνος εισπραξης:		
Λιγότερο από 3 μήνες	68.310	32.823
Μεταξύ 3 και 6 μηνών	103	154
Μεταξύ 6 μηνών και 1 έτους	277	425
Μεγαλύτερη του 1 έτους	3.299	4.811
Σύνολο	71.989	38.213

11.4. Λοιπά στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού

Η ανάλυση των λογαριασμών έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Υποχρεώσεις αναδόχου του <i>Στοιχήματος</i>	-	1.436	-	1.436
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	93	103	93	103
Προκαταβολές αποζημίωσης συνταξιοδότησης	496	477	496	477
Λοιπές απαιτήσεις - έσοδα εισπρακτέα	8.023	4.262	7.372	4.258
Προπληρωθέντα έξοδα	14.883	15.880	14.605	15.567
Φόρος επόμενης χρήσης	201.403	132.978	200.670	132.407
Σύνολο λοιπών στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού	224.898	155.136	223.236	154.248

Το ποσό των απαιτήσεων από την ανάδοχο εταιρεία του παιχνιδιού «Στοιχημα» για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007 υπολογίστηκε με βάση τους όρους του Ιδιωτικού Συμφωνητικού στις 25.6.2005 με την ανάδοχο εταιρεία, που αφορά στη διετία από 30.1.2005 έως 29.1.2007.

Τα στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό εξασφαλίζονται με υποθήκες της ιδιοκτησίας που αγοράζεται.

Τα προπληρωθέντα έξοδα αφορούν σε προπληρωμές που έγιναν σε Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες (Π.Α.Ε.), ΣΟΥΠΕΡΛΙΓΚ, κλπ για την παροχή υπηρεσιών διαφήμισης και χορηγίας σύμφωνα με τους όρους των σχετικών συμβάσεων και ιδιωτικών συμφωνητικών που υπογράφηκαν.

Τα έσοδα εισπρακτέα αφορούν σε έσοδα από τόκους καταθέσεων.

Ο φόρος επόμενης χρήσης αφορά προκαταβολή φόρου εισοδήματος της μητρικής εταιρείας για τα κέρδη της επόμενης χρήσης. Σύμφωνα με τον ελληνικό φορολογικό νόμο, οι εταιρείες υποχρεούνται να υπολογίζουν ένα επιπρόσθετο ποσό του 80% επί του φόρου του τρέχοντος έτους. Την ημερομηνία του Ισολογισμού αναγνωρίζεται μια

ισόποση υποχρέωση. Το ποσό αυτών των πληρωμών συμψηφίζεται στο φόρο του επόμενου έτους.

11.5. Ασώματες ακινητοποιήσεις

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αφορούν Λογισμικό, Τεχνογνωσία και Δικαιώματα, τα οποία αναλύονται ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Λογισμικό	Δικαιώματα	Τεχνογνωσία	Λογισμικό & Δικαιώματα χρηματ/κής μίσθωσης	Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)						
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	12.531	209.830	-	-	-	222.361
Προσθήκες	704	-	77.350	38.314	39.297	155.665
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(4.857)	(16.141)	(20.258)	(391)	-	(41.647)
31^η Δεκεμβρίου 2007						
Κόστος κτήσης	24.798	322.817	77.350	38.314	39.297	502.576
Σωρευμένες αποσβέσεις	(16.420)	(129.128)	(20.258)	(391)	-	(166.197)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	8.378	193.689	57.092	37.923	39.297	336.379
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	8.378	193.689	57.092	37.923	39.297	336.379
Προσθήκες	2.286	-	-	-	-	2.286
Μειώσεις	(149)	-	-	-	-	(149)
Μεταφορές	142	-	-	39.297	(39.297)	142
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(4.975)	(16.140)	(57.092)	(7.314)	-	(85.521)
Μειώσεις αποσβέσεων	149	-	-	-	-	149
31^η Δεκεμβρίου 2008						
Κόστος κτήσης	27.077	322.817	77.350	77.611	-	504.855
Σωρευμένες αποσβέσεις	(21.246)	(145.268)	(77.350)	(7.705)	-	(251.569)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	5.831	177.549	0	69.906	0	253.286

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Λογισμικό	Δικαιώματα	Τεχνογνωσία	Λογισμικό & Δικαιώματα χρηματ/κής μίσθωσης	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)						
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	12.479	209.830	-	-	-	222.309
Προσθήκες	666	-	77.350	38.314	39.297	155.627
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(4.814)	(16.141)	(20.258)	(391)	-	(41.604)
31^η Δεκεμβρίου 2007						
Κόστος κτήσης	24.559	322.817	77.350	38.314	39.297	502.337
Σωρευμένες αποσβέσεις	(16.228)	(129.128)	(20.258)	(391)	-	(166.005)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	8.331	193.689	57.092	37.923	39.297	336.332
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	8.331	193.689	57.092	37.923	39.297	336.332
Προσθήκες	2.244	-	-	-	-	2.244
Μειώσεις παγίων	(149)	-	-	-	-	(149)
Μεταφορές	143	-	-	39.297	(39.297)	143
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(4.920)	(16.140)	(57.092)	(7.314)	-	(85.466)
Μειώσεις αποσβέσεων	149	-	-	-	-	149
31^η Δεκεμβρίου 2008						
Κόστος κτήσης	26.797	322.817	77.350	77.611	-	504.575
Σωρευμένες αποσβέσεις	(20.999)	(145.268)	(77.350)	(7.705)	-	(251.322)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	5.798	177.549	0	69.906	0	253.253

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε στην περίοδο 1.1 – 31.12.2008 σε αλλαγή της ωφέλιμης ζωής του κονδυλίου των Ασώματων Ακίνητοποιήσεων «Τεχνογνωσία». Συγκεκριμένα η ΟΠΑΠ Α.Ε. προσάρμοσε την υπολειπόμενη ωφέλιμη ζωή του συγκεκριμένου κονδυλίου από τους 31 μήνες, στους οποίους είχε αρχικά εκτιμηθεί (αρχική συνολική ωφέλιμη ζωή διάρκειας 42 μηνών – από 1.2.2007 έως 31.7.2010), στους 12 μήνες (εκτιμώμενη συνολική ωφέλιμη ζωή διάρκειας 23 μηνών μέχρι 31.12.2008), λόγω της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από την αρχική απόκτηση και κυρίως του πλάνου αναδιοργάνωσης της εταιρείας. Η εταιρεία προέβη στην αλλαγή αυτής της λογιστικής εκτίμησης της ωφέλιμης ζωής, κάνοντας χρήση των διατάξεων του ΔΛΠ 8 «Λογιστικές

Πολιτικές, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη», εκτιμώντας ότι ο ρυθμός των μελλοντικών ωφελειών που ενσωματώνονται στο συγκεκριμένο κονδύλιο μεταβλήθηκε, προσαρμόζοντας αντίστοιχα το ρυθμό απόσβεσης έτσι ώστε να αντανakλά το νέο διαμορφωμένο ρυθμό.

Η αλλαγή της λογιστικής εκτίμησης για την τρέχουσα χρήση ανήλθε στο ποσό των € 34.992 χιλ., και μείωσε τις ασώματες ακινητοποιήσεις και τα κέρδη προ φόρων κατά € 34.992 χιλ. καθώς και τα κέρδη μετά φόρων κατά € 26.244 χιλ. Η επίδραση για τις επόμενες περιόδους απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Αλλαγή λογιστικής εκτίμησης ωφέλιμης ζωής τεχνογνωσίας			
Μεταβολές βασικών μεγεθών του Ομίλου και της εταιρείας σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση και την αναπροσαρμοσμένη			
(Ποσά σε χιλ. ευρώ)			
	Χρήση 2008	Χρήση 2009	Χρήση 2010
ΟΜΙΛΟΣ			
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(34.992)	22.100	12.892
Κέρδη προ φόρων	(34.992)	22.100	12.892
Κέρδη μετά φόρων	(26.244)	16.575	9.669
ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
Ασώματες ακινητοποιήσεις	(34.992)	22.100	12.892
Κέρδη προ φόρων	(34.992)	22.100	12.892
Κέρδη μετά φόρων	(26.244)	16.575	9.669

Αποσβέσεις τεχνογνωσίας προ και μετά την προσαρμογή της υπολειπόμενης ωφέλιμης ζωής:

Αποσβέσεις τεχνογνωσίας (€ 77.350 χιλ.) ωφέλιμης ζωής 42 μηνών (αρχική εκτίμηση)			
(Ποσά σε χιλ. ευρώ)			
Χρήση 2007	Χρήση 2008	Χρήση 2009	Χρήση 2010
ΟΜΙΛΟΣ			
20.258	22.100	22.100	12.892
ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
20.258	22.100	22.100	12.892
Αποσβέσεις τεχνογνωσίας (€ 77.350 χιλ.) ωφέλιμης ζωής 23 μηνών (αναπροσαρμοσμένη εκτίμηση)			
(Ποσά σε χιλ. ευρώ)			
Χρήση 2007	Χρήση 2008	Χρήση 2009	Χρήση 2010
ΟΜΙΛΟΣ			
20.258	57.092	-	-
ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
20.258	57.092	-	-

Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των ασώματων ακινητοποιήσεων. Η απόσβεση του 20ετούς δικαιώματος, του λογισμικού και των δικαιωμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης καθώς και η απόσβεση της τεχνογνωσίας περιλαμβάνονται στο κόστος πωλήσεων, ενώ η απόσβεση λογισμικού επιμερίζεται μεταξύ του κόστους πωλήσεων, των διοικητικών εξόδων και εξόδων διάθεσης. Η υπολειπόμενη ωφέλιμη διάρκεια ζωής του 20ετούς δικαιώματος είναι περίπου ένδεκα (11) έτη.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 οι αποσβέσεις των άυλων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα όπως φαίνεται παρακάτω:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Κόστος πωληθέντων	83.650	40.772	83.631	40.737
Έξοδα διοίκησης	1.565	730	1.529	722
Έξοδα διάθεσης	306	145	306	145
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	85.521	41.647	85.466	41.604

11.6. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

Οι εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα καθώς και τα μηχανήματα από χρηματοδοτική μίσθωση περιλαμβάνουν κυρίως εξοπλισμό για πράκτορες παιχνιδιών. Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των γηπέδων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.

ΟΜΙΛΟΣ	Γήπεδα και κτίρια	Εγκατ/σεις & μηχανήματα	Οχήματα & εξοπλισμός	Μηχανήματα χρημ/κής μίσθωσης	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)						
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	17.668	13.189	3.215	-	-	34.072
Προσθήκες	720	134	1.288	16.076	61.829	80.047
Μεταφορές παγίων	-	282	-	-	-	282
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(1.208)	(2.546)	(1.784)	(744)	-	(6.282)
31^η Δεκεμβρίου 2007						
Κόστος κτήσης	22.155	44.171	18.678	16.076	61.829	162.909
Σωρευμένες αποσβέσεις	(4.975)	(33.112)	(15.959)	(744)	-	(54.790)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	17.180	11.059	2.719	15.332	61.829	108.119
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	17.180	11.059	2.719	15.332	61.829	108.119
Προσθήκες	174	1.672	472	-	-	2.318
Μεταφορές παγίων	(1.776)	-	1.217	61.829	(61.829)	(559)
Μειώσεις παγίων	(56)	(4.155)	(137)	-	-	(4.348)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(1.158)	(2.598)	(1.419)	(6.092)	-	(11.267)
Μεταφορές αποσβέσεων	347	-	(1.091)	-	-	(744)
Μειώσεις αποσβέσεων	90	3.930	124	-	-	4.144
31^η Δεκεμβρίου 2008						
Κόστος κτήσης	20.497	41.688	20.230	77.905	-	160.320
Σωρευμένες αποσβέσεις	(5.696)	(31.780)	(18.345)	(6.836)	-	(62.657)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	14.801	9.908	1.885	71.069	0	97.663

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Γήπεδα και κτίρια	Εγκατ/σεις & μηχανήματα	Οχήματα & εξοπλισμός	Μηχανήματα χρημ/κής μίσθωσης	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)						
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2007						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	17.372	12.806	2.926	-	-	33.104
Προσθήκες	680	134	1.153	16.076	61.829	79.872
Μεταφορές παγίων	-	288	-	-	-	288
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(1.190)	(2.428)	(1.580)	(744)	-	(5.942)
31^η Δεκεμβρίου 2007						
Κόστος κτήσης	21.791	42.767	17.500	16.076	61.829	159.963
Σωρευμένες αποσβέσεις	(4.929)	(31.967)	(15.001)	(744)	-	(52.641)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	16.862	10.800	2.499	15.332	61.829	107.322
Για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008						
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο έναρξης χρήσης	16.862	10.800	2.499	15.332	61.829	107.322
Προσθήκες	105	1.627	353	-	-	2.085
Μεταφορές παγίων	(3.779)	-	71	61.829	(61.829)	(3.708)
Μειώσεις παγίων	(53)	(4.149)	(13)	-	-	(4.215)
Επιβάρυνση αποσβέσεων	(1.060)	(2.475)	(1.300)	(6.092)	-	(10.927)
Μεταφορές αποσβέσεων	737	-	-	-	-	737
Μειώσεις αποσβέσεων	89	3.982	58	-	-	4.129
31^η Δεκεμβρίου 2008						
Κόστος κτήσης	18.064	40.245	17.911	77.905	-	154.125
Σωρευμένες αποσβέσεις	(5.163)	(30.460)	(16.243)	(6.836)	-	(58.702)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο	12.901	9.785	1.668	71.069	0	95.423

11.7. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η εταιρεία αναγνώρισε κατά την περίοδο από 1.1 έως 31.12.2008, ακίνητο το οποίο χρησιμοποιεί για κεφαλαιουχική ενίσχυση. Η κατεχόμενη επένδυση σε ακίνητο αναγνωρίστηκε στο κόστος κτήσης (μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις) σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 40.

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Υπόλοιπο 31.12.2007	-	-
<i>Μεταφορά από ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα</i>		
Κόστος κτήσης	1.776	3.779
Σωρευμένες αποσβέσεις έως 31.12.2007	(347)	(737)
Αποσβέσεις περιόδου 1.1 – 31.12.2008	(67)	(144)
Ζημιές απομείωσης	-	-
Υπόλοιπο 31.12.2008	1.362	2.898

Το εν λόγω ακίνητο βρίσκεται επί της οδού Πανεπιστημίου 25 (5ος και 6ος όροφος). Το έσοδο που λαμβάνει η εταιρεία από την εκμίσθωση του ακινήτου αυτού, ανέρχεται σε € 266 χιλ.

Η ωφέλιμη ζωή του κτιρίου εκτιμάται περίπου σε 20 έτη και χρησιμοποιείται η σταθερή μέθοδος απόσβεσης.

11.8. Υπεραξία

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις η ανάλυση της υπεραξίας προέρχεται από την εξαγορά της ΟΠΑΠ Glory Ltd, όπως φαίνεται παρακάτω:

ΟΜΙΛΟΣ	ΟΠΑΠ Glory Ltd
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)	
Υπεραξία στην τιμή αγοράς (90%)	14.231
Σωρευμένες αποσβέσεις	(1.779)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο την 1.1.2005	12.452
Απομείωση	-
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο την 31.12.2005	12.452
Απομείωση	-
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2006	12.452
Απομείωση 31.12.2007	(4.780)
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2007	7.672
Εξαγορά του υπόλοιπου 10%	763
Απομείωση 31.12.2008	-
Καθαρό λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2008	8.435

Η υπεραξία υπόκειται σε περιοδικό έλεγχο απομείωσης. Η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο εκτιμητή την αποτίμηση της θυγατρικής της στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd με 31.12.2005. Στη χρήση 2005 δεν προέκυψε ζημιά απομείωσης της υπεραξίας.

Με βάση τα αποτελέσματα χρήσης 2006 της θυγατρικής στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. έκρινε απαραίτητη την ανάθεση της αποτίμησής της σε ανεξάρτητο εκτιμητή για την εν λόγω χρήση. Σύμφωνα με τη διενεργηθείσα μελέτη δεν προέκυψε απομείωση της υπεραξίας.

Στη χρήση 2007 η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο εκτιμητή την αποτίμηση της θυγατρικής της στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd, σύμφωνα με την οποία προέκυψε ζημιά απομείωσης της υπεραξίας ποσού € 4.780 χιλ.

Στη χρήση 2008:

Α) Η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε έναντι τιμήματος € 900 χιλ. το υπόλοιπο ποσοστό 10% των μετοχών της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLORY LTD που κατείχε η μη εισηγμένη εταιρεία «Glory Worldwide Holdings Ltd», κατέχοντας πλέον το 100% της εν λόγω θυγατρικής.

Β) Η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο εκτιμητή την αποτίμηση της θυγατρικής της στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd, σύμφωνα με την οποία δεν προέκυψε περαιτέρω απομείωση της υπεραξίας

11.9. Επενδύσεις σε θυγατρικές

Οι θυγατρικές της εταιρείας που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας είναι οι εξής:

Ενοποιημένη θυγατρική	Μερίδιο	Αξία κτήσεως (Ποσά σε χιλ. €)	Χώρα εγκατάστασης	Κύρια δραστηριότητα	Μέθοδος ενοποίησης
ΟΠΑΠ (ΚΥΠΡΟΥ) LTD	100%	1.704	Κύπρος	Αριθμολαχεία	Ολική ενοποίηση
ΟΠΑΠ GLORY LTD	100%	16.900	Κύπρος	Εταιρεία Στοιχημάτων	Ολική ενοποίηση
ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD	100%	5.173	Κύπρος	Εταιρεία Συμμετοχών	Ολική ενοποίηση
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	100%	20.000	Ελλάδα	Αθλητικά γεγονότα – Προβολή	Ολική ενοποίηση
Σύνολο		43.777			

Η ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων των θυγατρικών εταιρειών οι οποίες ενοποιήθηκαν, δεν διαφέρει από την ημερομηνία αναφοράς της μητρικής εταιρείας.

Στις οικονομικές καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε. οι επενδύσεις της εταιρείας σε θυγατρικές υπολογίζονται από το κόστος μείον κάθε απομείωση αξίας.

Η αξία της εταιρείας Ο.Π.Α.Π. GLORY LTD έχει απομειωθεί κατά το ποσό των € 1.300 χιλ. στη χρήση 2005 και κατά το ποσό των € 5.950 χιλ. στη χρήση 2007.

Στις 10 Ιουλίου 2008 η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε έναντι τιμήματος € 900 χιλ. το υπόλοιπο ποσοστό 10% των μετοχών της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLORY LTD που κατείχε η μη

εισηγμένη εταιρεία «Glory Worldwide Holdings Ltd», κατέχοντας πλέον το 100% της εν λόγω θυγατρικής.

Δεν υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί στη δυνατότητα της ανωτέρω θυγατρικής για μεταφορά κεφαλαίων στη μητρική εταιρεία με τη μορφή ταμειακών μερισμάτων, επιστροφής δανείων ή προκαταβολών. Η ανάλυση των επενδύσεων σε θυγατρικές έχει ως εξής:

Αξία (Ποσά σε χιλ. ευρώ)	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Υπόλοιπο έναρξης	35.627	41.577	41.577
Εξαγορές	900	-	-
Ζημιές απομείωσης	-	(5.950)	-
Αξία λήξης	36.527	35.627	41.577

11.10. Επενδύσεις σε συγγενείς

Η ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων της συγγενούς εταιρείας η οποία ενοποιήθηκε με την μέθοδο της καθαρής θέσης, δεν διαφέρει από την ημερομηνία αναφοράς της μητρικής εταιρείας.

Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος ενώ για σκοπούς ενοποίησης χρησιμοποιείται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Η υπεραξία περιλαμβάνεται στη λογιστική αξία (κόστος) της επένδυσης και ελέγχεται για απομείωση σαν μέρος της επένδυσης.

Δεν υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί στη δυνατότητα της συγγενούς Glory Technology Ltd για μεταφορά κεφαλαίων στη μητρική εταιρεία με τη μορφή ταμειακών μερισμάτων, επιστροφής δανείων ή προκαταβολών. Η ανάλυση των επενδύσεων σε συγγενείς έχει ως εξής:

1. Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις:

Στην τρέχουσα χρήση αναγνωρίστηκε μερίδιο στις ζημιές της συγγενούς Glory Technology Ltd ποσού € 138 χιλ.

Αξία (Ποσά σε χιλ. ευρώ)	
Κόστος κτήσης συμμετοχής	10.000
Απόσβεση και απομείωση υπεραξίας	(8.806)
Αξία λήξης 31.12.2006	1.194
Μερίδιο στα κέρδη / (ζημιές)	414
Αξία λήξης 31.12.2007	1.608
Μερίδιο στα κέρδη / (ζημιές)	(138)
Αξία λήξης 31.12.2008	1.470

2. Στις οικονομικές καταστάσεις της ΟΠΑΠ Α.Ε.:

Αξία (Ποσά σε χιλ. ευρώ)	31.12.2008	31.12.2007
Υπόλοιπο έναρξης	-	1.200
Εξαγορές	-	-
Ζημίες απομείωσης	-	-
Αξία λήξης	-	1.200

11.11. Λοιπά στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
	(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Εγγυητικές καταβολές	1.178	1.148	1.169	1.132
Προκαταβολές παροχών αποχώρησης	10.974	10.844	10.974	10.844
Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	1.235	1.512	1.235	1.512
Στεγαστικά δάνεια στο προσωπικό	1.926	2.188	1.926	2.188
Σύνολο μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού	15.313	15.692	15.304	15.676

Το βραχυπρόθεσμο ποσό των κονδυλίων των «Λοιπών μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού» περιλαμβάνεται στα λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία και στα έξοδα επομένων χρήσεων .

11.12. Αναβαλλόμενοι φόροι ενεργητικού

Φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επόμενων χρήσεων συμψηφίζονται όταν υπάρχει το νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού τρεχουσών φορολογικών απαιτήσεων με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και αυτές οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις αφορούν τις ίδιες φορολογικές αρχές. Ο υπολογισμός των φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων είναι σύμφωνος με το Ν. 3697/25.9.2008, άρθρο 19, παρ. 1, βάσει του οποίου διενεργείται σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών κατά μία μονάδα ανά έτος από το 2010 μέχρι το 2014.

Η κίνηση των φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων επόμενων χρήσεων είναι ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ		
	Αναβαλ. φόροι (κατάσταση αποτελεσμάτων)	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Αναβαλλόμενοι φόροι την 31^η Δεκεμβρίου 2007		11.915
Διαφορές παγίων επομένων χρήσεων	8.740	8.740
Κόστος χρηματοδοτικών μισθώσεων	(2.094)	(2.094)
Κόστος παροχών αποχώρησης προσωπικού επομένων χρήσεων	246	246
Κόστος προβλέψεων ενδεχόμενων υποχρεώσεων	796	796
Λοιπές προσωρινά μη αναγνωριζόμενες δαπάνες	3.123	3.123
Λοιποί ενδεχόμενοι αναβαλλόμενοι φόροι	(647)	(647)
	10.164	10.164
Αναβαλλόμενοι φόροι την 31^η Δεκεμβρίου 2008		22.079

ΕΤΑΙΡΕΙΑ		
	Αναβαλ. φόροι (κατάσταση αποτελεσμάτων)	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Αναβαλλόμενοι φόροι την 31^η Δεκεμβρίου 2007		25.420
Διαφορές παγίων επομένων χρήσεων	8.751	8.751
Κόστος χρηματοδοτικών μισθώσεων	(2.094)	(2.094)
Κόστος παροχών αποχώρησης προσωπικού επομένων χρήσεων	246	246
Κόστος προβλέψεων ενδεχόμενων υποχρεώσεων	796	796
Λοιπές προσωρινά μη αναγνωριζόμενες δαπάνες	3.428	3.428
Λοιποί ενδεχόμενοι αναβαλλόμενοι φόροι	(647)	(647)
	10.480	10.480
Αναβαλλόμενοι φόροι την 31^η Δεκεμβρίου 2008		35.900

Ο συντελεστής που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό των φόρων επόμενων χρήσεων είναι ο συντελεστής που αναμένεται να ισχύσει κατά το συμψηφισμό των διαφορών στις επόμενες χρήσεις.

Το κόστος παροχών αποχώρησης στο προσωπικό αφαιρείται για τον καθορισμό του λογιστικού κέρδους. Ωστόσο, για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών, το κόστος αυτό αφαιρείται, όταν καταβάλλονται οι παροχές από την εταιρεία. Η διαφορά αυτή έχει ως αποτέλεσμα την καταχώρηση φορολογικών απαιτήσεων επόμενων χρήσεων, καθώς προκύπτει οικονομικό όφελος για την εταιρεία από την αφαίρεση των παροχών από τα φορολογητέα κέρδη.

Οι αναβαλλόμενοι φόροι από κόστος ενδεχόμενων υποχρεώσεων προκύπτουν κυρίως από προβλέψεις που αφορούν σε αγωγές κατά της ΟΠΑΠ Α.Ε. και οι αναβαλλόμενοι φόροι από μη αναγνωριζόμενες δαπάνες προκύπτουν από προβλέψεις χορηγιών, δωρεών –

οικονομικών ενισχύσεων πληρωτέων στο έτος 2009 καθώς και προβλέψεις κερδών νικητών (του παιχνιδιού ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ), αμοιβών και παροχών τρίτων.

Τέλος αναβαλλόμενοι φόροι προκύπτουν από ασώματα και ενσώματα πάγια καθώς και χρηματοδοτικές μισθώσεις (κυρίως βάσει του Ιδιωτικού Συμφωνητικού της 31.7.2007).

11.13. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Προμηθευτές (υπηρεσιών, αγαθών & παγίων)	37.185	36.822	36.224	44.996
Κέρδη σε νικητές & αδιάθετα κέρδη	103.873	70.399	101.713	70.008
Άλλες υποχρεώσεις (αμοιβές – αποδόσεις)	6.070	18.528	4.094	15.366
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	147.128	125.749	142.031	130.370

11.14. Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Σύμφωνα με το τριετές Ιδιωτικό Συμφωνητικό μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και της κοινοπραξίας INTRALOT της 31.7.2007, η υλικοτεχνική υποδομή (μηχανολογικός εξοπλισμός), η άδεια χρήσης του Πηγαίου Κώδικα του λογισμικού των παιχνιδιών του κεντρικού συστήματος και των τερματικών μηχανών πρακτόρων, η άδεια χρήσης του λογισμικού εφαρμογών για την παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και η άδεια χρήσης του λογισμικού παιχνιδιών των τερματικών μηχανών μέχρι 31.12.2016, αναγνωρίστηκαν από τον Όμιλο στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2007.

Η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο αναγνωρισμένο οίκο την αποτίμηση του τριετούς ιδιωτικού συμφωνητικού της 31.7.2007 για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται σ' αυτό. Στις υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις έχει αναγνωριστεί η παρούσα αξία της ελάχιστης καταβολής μισθωμάτων. Το επιτόκιο προεξόφλησης των μισθωμάτων διαμορφώθηκε στο 5,85%.

Ο λογιστικός χειρισμός που διενεργήθηκε για την απεικόνιση της χρηματοδοτικής μίσθωσης στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις είναι σύμφωνος με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 – Μισθώσεις. Επομένως, ο μηχανολογικός εξοπλισμός και οι άδειες χρήσης των λογισμικών που περιλαμβάνονται στο Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 31.7.2007 αναγνωρίστηκαν στον πάγιο εξοπλισμό της εταιρείας και του Ομίλου (ασώματα και ενσώματα στις σημ. 11.5 και 11.6).

Η μελλοντική ελάχιστη καταβολή μισθωμάτων έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ				
Μελλοντική ελάχιστη καταβολή μισθωμάτων την 31^η Δεκεμβρίου 2008	(Ποσά σε χιλ. €)			
	< 1 χρόνο	1<5 χρόνια	>5 χρόνια	Σύνολο
Πληρωμές μισθωμάτων	56.495	32.963	-	89.458
Έκπτωση (μελλοντικές χρηματοοικονομικές χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων)	(3.021)	(544)	-	(3.565)
Καθαρή παρούσα αξία	53.474	32.419	-	85.893

Μελλοντική ελάχιστη καταβολή μισθωμάτων την 31^η Δεκεμβρίου 2007	(Ποσά σε χιλ. €)			
	< 1 χρόνο	1<5 χρόνια	>5 χρόνια	Σύνολο
Πληρωμές μισθωμάτων	66.965	87.967	-	154.932
Έκπτωση (μελλοντικές χρηματοοικονομικές χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων)	(5.571)	(3.538)	-	(9.109)
Καθαρή παρούσα αξία	61.394	84.429	-	145.823

ΕΤΑΙΡΕΙΑ				
Μελλοντική ελάχιστη καταβολή μισθωμάτων την 31^η Δεκεμβρίου 2008	(Ποσά σε χιλ. €)			
	< 1 χρόνο	1<5 χρόνια	>5 χρόνια	Σύνολο
Πληρωμές μισθωμάτων	56.495	32.963	-	89.458
Έκπτωση (μελλοντικές χρηματοοικονομικές χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων)	(3.021)	(544)	-	(3.565)
Καθαρή παρούσα αξία	53.474	32.419	-	85.893

Μελλοντική ελάχιστη καταβολή μισθωμάτων την 31^η Δεκεμβρίου 2007	(Ποσά σε χιλ. €)			
	< 1 χρόνο	1<5 χρόνια	>5 χρόνια	Σύνολο
Πληρωμές μισθωμάτων	66.965	87.967	-	154.932
Έκπτωση (μελλοντικές χρηματοοικονομικές χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων)	(5.571)	(3.538)	-	(9.109)
Καθαρή παρούσα αξία	61.394	84.429	-	145.823

11.15. Φόροι

Η ανάλυση των φόρων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Υποχρεώσεις φόρου εισοδήματος	338.246	223.713	338.160	222.701
Λοιποί φόροι	40.719	13.632	39.944	11.892
Σύνολο φόρων	378.965	237.345	378.104	234.593

11.16. Δεδουλευμένες και λοιπές υποχρεώσεις

Η ανάλυση των δεδουλευμένων και λοιπών υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Δεδουλευμένες και λοιπές υποχρεώσεις	49.530	52.444	46.161	48.159
Σύνολο δεδουλευμένων υποχρεώσεων	49.530	52.444	46.161	48.159

Στις εν λόγω υποχρεώσεις περιλαμβάνεται ποσό € 39.316 χιλ. που αναφέρεται σε δεδουλευμένες δαπάνες κερδών νικητών, αμοιβών και παροχών τρίτων, χορηγιών, οικονομικών ενισχύσεων και δωρεών (σύμφωνα με αποφάσεις του Δ.Σ. κατά το έτος 2008) πληρωτέες στο 2009, καθώς και λοιπές υποχρεώσεις.

11.17. Προγράμματα παροχών προσωπικού

Η εταιρεία προσφέρει δύο συγκεκριμένα συνταξιοδοτικά προγράμματα. Οι θυγατρικές της εταιρείας δεν παρέχουν ανάλογα συνταξιοδοτικά προγράμματα. Η ανάλυση του κάθε προγράμματος είναι η εξής:

Αποζημίωση συνταξιοδότησης

Με τον τερματισμό της εργασίας του προσωπικού καταβάλλεται ένα εφάπαξ ποσό που είναι ίσο για κάθε χρόνο υπηρεσίας με το 1/14 της συνολικής αμοιβής του εργαζομένου κατά το τελευταίο έτος που εργάστηκε, πλέον αναλογίας υπερωριών και επιδόματος πληρωτέου βασιζόμενο στα χρόνια υπηρεσίας. Οι υποχρεώσεις για αυτά τα προγράμματα παροχών δε χρηματοδοτούνται εκτός αν η εταιρεία προκαταβάλλει παροχές αποχώρησης σε εργαζόμενο σύμφωνα με τις Λογιστικές Αρχές. Η εταιρεία περιοδικά προσλαμβάνει εξωτερικούς συμβούλους με σκοπό να καθορίσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το πρόγραμμα.

Για υπηρεσίες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008 και 2007 η παρούσα αξία των επιδομάτων αποχώρησης με βάση τα υποχρεωτικά επιδόματα σύμφωνα με τους όρους του σχεδίου και τα προβλεπόμενα επίπεδα μισθών είναι € 21.545 χιλ. και € 20.080 χιλ. αντίστοιχα.

Το ποσό των € 4.530 χιλ. είναι το τρέχον κόστος της περιόδου επιμερισμένο αναλογικά σε κόστος πωλήσεων, έξοδα διοίκησης και διάθεσης ενώ το κόστος για το 2007 ήταν € 5.904 χιλ.

Προνόμια βάσει συνταξιοδοτικού συμβολαίου

Το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα της εταιρείας που τροποποιήθηκε το Φεβρουάριο του 2003, με ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 2003, αύξησε τα προνόμια των εργαζομένων. Πραγματοποιήθηκε μελέτη από αναλογιστή για τον υπολογισμό των προνομίων.

Επιπρόσθετα η εταιρεία αποφάσισε να αναγνωρίσει αυτό το πρόγραμμα ως καθορισμένης εισφοράς και όχι ως καθορισμένης παροχής, όπως είχε γίνει στο παρελθόν εξαιτίας του περιορισμένου ποσού της υποχρέωσης.

Η εμφάνιση των προγραμμάτων στον Ισολογισμό (Μητρικής και Ομίλου) την 31^η Δεκεμβρίου 2008 είναι η εξής:

	Πρόγραμμα αποχώρησης	Συνταξιοδοτικό πρόγραμμα	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
31^η Δεκεμβρίου 2006	17.928	1.676	19.604
Πληρωμές	(3.752)	(831)	(4.583)
Κόστος υπηρεσίας	1.990	625	2.615
Κόστος κεφαλαίου	1.380	164	1.544
Απόσβεση μη αναγνωρισμένων αναλογιστικών ζημιών/κερδών	791	(25)	766
Τερματικές παροχές	1.743	-	1.743
Αναμενόμενη απόδοση στοιχείων ενεργητικού	-	(123)	(123)
Συνολικό κόστος στην Κ.Α.Χ.	5.904	641	6.545
31^η Δεκεμβρίου 2007	20.080	1.486	21.566
Πληρωμές	(3.065)	(831)	(3.896)
Κόστος υπηρεσίας	1.715	461	2.176
Κόστος κεφαλαίου	1.425	160	1.585
Απόσβεση μη αναγνωρισμένων αναλογιστικών ζημιών/κερδών	531	(59)	472
Τερματικές παροχές	859	-	859
Αναμενόμενη απόδοση στοιχείων ενεργητικού	-	(125)	(125)
Συνολικό κόστος στην Κ.Α.Χ.	4.530	437	4.967
31^η Δεκεμβρίου 2008	21.545	1.092	22.637

Οι βασικές αναλογιστικές υποθέσεις που έγιναν στις 31 Δεκεμβρίου 2008 και 2007 είναι:

	2008	2007
Επιτόκιο προεξόφλησης	5,40%	4,80%
Αναμενόμενο ποσοστό αυξήσεων στους μισθούς	5,00%	5,00%
Μέσος χρόνος παραμονής στην υπηρεσία	14,75	14,17
Πληθωρισμός	2,50%	2,50%

11.18. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις της εταιρείας και του Ομίλου αναλύονται ως εξής:

Προβλέψεις		
Ημερομηνία	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Υπόλοιπο την 31.12.2006	301	301
Επιπλέον προβλέψεις	8.000	8.000
Χρησιμοποιήθηκαν μέσα στη χρήση	(142)	(142)
Υπόλοιπο την 31.12.2007	8.159	8.159
Επιπλέον προβλέψεις	18.500	18.500
Πρόβλεψη φορολογικών διαφορών 2008	9.050	9.000
Χρησιμοποιήθηκαν μέσα στη χρήση	(1.116)	(1.116)
Αναστροφή προβλέψεων 2007	(2.800)	(2.800)
Υπόλοιπο την 31.12.2008	31.793	31.743

Το ποσό των € 31.793 χιλ. αφορά πρόβλεψη, με βάση την επιστολή του νομικού συμβούλου της εταιρείας, για κάλυψη αποζημιώσεων από αγωγές (διαφόρων τρίτων, πρακτόρων, και προσωπικού της εταιρείας) κατά της ΟΠΑΠ Α.Ε. καθώς και πρόβλεψη φορολογικών διαφορών χρήσης 2008.

11.19. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων μη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έχει ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Εγγυητικές καταθέσεις από πράκτορες	3.779	3.676	3.599	3.551
Τόκοι, πρόστιμα πρακτόρων-εγγυήσεις μετρητοίς	<u>3.243</u>	<u>3.080</u>	<u>3.243</u>	<u>3.080</u>
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	7.022	6.756	6.842	6.631

Οι καταθέσεις εγγυήσεων από τους πράκτορες αντιπροσωπεύουν ποσά που κατατίθενται για να εξασφαλίσουν συνολικά τις υποχρεώσεις των πρακτόρων.

Οι καταθέσεις των εγγυήσεων επιστρέφονται στους πράκτορες μόνο όταν αυτοί παύουν να ενεργούν ως πράκτορες.

11.20. Μετοχικό κεφάλαιο

Όταν η εταιρεία συστάθηκε σε ανώνυμη εταιρεία το 1999, το καταστατικό της προέβλεπε την αποτίμηση των παγίων στοιχείων της από επιτροπή αποτίμησης εντός ενός έτους. Σύμφωνα με αυτήν την προϋπόθεση, η επιτροπή αποτίμησε τα πάγια της εταιρείας στα €

33.778 χιλ. Από το ποσό αυτό τα € 29.347 χιλ. κεφαλαιοποιήθηκαν μέσω της έκδοσης ενός εκατομμυρίου μετοχών. Το υπόλοιπο καταχωρήθηκε στις διαφορές αναπροσαρμογής στα ίδια κεφάλαια των μετόχων.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2000 οι κοινές μετοχές της εταιρείας διαιρέθηκαν για να αυξηθεί ο αριθμός των μετοχών που κυκλοφορούσαν σε 100.000.000. Στη συνέχεια, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυξήθηκε κατά το ποσό των € 64.270 χιλ. και ανήλθε σε € 93.617 χιλ. με έκδοση 219.000.000 νέων μετοχών. Η αύξηση των € 64.270 χιλ. προήλθε από (α) αδιανέμητα κέρδη, (β) ένα ποσό από το λογαριασμό διαφορών αναπροσαρμογής αξίας και (γ) τμήμα του δικαιώματος εκμετάλλευσης (€ 29.347 χιλ.).

Το 2001, η ονομαστική αξία των μετοχών της εταιρείας αυξήθηκε από € 0,29 σε € 0,30 με κεφαλαιοποίηση ειδικών αποθεματικών.

Όλες οι μετοχές που έχουν εκδοθεί από την εταιρεία είναι κοινές μετοχές.

Ο συνολικός εγκεκριμένος αριθμός κοινών μετοχών ήταν 319.000.000 στις 31 Δεκεμβρίου 2008 με ονομαστική αξία € 0,30 ανά μετοχή (€ 0,30 το 2007). Όλες οι εκδοθείσες μετοχές είναι πλήρως εξοφλημένες.

Δεν υπήρχαν μεταβολές στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας κατά τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

11.21. Αποθεματικά

Η ανάλυση των αποθεματικών έχει ως εξής:

ΟΜΙΛΟΣ	Λοιπά αποθεματικά	Τακτικό αποθεματικό	Αφορολόγητα αποθεματικά	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Στις 31.12.2007	3.455	31.900	8.345	43.700
Μεταβολές στη χρήση	-	-	-	-
Στις 31.12.2008	3.455	31.900	8.345	43.700

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Λοιπά αποθεματικά	Τακτικό αποθεματικό	Αφορολόγητα αποθεματικά	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Στις 31.12.2007	2.815	31.900	8.345	43.060
Μεταβολές στη χρήση	-	-	-	-
Στις 31.12.2008	2.815	31.900	8.345	43.060

Το είδος και ο σκοπός κάθε λογαριασμού αποθεματικού στα ίδια κεφάλαια των μετόχων είναι ως εξής:

Άλλα αποθεματικά αντιπροσωπεύουν τα ποσά που αφαιρούνται από τα κέρδη προηγούμενων ετών. Μετά τη φορολόγηση είναι διαθέσιμα για διανομή στους μετόχους.

Το τακτικό αποθεματικό είναι ποσό ίσο με το 5% τουλάχιστον των ετήσιων καθαρών κερδών που προστίθενται κάθε χρόνο. Η υποχρέωση σχηματισμού παύει όταν ανέλθει κατ' ελάχιστο στο 1/3 του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το ποσό αυτό δεν είναι διαθέσιμο για διανομή. Μετά τη διανομή της χρήσης του 2003 το αποθεματικό έχει φτάσει το υποχρεωτικό όριο και επιπλέον κράτηση δεν είναι πλέον υποχρεωτική.

Τα αφορολόγητα αποθεματικά προέρχονται από αφορολόγητα κέρδη. Οποιοδήποτε τμήμα αυτού του αποθεματικού που διανέμεται στους μετόχους υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος. Η εταιρεία δεν έχει πρόθεση να διανέμει αυτά τα αποθεματικά.

11.22. Προτεινόμενα μερίσματα

Η Διοίκηση σκοπεύει να προτείνει στην ετήσια γενική συνέλευση του 2009 τη διανομή μερίσματος ίσου με 2,20 € / μετοχή για το 2008 (συνολικού ποσού € 701.800.000) (προ παρακράτησης φόρου 10%, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 3697/2008), έναντι 1,74 € / μετοχή για το 2007.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, με βάση τα αποτελέσματα του εννεάμηνου 2008, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. 29/24.11.2008 συνεδρίασή του, ενέκρινε τη διανομή προμερίσματος € 0,80 ανά μετοχή, προ παρακράτησης φόρου, (συνολικού ποσού € 255.200.000), στους κατόχους μετοχών της εταιρείας κατά τη λήξη της συνεδρίασης του Χ.Α. της Δευτέρας 15.12.2008 με ημερομηνία αποκοπής την 16.12.2008 και ημερομηνία πληρωμής την 24.12.2008. Το προμέρισμα χρήσης 2008 υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 10%, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 3697/2008.

11.23. Συναλλαγματικές διαφορές

Οι συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής που προέκυψαν κατά τη χρήση μαζί με τις συναλλαγματικές διαφορές από υπόλοιπα ξένων νομισμάτων την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού είναι ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Διαφορές μετατροπής αναγνωριζόμενες απευθείας στην καθαρή θέση	(23)	(8)	-	-
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	(107)	(1.547)	(107)	(1.547)
Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές	160	2.480	160	145

11.24. Κόστος πωλήσεων

Η ανάλυση του κόστους πωλήσεων κατανεμημένη ανάλογα με το είδος του εξόδου είναι ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Κέρδη στους νικητές	3.667.940	3.469.147	3.542.007	3.381.752
Προμήθειες πρακτόρων αριθμολαχείων	460.685	424.754	441.745	410.673
Προμήθειες παιχνιδιών πρόγνωσης	1.908	9.863	-	9.341
Κόστος απόσβεσης ενσώματων παγίων	10.085	4.813	9.943	4.658
Κόστος απόσβεσης ασώματων παγίων	83.650	40.772	83.631	40.737
Έξοδα επισκευών και συντήρησης	39.082	15.402	38.635	14.665
Παροχές τρίτων	29.398	17.500	29.349	16.943
Αποδόσεις σε ΣΟΥΠΕΡΛΙΓΚ, Ε.Ε.Π. (Β' & Γ') & Ε.Π.Ο.	4.183	4.503	4.183	4.503
Κόστος μισθοδοσίας	20.186	17.730	20.184	17.682
Άλλα έξοδα	41.438	32.933	27.685	22.671
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	3.000	3.500	3.000	3.500
Κόστος παροχών αποχώρησης	<u>2.175</u>	<u>2.941</u>	<u>2.175</u>	<u>2.941</u>
Συνολικό κόστος πωλήσεων	4.363.730	4.043.858	4.202.537	3.930.066

Τα κέρδη σε νικητές, ως το κατ' εξοχήν κονδύλι του κόστους πωλήσεων, απεικονίζουν τα κέρδη των νικητών των παιχνιδιών της εταιρείας σύμφωνα με τον κανονισμό κάθε παιχνιδιού. Το ποσοστό των κερδών επί των πωλήσεων στις 31.12.2008 διαμορφώθηκε: α) για το Στοιχείο σε ποσοστό 66,55% (2007: 71,21%) και β) για το ΚΙΝΟ σε ποσοστό 69,32% (2007: 70,05%).

Οι προμήθειες των πρακτόρων αριθμολαχείων είναι προμήθειες επί των πωλήσεων των πρακτόρων της εταιρείας και υπολογίζονται στο 8% επί των εσόδων του Στοιχείου, του ΚΙΝΟ και του Super 3, και στο 12% επί των εσόδων των άλλων παιχνιδιών. Το αντίστοιχο ποσοστό στην Κύπρο για το Στοιχείο είναι 10%.

Οι προμήθειες για τα παιχνίδια πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων καταβάλλονται σε αυτόν που λειτουργεί το Στοιχείο για τις υπηρεσίες που παρέχει σχετικά με τη λειτουργία του. Επειδή το Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 25.6.2005 με την ανάδοχο εταιρεία έληξε στις 29.1.2007 για το εν λόγω παιχνίδι, το ποσό της προμήθειας αφορούσε στην περίοδο 1.1.2007 – 29.1.2007.

Στο κονδύλι αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων περιλαμβάνεται ποσό € 57.092 χιλ. που αφορά σε αναλογία αποσβέσεων στη χρήση 2008 της ληφθείσας τεχνογνωσίας, βάσει του εξάμηνου Ιδιωτικού Συμφωνητικού της 23.11.2006.

Οι διανομές στην ΣΟΥΠΕΡΛΙΓΚ, Ε.Ε.Π. (Β' & Γ') και Ε.Π.Ο. αφορούν παιχνίδια του ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ.

11.25. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης

Η ανάλυση των άλλων λειτουργικών εσόδων κατά τη χρήση είναι η εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	-	-	15.994	12.807
Έσοδα από ενοίκια	542	504	533	504
Λοιπά έσοδα	4.587	3.108	4.680	777
Σύνολο	5.129	3.612	21.207	14.088

11.26. Δαπάνες διοίκησης /διάθεσης

Οι δαπάνες διοίκησης και διάθεσης του Ομίλου και της εταιρείας αναλύονται ως εξής:

Δαπάνες διοίκησης Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	26.717	26.880	24.476	24.540
Αμοιβές & έξοδα τρίτων	5.783	7.099	4.061	4.872
Παροχές τρίτων	3.710	3.760	3.138	3.057
Φόροι-τέλη	308	150	256	124
Διάφορα έξοδα	2.024	4.298	1.772	3.946
Αποσβέσεις	2.711	2.081	2.559	1.892
Κόστος παροχών αποχώρησης	2.518	3.183	2.518	3.183
Σύνολο δαπανών διοίκησης	43.771	47.451	38.780	41.614

Δαπάνες διάθεσης Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Κονδύλια διαφήμισης	38.483	53.583	36.746	51.090
Δωρεές – οικονομικές ενισχύσεις	25.996	81.052	24.396	79.674
Έξοδα εκθέσεων – επιδείξεων	308	309	296	309
Κονδύλια χορηγιών	63.723	50.388	63.723	50.388
Σύνολο	128.510	185.332	125.161	181.461
Δαπάνες μισθοδοσίας	3.730	2.926	3.730	2.926
Αμοιβές τρίτων	1.864	4.904	1.864	29.854
Μη εκπιπτόμενος Φ.Π.Α.	-	4.348	-	-
Αποσβέσεις	409	263	404	259
Κόστος παροχών αποχώρησης	274	421	274	421
Λοιπές δαπάνες διάθεσης	2.048	2.640	1.958	2.617
Σύνολο	8.325	15.502	8.230	36.077

Σύνολο δαπανών διάθεσης	136.835	200.834	133.391	217.538
--------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 7/25.2.2008 απόφαση του Δ.Σ. της εταιρείας, εγκρίθηκε η διακοπή απόδοσης του ποσοστού 1% επί των πωλήσεων του παιχνιδιού ΚΙΝΟ, του 5% επί του εν λόγω ποσοστού, καθώς και των σχετικών εξόδων διαχείρισης στη θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. από 1.1.2008. Συνεπώς, στο κόστος διάθεσης της ΟΠΑΠ Α.Ε. στη χρήση 2007 περιλαμβάνεται ποσό € 27.233 χιλ. που αποδίδει η μητρική εταιρεία στη θυγατρική της ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. και αφορά στις παραπάνω αποδόσεις. Ο ΦΠΑ € 4.348 χιλ. που περιλαμβάνεται στο παραπάνω ποσό αποτελεί κόστος διάθεσης για τον Όμιλο. Το προ ΦΠΑ ποσό € 22.885 χιλ. είναι η διεταιρική συναλλαγή μεταξύ των δύο εταιρειών.

Επίσης στο κόστος των δωρεών της χρήσης 2007 (Ομίλου και εταιρείας) περιλαμβάνεται ποσό € 50.000 χιλ., ως συμβολή της εταιρείας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και των συνεπειών που προκλήθηκαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2007.

11.27. Άλλα λειτουργικά έξοδα

Η ανάλυση των άλλων λειτουργικών εξόδων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη χρήση είναι η εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Αναδρομικά προσωπικού προηγούμενων χρήσεων	183	233	183	233
Λοιπά έξοδα & έξοδα προηγούμενων χρήσεων	1.694	2.546	1.676	2.545
Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	18.500	8.000	18.500	8.000
Σύνολο	20.377	10.779	20.359	10.778

Με βάση την επιστολή του νομικού συμβούλου της εταιρείας έχει διενεργηθεί πρόβλεψη (η οποία βάρυνε τα αποτελέσματα) ύψους € 18.500 χιλ. για το έτος 2008 και € 8.000 χιλ. για το 2007 που αφορά σε αγωγές τρίτων κατά της ΟΠΑΠ Α.Ε. (σημ. 11.34)

11.28. Ζημιές από απομείωση περιουσιακών στοιχείων

Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2005, η εταιρεία αναγνώρισε απομείωση της υπεραξίας από την επένδυση στη συγγενή επιχείρηση GLORY TECHNOLOGY LTD συνολικού ποσού € 7.550 χιλ. Το ανακτήσιμο ποσό βασίζεται σε αποτίμηση που έγινε από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο οίκο και αποτελεί την αξία χρήσης

της επιχείρησης (value in use). Η προεξόφληση των ταμειακών ροών υπολογίστηκε με μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου το οποίο ήταν 10,88%.

Οι ζημιές της χρήσης 2005 αποτελούν το βασικό λόγο που οδήγησε στην αναγνώριση των ζημιών απομείωσης.

Στις χρήσεις 2006 και 2007 δεν ανατέθηκε σε ανεξάρτητο εκτιμητή η αποτίμηση της GLORY TECHNOLOGY LTD, διότι με βάση τα αποτελέσματα των οικονομικών της καταστάσεων έτους 2006 και 2007 δεν προκύπτει περαιτέρω απομείωση. Σημειώνεται ότι η λογιστική αξία της υπεραξίας δεν αναγνωρίζεται ξεχωριστά στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αλλά αποτελεί στοιχείο της λογιστικής αξίας της συγγενούς εταιρείας σύμφωνα με το ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις».

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2007, η εταιρεία αναγνώρισε απομείωση της υπεραξίας από την επένδυση στη θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ GLORY LTD συνολικού ποσού € 4.780 χιλ. Το ανακτήσιμο ποσό βασίζεται σε αποτίμηση που έγινε από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο οίκο και αποτελεί την αξία χρήσης της εταιρείας (value in use). Η προεξόφληση των ταμειακών ροών υπολογίστηκε με μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου το οποίο ήταν 8,84%.

Οι ζημιές της χρήσης 2007 αποτελούν το βασικό λόγο που οδήγησε στην αναγνώριση των ζημιών απομείωσης.

Η συμφωνία του ποσού απομείωσης της χρήσεως 2007 έχει ως εξής:

	Αξία περιουσιακών στοιχείων	Υπεραξία	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Κατανομή αξίας κτήσης ΟΠΑΠ Glory LTD	1.769	14.231	16.000
Αναλογία αξίας περιουσιακών στοιχείων	(1.769)	-	(1.769)
Αποσβέσεις υπεραξίας	-	(1.779)	(1.779)
Αξία βιβλίων 31.12.2006	-	12.452	12.452
Αξία εταιρείας (90%)	-	-	<u>7.672</u>
Ζημιά απομείωσης			4.780

Στην χρήση 2008 η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο εκτιμητή την αποτίμηση της θυγατρικής της στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd, σύμφωνα με την οποία δεν προέκυψε περαιτέρω απομείωση της υπεραξίας.

Ο Όμιλος θα εξετάζει τις παραδοχές αποτίμησης του μοντέλου σε ετήσια βάση.

Απομείωση της αξίας περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας

Στην χρήση 2007 διενεργήθηκε μελέτη ελέγχου απομείωσης της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLORY LTD και αναγνωρίστηκε απομείωση επί του κόστους κτήσης των επενδύσεων στη θυγατρική εταιρεία ποσού € 5.950 χιλ. Το ανακτήσιμο ποσό βασίστηκε σε αποτίμηση που έγινε από ανεξάρτητο αναγνωρισμένο οίκο και αποτελεί την αξία χρήσης των επενδύσεων

(value in use). Η προεξόφληση των ταμειακών ροών υπολογίστηκε με το μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου το οποίο ανήλθε σε 8,84% , ενώ η ανάπτυξη μετά την πενταετία ανέρχεται σε 3%.

Στην χρήση 2008 η Διοίκηση της ΟΠΑΠ Α.Ε. ανέθεσε σε ανεξάρτητο εκτιμητή την αποτίμηση της θυγατρικής της στην Κύπρο ΟΠΑΠ Glory Ltd, σύμφωνα με την οποία δεν προέκυψε περαιτέρω απομείωση της υπεραξίας.

Για τη συγγενή Glory Technology Ltd δεν ανατέθηκε σε ανεξάρτητο εκτιμητή η αποτίμησή της, για τις χρήσεις 2007 και 2008 διότι δεν συνέτρεξαν λόγοι απομείωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων».

Η συμφωνία του ποσού απομείωσης έτους 2007 έχει ως εξής:

	Αξία κτήσης ΟΠΑΠ GLORY	Αξία κτήσης GLORY TECHNOLOGY	Σύνολο
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Αξία βιβλίων 31.12.2005	16.000	10.000	26.000
Αξία εταιρείας	9.722	6.000	15.722
Αναλογία επί της αξίας %	90%	20%	
Αξία αναλογίας	8.750	1.200	9.950
Αξία απομείωσης 31.12.2005	1.300	8.800	10.100
Αξία απομείωσης 31.12.2007	5.950	-	5.950

Η Διοίκηση της εταιρείας εξετάζει τις παραδοχές αποτίμησης του μοντέλου σε ετήσια βάση.

11.29. Καθαρά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Έξοδα από τόκους χρηματοδοτικής μίσθωσης	(5.544)	(3.094)	(5.544)	(3.094)
Άλλα χρηματοοικονομικά έξοδα	(184)	(73)	(162)	(54)
Τόκοι προεξόφλησης απαίτησης	(500)	(600)	(500)	(600)
Σύνολο εξόδων	(6.228)	(3.767)	(6.206)	(3.748)
Εισόδημα από τόκους				
Τόκοι καταθέσεων	38.676	17.685	33.452	16.702
Δάνεια προσωπικού	275	291	276	291
Άλλα χρηματοοικονομικά έσοδα	1.371	338	1.253	338
Σύνολο εσόδων	40.322	18.314	34.981	17.331
Καθαρά χρηματοοικονομικά έσοδα	34.094	14.547	28.775	13.583

Το μέσο επιτόκιο βραχυπρόθεσμων τραπεζικών καταθέσεων διαμορφώθηκε σε 5,82% για το 2008 και 4,08% για το έτος 2007.

Στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου περιλαμβάνονται οι τόκοι που προκύπτουν από την χρηματοδοτική μίσθωση σύμφωνα με το Ιδιωτικό Συμφωνητικό της 31.7.2007 καθώς και το χρηματοοικονομικό κόστος προεξόφλησης τμήματος των απαιτήσεων - ρυθμίσεων πρακτόρων.

11.30. Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενος φόρος

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)				
Δαπάνη φόρου εισοδήματος				
Από εγχώριες δραστηριότητες	(274.818)	(214.815)	(274.320)	(214.186)
Από ξένες δραστηριότητες	(805)	(379)	-	-
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(275.623)	(215.194)	(274.320)	(214.186)
Αναβαλλόμενοι φόροι	10.164	9.996	10.480	14.468
Συνολική δαπάνη φόρων	(265.459)	(205.198)	(263.840)	(199.718)

Ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος υπολογίστηκε με συντελεστή 25%. Ο φόρος επί των κερδών προ φόρων της εταιρείας διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα για την εταιρεία φορολογικό συντελεστή.

Η συμφωνία του φόρου εισοδήματος είναι ως εξής:

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	ΟΜΙΛΟΣ	
	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Κέρδη προ φόρων	993.963	776.622
Κέρδη σύμφωνα με τον εγχώριο φορολογικό συντελεστή 25%	(248.491)	(194.156)
Επίδραση φόρου από έξοδα που δεν εκπίπτουν φορολογικά	(9.623)	(7.410)
Επίδραση από μείωση φορολογικών συντελεστών	(200)	-
Επίδραση φόρου εξαιτίας των διαφορετικών φορολογικών συντελεστών που ισχύουν για τα κέρδη των θυγατρικών εταιρειών σε άλλες χώρες	1.166	370
Τρέχων φόρος εισοδήματος	(257.148)	(201.196)
Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	(8.311)	(4.002)
Δαπάνη φόρου εισοδήματος	(265.459)	(205.198)

Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	2008	2007
(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
Κέρδη προ φόρων	985.573	754.020
Κέρδη σύμφωνα με τον εγχώριο φορολογικό συντελεστή 25%	(246.393)	(188.505)
Επίδραση φόρου από έξοδα που δεν εκπίπτουν φορολογικά	(9.576)	(7.858)
Επίδραση από μείωση φορολογικών συντελεστών	(200)	-
Επίδραση φόρου από έσοδα που έχουν φορολογηθεί	640	647
Τρέχων φόρος εισοδήματος	(255.529)	(195.716)
Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	(8.311)	(4.002)
Δαπάνη φόρου εισοδήματος	(263.840)	(199.718)

11.31. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίστηκαν ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	2008	2007	2008	2007
Καθαρό κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της πλειοψηφίας (σε €)	728.487.704	571.437.031	721.733.349	554.301.276
Μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών	319.000.000	319.000.000	319.000.000	319.000.000
Βασικά κέρδη ανά μετοχή (σε €)	2,2837	1,7913	2,2625	1,7376

Ο Όμιλος δεν έχει ενδεχόμενα μειωτικά των κερδών στοιχεία.

11.32. Αμοιβές προσωπικού

Οι αμοιβές προσωπικού της εταιρείας και του Ομίλου αναλύονται ως εξής :

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	2008	2007	2008	2007
	(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)			
Αμοιβές προσωπικού	37.778	37.908	35.818	35.938
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	6.384	6.171	6.102	5.978
Παροχές αποχώρησης	4.967	6.545	4.967	6.545
Άλλα έξοδα μισθοδοσίας	6.471	3.457	6.470	3.232
Σύνολο εξόδων προσωπικού	55.600	54.081	53.357	51.693

Ο μέσος αριθμός προσωπικού της εταιρείας και του Ομίλου αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου,	2008	2007	2008	2007
Προσωπικό πλήρους απασχόλησης	337	338	268	282
Προσωπικό μερικής απασχόλησης	544	562	543	560
Σύνολο	881	900	811	842

11.33. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένες εταιρείες, πέραν των εταιρειών του Ομίλου, νοούνται οι επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει με μεγάλο ποσοστό η μητρική εταιρεία, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στους μεγάλους μετόχους, οι επιχειρήσεις τις οποίες ελέγχουν τα μέλη του Δ.Σ. και τα διευθυντικά στελέχη της εταιρείας καθώς και τα κοντινά μέλη της οικογένειας αυτών.

Τα ποσά των πωλήσεων και αγορών σωρευτικά από την έναρξη της χρήσης 2008 και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων του Ομίλου και της εταιρείας στη λήξη της εν λόγω χρήσης που έχουν προκύψει από συναλλαγές της με συνδεδεμένα μέρη, όπως ορίζονται από το ΔΛΠ 24, καθώς και τα συγκριτικά τους μεγέθη, έχουν ως εξής:

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Έσοδα				
	2008	2007	2008	2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	16.182	12.829
Συγγενείς	0	0	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	0	0	0	0
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	0	0	16.182	12.829

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Έξοδα				
	2008	2007	2008	2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	82	23.640
Συγγενείς	1.908	641	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	0	0	0	0
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	1.908	641	82	23.640

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Εισπρακτέα				
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	5.237	3.703
Συγγενείς	0	0	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	0	0	0	0
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	0	0	5.237	3.703

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Πληρωτέα				
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	1.367	9.234
Συγγενείς	0	201	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	0	0	0	0
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	0	201	1.367	9.234

1. Η θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ (ΚΥΠΡΟΥ) LTD βασιζόμενη στην τελευταία διακρατική συμφωνία που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2003, καταβάλλει το 10% των εσόδων

της από τα παιχνίδια στην μητρική εταιρεία. Η αμοιβή αυτή ανήλθε στο ποσό των € 15.994 χιλ. για την χρήση 2008 (χρήση 2007 € 12.807 χιλ.). Το ποσό που ήταν οφειλόμενο την ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 4.836 χιλ. (χρήση 2007 € 3.681 χιλ.).

2. Η θυγατρική ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. αποδίδει στην ΟΠΑΠ Α.Ε.: α) δαπάνες ποσού € 162 χιλ. που κατέβαλε η μητρική εταιρεία για τη διοργάνωση και διεξαγωγή του συνεδρίου και της έκθεσης της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λοταριών (WLA), τον Οκτώβριο 2008 στη Ρόδο και β) ποσό € 26 χιλ. (χρήση 2007 € 22 χιλ.) για κοινόχρηστα του έκτου ορόφου του κτηρίου (Πανεπιστημίου 25) στον οποίο στεγάζεται η θυγατρική. Το υπόλοιπο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 401 χιλ. (χρήση 2007 € 22 χιλ.).

3. Η μητρική στην χρήση 2008 αποδίδει στη θυγατρική της, ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. ποσό € 82 χιλ. για δαπάνες που κατέβαλε η θυγατρική εταιρεία στη διοργάνωση και διεξαγωγή του συνεδρίου και της έκθεσης της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λοταριών (WLA). Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 7/25.2.2008 (θέμα 12^ο) απόφαση του Δ.Σ. η μητρική εταιρεία από 1.1.2008 δεν αποδίδει πλέον στη θυγατρική της, ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.: α) ποσοστό 1% επί των εισπράξεων της από το ΚΙΝΟ, β) ποσοστό 5% επί του ανωτέρω ποσού ως αμοιβή διαχείρισης και γ) αποζημίωση δαπανών της θυγατρικής. Στην χρήση 2007 απέδωσε ποσό € 22.885 χιλ.

Το οφειλόμενο ποσό κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε € 1.367 χιλ. (χρήση 2007 € 8.482 χιλ.).

4. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέδωσε κατά τη χρήση 2007 στη θυγατρική της ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD ποσό € 755 χιλ. το οποίο αφορά σε αμοιβή για μελέτες και έρευνες στην Κυπριακή αγορά για τα παιχνίδια της ΟΠΑΠ Α.Ε. Το οφειλόμενο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2007 ανήλθε σε € 752 χιλ.

5. Η θυγατρική εταιρεία ΟΠΑΠ GLORY LTD στην χρήση 2008 κατέβαλε στη συγγενή εταιρεία GLORY TECHNOLOGY LTD ποσό € 1.908 χιλ. (χρήση 2007 € 641 χιλ.) που αφορά αμοιβή διαχείρισης on line συστήματος UGS (μηχανολογικός εξοπλισμός) και διοικητικές υπηρεσίες. Το οφειλόμενο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 0 χιλ. (χρήση 2007 € 201 χιλ.).

6. Η θυγατρική ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD κατέβαλε στην ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD ποσό € 6 χιλ. (χρήση 2007 € 15 χιλ.) για παροχή υπηρεσιών από ενοίκια, φωτισμό και τηλεφωνικά έξοδα. Το υπόλοιπο ποσό την 31^η Δεκεμβρίου 2008 ήταν € 0 χιλ. (χρήση 2007 € 5 χιλ.).

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία				
	2008	2007	2008	2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	0	0
Συγγενείς	0	0	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	8.997	12.934	7.585	10.928
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	8.997	12.934	7.585	10.928

Οι αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία Ομίλου, αναλύονται σε:

α) αμοιβές των μελών Δ.Σ. του Ομίλου, οι οποίες ανέρχονται σε € 1.542 χιλ. για το 2008 και € 2.690 χιλ. για το 2007,

β) αμοιβές των Διευθυντών του Ομίλου οι οποίες ανέρχονται στο ποσό των € 7.455 χιλ. για το 2008 και € 10.244 χιλ. για το 2007.

Οι αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία εταιρείας, αναλύονται σε:

α) αμοιβές των μελών Δ.Σ. της εταιρείας, οι οποίες ανέρχονται σε € 864 χιλ. για το 2008 και € 1.450 χιλ. για το 2007,

β) αμοιβές των Διευθυντών της εταιρείας οι οποίες ανέρχονται στο ποσό των € 6.721 χιλ. για το 2008 και € 9.478 χιλ. για το 2007.

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη				
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	0	0
Συγγενείς	0	0	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	2.503	2.329	2.503	2.329
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	2.503	2.329	2.503	2.329

Οι απαιτήσεις του Ομίλου και της εταιρείας από συνδεδεμένα μέρη αφορούν κυρίως σε προκαταβολές αποζημίωσης και στεγαστικά δάνεια που έχουν καταβληθεί σε Διευθυντικά Στελέχη που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, όπως αυτές προβλέπονται στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Σ.Σ.Ε.) (βλ. § 7.8) και αναλύονται σε:

α) υπόλοιπο στεγαστικών δανείων Διευθυντών μητρικής εταιρείας, ύψους € 327 χιλ. για την χρήση 2008 και € 344 χιλ. για τη χρήση 2007,

β) προκαταβολές αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης Διευθυντών μητρικής εταιρείας, € 2.176 χιλ. για τη χρήση 2008 και € 1.985 χιλ. για τη χρήση 2007.

Αξία (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
<u>Υπόλοιπα τέλους χρήσης από αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία</u>				
	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
Μητρική	0	0	0	0
Θυγατρικές	0	0	0	0
Συγγενείς	0	0	0	0
Μέλη Δ.Σ. και Διευθυντικά Στελέχη	2.512	3.566	2.512	3.566
Κοινοπραξίες	0	0	0	0
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	0	0	0	0
Σύνολο	2.512	3.566	2.512	3.566

Τα υπόλοιπα τέλους χρήσεως από αμοιβές Δ.Σ. και μισθοδοσία Ομίλου και εταιρείας αφορούν σε:

- α) αμοιβές και παροχές μελών Δ.Σ., € 210 χιλ. για τη χρήση 2008 και € 130 χιλ. για τη χρήση 2007 και
- β) μισθούς και λοιπές παροχές Διευθυντών, € 2.302 χιλ. για τη χρήση 2008 και € 3.436 χιλ. για τη χρήση 2007.

Από τις ανωτέρω συναλλαγές, οι συναλλαγές και υπόλοιπα με τις θυγατρικές εταιρείες έχουν απαλειφθεί από τα ενοποιημένα οικονομικά στοιχεία του Ομίλου. Πέραν των ανωτέρω δεν υπάρχουν άλλες συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.

11.34. Λοιπές αποκαλύψεις

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Α) Η μητρική εταιρεία έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και τη χρήση του έτους 2007.

Σύμφωνα με το φορολογικό έλεγχο τα τηρηθέντα βιβλία κρίθηκαν επαρκή και ακριβή και δεν προέκυψαν παρατυπίες ή παραλείψεις που να επηρεάζουν το κύρος τους.

Από τον παραπάνω έλεγχο προέκυψαν πρόσθετοι φόροι ύψους € 9.012 χιλ. (€ 8.311 χιλ. φορολογικές διαφορές και € 701 χιλ. προσαυξήσεις φορολογικών διαφορών) οι οποίοι καταβλήθηκαν εφάπαξ στο Ελληνικό Δημόσιο. Από το προαναφερθέν ποσό, τα € 5.000 χιλ. έχουν ήδη επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2007, ενώ το υπόλοιπο ποσό των € 4.013 χιλ. βάρυνε τα αποτελέσματα της χρήσης 2008.

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις του Ομίλου έχουν ως εξής:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΧΡΗΣΕΙΣ
ΟΠΑΠ Α.Ε.	2008
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	2003 – 2008
ΟΠΑΠ GLORY LTD	2002 – 2008
ΟΠΑΠ INTERNATIONAL LTD	2004 – 2008
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	2006 – 2008
GLORY TECHNOLOGY LTD	2002 – 2008

Β) Υποχρεώσεις για απρόβλεπτα γεγονότα:

Σύμφωνα με επιστολή του νομικού συμβούλου της εταιρείας οι απαιτήσεις τρίτων έναντι της ΟΠΑΠ Α.Ε. αναλύονται σε:

- 1) αγωγές που κατατέθηκαν από τρίτους συνολικού ποσού € 18.486 χιλ. το αποτέλεσμα των οποίων αναμένεται να είναι ευνοϊκό για την εταιρεία και
- 2) αγωγές ποσού € 22.743 χιλ. για τις οποίες έχει διενεργηθεί σωρευτικά επαρκής πρόβλεψη όπως:
 - α) Αγωγές δικηγόρων συνολικού ποσού € 1.501 χιλ. που αφορούν αμοιβές για παρασχεθείσες υπηρεσίες σε δικαστικές υποθέσεις της εταιρείας.
 - β) Εργατικές διαφορές με μόνιμο και ευκαιριακά απασχολούμενο προσωπικό καθώς και με συνταξιούχους υπαλλήλους της εταιρείας, ποσού € 6.985 χιλ.
 - γ) Αγωγές ιδιωτών, ύψους € 2.857 χιλ, που αφορούν χρηματικές διαφορές από τη μη πληρωμή δελτίων Στοιχήματος και άλλων παιχνιδιών της εταιρείας καθώς και διαφορές αμοιβών από υπηρεσίες
 - δ) Λοιπές επίδικες υποθέσεις ποσού € 11.400 χιλ.

Πέραν τούτων δεν υπάρχουν επίδικες ή υπό διαιτησία διαφορές της εταιρείας και του Ομίλου, καθώς επίσης και αποφάσεις δικαστικών ή διοικητικών οργάνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση ή λειτουργία της εταιρείας και των θυγατρικών της.

Γ) Για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις έχουν διενεργηθεί προβλέψεις ποσού € 9.000 χιλ. για την μητρική εταιρεία και € 9.050 χιλ. για τον Όμιλο.

Δεσμεύσεις

α) Συμβάσεις συντήρησης, τεχνικής υποστήριξης και λειτουργίας πληροφορικών συστημάτων

Τη συντήρηση - τεχνική υποστήριξη του κεντρικού συστήματος επεξεργασίας στοιχείων της εταιρείας έχει αναλάβει η ανάδοχος εταιρεία πληροφορικών συστημάτων, όπως ορίζεται σε συμβάσεις που έχουν κατά καιρούς συναφθεί (οι κυριότερες του έτους 1997

και του έτους 2005). Σύμφωνα με αυτές, η ανάδοχος εταιρεία παρέχει υπηρεσίες συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης σε εξοπλισμό και λογισμικό του κύριου και εφεδρικού κεντρικού συστήματος, της αναβαθμισμένης πλατφόρμας διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών LOTOS, των λογισμικών όλων των παιχνιδιών της ΟΠΑΠ Α.Ε. που ανέπτυξε η ίδια, καθώς επίσης και των τερματικών μηχανών των πρακτορείων. Επίσης ο ανάδοχος έχει αναλάβει και τη λειτουργία του κεντρικού συστήματος. Η διάρκεια της κάθε σύμβασης διαφέρει ανάλογα με την υπηρεσία που παρέχεται.

Με το νέο Ιδιωτικό Συμφωνητικό με την κοινοπραξία INTPALOT της 31.7.2007 ρυθμίζονται και όλες οι παραπάνω συμβάσεις του Ομίλου INTRAKOM με τις εξής παρατηρήσεις:

Α) Από 28.7.2008 ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΜΙΑ ΑΛΛΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΛΗΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΤΗΣ 31.7.2007 (Ι. Σ.).

Β) Στις 29.1.2008 έληξε η σύμβαση συντήρησης των τερματικών με την INTRAKOM και όλες οι μηχανές συντηρούνται από την INTPALOT με βάση το Ιδιωτικό Συμφωνητικό.

Γ) Από 30.11.2007 η INTPALOT συντηρεί όλον τον εξοπλισμό των μηχανογραφικών κέντρων με βάση το νέο Ιδιωτικό Συμφωνητικό.

Άλλες δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η εταιρεία είναι οι εξής:

β) Υποχρέωση προμήθειας με εκτυπωτικό χαρτί και κουπόνια.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει υπογράψει συμβάσεις για την αγορά χαρτιού εκτύπωσης των κουπονιών για τα παιχνίδια και σύμβαση για την αγορά χάρτινων κουπονιών για συγκεκριμένα παιχνίδια.

γ) Ανάπτυξη και υποστήριξη λογισμικού διοικητικών και οικονομικών εφαρμογών.

Η ανάδοχος εταιρεία (INTRAKOM) έχει αναλάβει την ανάπτυξη, εγκατάσταση, υποστήριξη και συντήρηση λογισμικού διοικητικών και οικονομικών εφαρμογών των υπηρεσιών. Το έργο βρίσκεται στο στάδιο της τελικής υλοποίησης και η συντήρηση θα εκτείνεται σε μια περίοδο πέντε χρόνων μετά από την πραγματοποίηση της οριστικής του παραλαβής.

δ) Συμβάσεις για τη λειτουργία του Στοιχήματος στην Κύπρο:

Στις 2 Απριλίου 2003 υπεγράφη συμφωνία μεταξύ της εταιρείας Glory Leisure Ltd (θυγατρικής της ΟΠΑΠ Α.Ε. από την 1η Οκτωβρίου 2003) και της Glory Technology Limited για τη χρήση του ολοκληρωμένου (on-line) συστήματος UGS (Universal Game System INTERGRATED TURN-KEY SOLUTION) της Glory Technology Ltd προς αυτοματοποίηση των εργασιών συλλογικών στοιχημάτων των εταιρειών του συγκροτήματος. Η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας είναι για επτά χρόνια με δικαίωμα ανανέωσης για άλλα τρία χρόνια. Η ετήσια αμοιβή που συμφωνήθηκε για την παροχή του

δικαιώματος χρήσης του συστήματος της Glory Technology Ltd ανέρχεται στο 5% πλέον ΦΠΑ επί του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του συγκροτήματος. Επίσης συμφωνήθηκε ετήσια αμοιβή ίση με 14% πλέον ΦΠΑ επί της ετήσιας αμοιβής χρήσης του συστήματος, για τις υπηρεσίες συντήρησης του συστήματος που θα παρέχει η Glory Technology Ltd.

ε) Την 31η Δεκεμβρίου 2008, η ΟΠΑΠ Α.Ε. αποτελεί μέρος σε λειτουργικές συμβάσεις μίσθωσης μεταφορικών μέσων. Οι μελλοντικές ελάχιστες πληρωμές σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης είναι :

	31.12.2008	31.12.2007
Λιγότερο από 1 έτος	146	204
Από 1-5 έτη	61	103
Περισσότερο από 5 έτη	-	-

Τα μισθώματα μεταφορικών μέσων που χρεώθηκαν στα αποτελέσματα της χρήσης 2008 ανέρχονται στο ποσό των € 236 χιλ. (2007: € 722 χιλ.)

στ) Την 31^η Δεκεμβρίου 2008, η ΟΠΑΠ Α.Ε. αποτελεί μέρος σε λειτουργική σύμβαση ενοικίασης σχετική με το διοικητικό κτίριο, καθώς και σε συμβάσεις άλλων κτιρίων που στεγάζουν υπηρεσίες της εταιρείας. Οι μελλοντικές ελάχιστες πληρωμές σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων είναι :

	31.12.2008	31.12.2007
Λιγότερο από 1 έτος	4.616	4.597
Από 1-5 έτη	18.633	15.674
Περισσότερο από 5 έτη	-	6.670

Τα μισθώματα του διοικητικού κτιρίου που χρεώθηκαν στα αποτελέσματα της χρήσης 2008 ανέρχονται στο ποσό των € 3.197 χιλ. (2007: € 3.115 χιλ.).

11.35. Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους κυριότερους κινδύνους και τις αβεβαιότητες στις οποίες ενδεχομένως να εκτεθεί ο Όμιλος.

1) Ανταγωνισμός από άλλες επιχειρήσεις τυχερών παιχνιδιών καθώς και από παράνομο στοιχηματισμό

Η αγορά των τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία είναι ιδιαίτερος ανταγωνιστική από φορείς που νόμιμα λειτουργούν στην Ελλάδα (καζίνο, λαχεία, ιππόδρομος), από επιχειρήσεις που διεξάγουν παράνομα τυχερά παιχνίδια μέσω του διαδικτύου αλλά και από παράνομους ιδιώτες πράκτορες στοιχημάτων.

Ο Όμιλος για να περιορίσει τις επιπτώσεις από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες δρα συντονισμένα και συστηματικά στο πλαίσιο της Επιτροπής Αντιμετώπισης Παράνομου Στοιχήματος στην οποία συμμετέχουν και θεσμοθετημένα όργανα της πολιτείας.

2) Κίνδυνος από τις επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία λόγω της αρνητικής οικονομικής συγκυρίας

Εκτιμάται από τους αναλυτές διεθνώς ότι το έτος 2009 θα είναι μια δύσκολη περίοδος για την παγκόσμια αλλά και την ελληνική οικονομία, με την κρίση να επηρεάζει αρνητικά τις περισσότερες επιχειρήσεις. Σε ότι αφορά την ΟΠΑΠ Α.Ε., σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής διαθέσιμα στοιχεία η κρίση δεν την έχει επηρεάσει. Δεν αποκλείεται, βέβαια, εφόσον μειωθεί το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα να υπάρξει κάμψη του κύκλου εργασιών των παιχνιδιών της εταιρείας.

3) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Δεδομένου ότι η εταιρεία μέχρι σήμερα δραστηριοποιείται, πέραν της Ελλάδος, μόνο στην Κύπρο (περίπου το 3,4% των πωλήσεων) και από 1.1.2008 το νόμισμα της Κύπρου είναι ευρώ, δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος. Επίσης δεν έχουν καταρτιστεί μεγάλες συμβάσεις με προμηθευτές σε άλλο νόμισμα πέραν του ευρώ.

Ενδεχόμενη επιτυχία στην τουρκική αγορά μέσω του κοινοπρακτικού σχήματος καθιστά πιθανή τη δημιουργία συναλλαγματικού κινδύνου για τον οποίον όμως ήδη λαμβάνεται μέριμνα για την αντιμετώπιση του κατά την προετοιμασία της υποβολής της τελικής προσφοράς.

4) Πιστωτικός κίνδυνος

Οι πωλήσεις γίνονται μέσω εκτεταμένου δικτύου πρακτόρων. Ο μέσος χρόνος συλλογής των εισπράξεων είναι τρεις ημέρες περίπου.

Ο βασικός πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου, ο οποίος δεν θεωρείται σημαντικός προέρχεται από επισφαλείς απαιτήσεις από πράκτορες καθώς και από τις οφειλές πρακτόρων στις οποίες έχουν γίνει έντοκες ρυθμίσεις.

Πολιτική της εταιρείας είναι να παρακολουθεί διαρκώς τις συναλλαγές με τους πράκτορες με τη θέσπιση ορίου χρεωστικού υπολοίπου ανά πράκτορα το οποίο ο πράκτορας δεν μπορεί να υπερβεί σε καμία χρονική στιγμή.

Δυνητικά πιστωτικός κίνδυνος θα μπορούσε να προκύψει και με τα διαθέσιμα της εταιρείας, στην περίπτωση που κάποιο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εκδηλώσει αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Για την ελαχιστοποίηση αυτού του κινδύνου ο Όμιλος έχει θέσει όρια τα οποία αποτελούν τα μέγιστα ποσά τοποθέτησης ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

5) Κίνδυνος ρευστότητας

Η μέθοδος διανομής των κερδών στους νικητές των παιχνιδιών του Ομίλου, διασφαλίζει την επάρκεια των διαθεσίμων, διατηρώντας τον κίνδυνο ρευστότητας σε χαμηλά επίπεδα:

Α) Το ΚΙΝΟ, παιχνίδι προκαθορισμένης απόδοσης, στατιστικά διανέμει περίπου το 70% των ακαθάριστων εισπράξεων στους νικητές. Είναι όμως δυνατόν σε κληρώσεις του παιχνιδιού, τα κέρδη προς διανομή να υπερβαίνουν ή να υπολείπονται του παραπάνω ποσοστού. Σε όλο το χρονικό διάστημα όμως, κατά το οποίο παίζεται το συγκεκριμένο παιχνίδι (σωρευτικά αλλά και στις περιόδους εκκαθάρισης των τριών ημερών), οι αποδόσεις κινούνται γύρω από το μέσο όρο-στόχο.

Β) Το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ είναι ένα παιχνίδι προκαθορισμένης απόδοσης βασιζόμενο στα αποτελέσματα αθλητικών και μη γεγονότων που συμμετέχουν στο κουπόνι. Θεωρητικά, ο κίνδυνος ρευστότητας υπάρχει και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Τα οικονομικά αποτελέσματα του στοιχηματικού προϊόντος επιβεβαιώνουν το γεγονός πως οι στόχοι της εταιρείας για κάθε έτος, που αφορούν στα διανεμόμενα κέρδη, έχουν επιτευχθεί.

- Η καλή διαχείριση, ο σωστός σχεδιασμός του στοιχηματικού προϊόντος και το αποτελεσματικό Risk Management δύνανται να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων που αφορούν στη στρατηγική της εταιρείας για τα διανεμόμενα κέρδη. Ένας άλλος παράγοντας που περιορίζει τον κίνδυνο ρευστότητας είναι ο μεγάλος όγκος στοιχημάτων που διενεργείται μέσω της εταιρείας, καθώς και η διαφοροποίηση της συμπεριφοράς των παικτών.

Γ) Τα αριθμολαχεία προκαθορισμένης απόδοσης SUPER 3 και EXTRA 5 κατέχουν μικρό ποσοστό στις συνολικές πωλήσεις του Ομίλου και ως εκ τούτου δεν επηρεάζουν σημαντικά τη ρευστότητά του.

Δ) Τα παιχνίδια ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ έχουν συγκεκριμένο ποσοστό διανομής κερδών (επί των συνολικών εισπράξεων), το οποίο δεν μπορεί να υπερβληθεί.

Ε) Τα λοιπά παιχνίδια και συγκεκριμένα τα παιχνίδια ΛΟΤΤΟ, ΤΖΟΚΕΡ, ΠΡΟΤΟ, σύμφωνα με την αναμόρφωση διανέμουν στους νικητές κέρδη μικτής μορφής (ποσοστό επί των συνολικών εισπράξεων για τις πρώτες κατηγορίες νικητών και προκαθορισμένα κέρδη για τις υπόλοιπες κατηγορίες) κάτι το οποίο ενδέχεται να επιδράσει αρνητικά στα αποτελέσματα της εταιρείας αλλά ο κίνδυνος αυτής της μορφής θα είναι μικρής έκτασης δεδομένου ότι τα συγκεκριμένα παιχνίδια αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό επί του συνολικού τζίρου.

ΣΤ) Σε περίπτωση επιτυχίας του κοινοπρακτικού σχήματος στην Τουρκία ήδη εξετάζεται το ορθολογικότερο χρηματοδοτικό σχήμα λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση στις

χρηματοπιστωτικές αγορές, και την ρευστότητα της εταιρείας και των εταιρειών που συμμετέχουν στο κοινοπρακτικό σχήμα.

6) Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Δεν υφίσταται, δεδομένου ότι ο δανεισμός είναι μηδενικός, ενώ η υπερβάλλουσα ρευστότητα τοποθετείται σε βραχυπρόθεσμες καταθέσεις με επιτόκια της αγοράς.

11.36. Οψιγενή γεγονότα

Ως συμπλήρωμα και ολοκλήρωση στη νέα εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος της ΟΠΑΠ Α.Ε. προετοιμάστηκε και η αναμόρφωση των λοιπών παιχνιδιών. Έμφαση δόθηκε στη νέα μορφή δελτίων με σημαντικά αυξημένες δυνατότητες από αυτά που αντικατέστησαν, αλλά και στη δομή των παιχνιδιών με την εισαγωγή νέων και την τροποποίηση των υφιστάμενων κατηγοριών κερδών. Παράλληλα συνδυάζεται με αλλαγή της τιμολόγησης κάποιων από αυτά, η οποία είχε παραμείνει ως είχε, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η εισαγωγή των αναμορφώσεων αυτών υλοποιήθηκε στις 26.1.2009 και με την ολοκλήρωσή της ενισχύθηκε σημαντικά η εικόνα των παιχνιδιών της ΟΠΑΠ Α.Ε., και η απήχυσή τους στο καταναλωτικό κοινό.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμμετέχοντας σε κοινοπρακτικό σχήμα με τρεις τοπικούς εταίρους, έχει ήδη προεπιλεγεί για να συμμετάσχει στον διαγωνισμό **αποκρατικοποίησης της Τουρκικής Λοταρίας – Εθνικού Λαχείου**. Ήδη προετοιμάζεται η προσφορά, η οποία με το υπάρχον χρονοδιάγραμμα πρόκειται να υποβληθεί στις 15 Απριλίου 2009.

Στις 24.2.2009 η ΟΠΑΠ Α.Ε. ανακοίνωσε ότι οι εδρεύουσες στην Κύπρο κατά 100% θυγατρικές της εταιρείες ΟΠΑΠ International Ltd και ΟΠΑΠ Κύπρου Ltd **απέκτησαν ποσοστό 30,50% και 5,50% αντίστοιχα του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «NEUROSOFT Α.Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ»**, ήτοι συνολικό ποσοστό 36%. Το συνολικό τίμημα ανήλθε στα € 11.520 χιλ.

Δεν υπάρχουν άλλα σημαντικά θέματα που να έχουν ανακύψει έπειτα από το πέρας της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

Ο Πρόεδρος Δ.Σ. & Διευθύνων Σύμβουλος

Ένα Μέλος του Δ.Σ.

Ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικής Διαχείρισης

Ο Διευθυντής Λογιστικής

Χρήστος Χατζηεμμανουήλ

Σοφοκλής Αλιφιεράκης

Ιωάννης Σαραϊντάρης

Κωνσταντίνος Τσιλιβής

V. Στοιχεία και πληροφορίες χρήσης 2008

ΟΠΑΠ

ΟΠΑΠ Α.Ε.
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.
 ΑΡ.Μ.Α.Ε. 4632906/Β/0015
 Α. Κηφισού 62, 121 32 Περιστέρι

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΑΠΟ 1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2008 ΕΩΣ 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

(Δημοσιεύονται βάσει του κ.ν. 2180/20, άρθρο 135 για επιχειρήσεις που συντάσσουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, ενοποιημένες και μη, κατά το ΔΛΠ)

Τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες, που προκύπτουν από την ετήσια οικονομική έκθεση, στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της ΟΠΑΠ Α.Ε. και του Ομίλου της. Συνιστάται επομένως στον αναγνώστη, πριν προβεί σε οποιαδήποτε είδηση επενδυτική επιλογή ή άλλη συναλλαγή με την εταιρεία, να αναζητήσει στην διεύθυνση διαδικτύου της εταιρείας, όπου αναρτάται η οικονομική έκθεση καθώς και η έκθεση ελέγχου των Ορκωτών Αρχών Υπερτίτλου - Νομάρχη (ή Πρωτοδικείο):

Διεύθυνση διαδικτύου: www.opap.gr

Συνθήκη Διοικητικού Συμβουλίου: Χατζηγεωργίου Χρήστος, Μουρούτης Γεώργιος, Θεοδωρόπουλος Σπύρος, Αιφειράκης Παναγιώτης, Μπακογιάννης Κωνσταντίνος, Νικολαΐδης Σπύρος, Αλεξανδράκης Γεώργιος, Παπαδόπουλος Κωνσταντίνος, Παυλίδης Νικόλαος, Στανισλάβ Αρμάκοβ, Βάρδας Θεόδωρος

16η Μαρτίου 2009
 Διευθύνων Ν. Γεωργίου, Κωνσταντίνος Α. Σπύρης
 Ελεγκτική εταιρεία: Grant Thornton
 Τύπος έκθεσης ελέγχου ελεγκτή: Με σύμφωνη γνώμη

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)		ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)							
ποσά σε χιλιάδες ευρώ		ποσά σε χιλιάδες ευρώ πλέον πλην των κερδών ανά μετοχή							
ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ		ΟΜΙΛΟΣ					
31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007				
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ									
Μεταρρυθμισμένα εισοδήματα πάγια στοιχεία	97.663	108.119	95.423	107.322	Μίκτος κέρδη / (ζημιές)				
Επενδύσεις σε ακίνητα	1.362	-	2.898	-	Μικτά κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων				
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	253.286	336.379	253.253	336.332	Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συναλλακτικών αποτελεσμάτων				
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	47.297	36.887	88.931	77.923	Κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους				
Αποβλήματα	1.310	703	1.310	703	Καθαρά κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή				
Απομείνωση από πωλήσεις	69.337	36.859	71.989	39.213	Μερίσματα εισπραχθέντα				
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	531.296	647.966	826.745	559.073	Μερίσματα εισπραχθέντα				
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	1.401.541	1.166.923	1.340.549	1.119.586					
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ									
Μεταβολή κεφάλαια	95.700	95.700	95.700	95.700					
Λοιπά στοιχεία καθαρή θέση	582.873	473.260	531.438	428.565					
Συνολο καθαρή θέση μετόχων εταιρείας (α)	678.573	568.960	627.138	524.265					
	-	121	-	-					
Συνολο καθαρή θέση (γ)(α)+(β)	678.573	569.081	627.138	524.265					
Προβλεψεις / Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	93.871	120.910	93.641	120.785					
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	629.097	476.932	619.770	474.516					
Συνολο υποχρεώσεις (β)	722.968	597.842	713.411	595.301					
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (γ) + (β)	1.401.541	1.166.923	1.340.549	1.119.586					
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα) ποσά σε χιλιάδες ευρώ									
ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ			ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ		
1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007	1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007		1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007	1.1-31.12.2008	1.1-31.12.2007	
Λειτουργικές δραστηριότητες									
Κέρδη προ φόρων	993.963	776.622	965.573	754.020	Κέρδη προ φόρων				
Πόσων / (μειώνων) προσαρμογών για:					Πόσων / (μειώνων) προσαρμογών για:				
Αποβλήσεις	96.855	47.929	96.537	47.546	Αποβλήσεις	96.855	47.929	96.537	47.546
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	(34.094)	(114.547)	(28.775)	(13.583)	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	(34.094)	(114.547)	(28.775)	(13.583)
Προβλεψεις για επιστροφές απαιτήσεων	3.000	3.500	3.000	3.500	Προβλεψεις για επιστροφές απαιτήσεων	3.000	3.500	3.000	3.500
Άλλες προβλεψεις	23.634	7.858	23.584	7.858	Άλλες προβλεψεις	23.634	7.858	23.584	7.858
Μερίσματα από θυγατρικές	-	-	(2.558)	(2.587)	Μερίσματα από θυγατρικές	-	-	(2.558)	(2.587)
Συνολο λειτουργικών διαφορών	53	(254)	53	-	Συνολο λειτουργικών διαφορών	53	(254)	53	-
Προσαρμογές παρικών στο προσωπικό	1.071	1.963	1.071	1.963	Προσαρμογές παρικών στο προσωπικό	1.071	1.963	1.071	1.963
Ζημιές / (κέρδη) από συναλλαγές	138	4.780	-	5.950	Ζημιές / (κέρδη) από συναλλαγές	138	4.780	-	5.950
Αποτελέσματα (εξόδα, έσοδα, κέρδη και (ζημιές))	(188)	(211)	(182)	(211)	Αποτελέσματα (εξόδα, έσοδα, κέρδη και (ζημιές))	(188)	(211)	(182)	(211)
εποδυτικές δραστηριότητες					εποδυτικές δραστηριότητες				
Πόσων / (μειώνων) προσαρμογών για μεταβολές λογιστικών κερδών / (μειώνων) κέρδους ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες					Πόσων / (μειώνων) προσαρμογών για μεταβολές λογιστικών κερδών / (μειώνων) κέρδους ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες				
Αύξηση / (μείωση) αποτελεσμάτων	(608)	(95)	(608)	(95)	Αύξηση / (μείωση) αποτελεσμάτων	(608)	(95)	(608)	(95)
Αύξηση / (μείωση) απαιτήσεων	(36.699)	87.794	(37.294)	84.734	Αύξηση / (μείωση) απαιτήσεων	(36.699)	87.794	(37.294)	84.734
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	15.519	10.058	6.681	5.688	Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	15.519	10.058	6.681	5.688
Αύξηση / (μείωση) πληρωμών φόρων	2.069	(825)	3.755	(896)	Αύξηση / (μείωση) πληρωμών φόρων	2.069	(825)	3.755	(896)
Μείωση	(5.622)	(3.787)	(5.600)	(3.748)	Μείωση	(5.622)	(3.787)	(5.600)	(3.748)
Κρυστάλλισι και συναφή έσοδα καταβληθέντα καταβληθέντα φόροι	(202.568)	(215.953)	(200.977)	(215.508)	Κρυστάλλισι και συναφή έσοδα καταβληθέντα καταβληθέντα φόροι	(202.568)	(215.953)	(200.977)	(215.508)
Συνολο εταιρειών / (εξορών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	856.523	704.438	844.260	674.661	Συνολο εταιρειών / (εξορών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	856.523	704.438	844.260	674.661
Επενδυτικές δραστηριότητες					Επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορά ενσώματων και ανώματων παγίων στοιχείων	(4.604)	(80.196)	(4.329)	(78.953)	Αγορά ενσώματων και ανώματων παγίων στοιχείων	(4.604)	(80.196)	(4.329)	(78.953)
Αγορά καθαρών στοιχείων ενεργητικού θυγατρικών	(900)	-	(900)	-	Αγορά καθαρών στοιχείων ενεργητικού θυγατρικών	(900)	-	(900)	-
Εισπραχές από πωλήσεις συστημάτων και άλλων παγίων στοιχείων	269	-	197	-	Εισπραχές από πωλήσεις συστημάτων και άλλων παγίων στοιχείων	269	-	197	-
Εγγυήσεις	-	(85)	-	(78)	Εγγυήσεις	-	(85)	-	(78)
Δάνεια στο προσωπικό	123	552	123	552	Δάνεια στο προσωπικό	123	552	123	552
Τόκοι εισπραχθέντες	39.563	19.314	34.221	17.331	Τόκοι εισπραχθέντες	39.563	19.314	34.221	17.331
Μερίσματα εισπραχθέντα	-	-	2.558	2.587	Μερίσματα εισπραχθέντα	-	-	2.558	2.587
Συνολο εταιρειών / (εξορών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	34.451	(61.415)	31.870	(56.591)	Συνολο εταιρειών / (εξορών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	34.451	(61.415)	31.870	(56.591)
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες					Χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Εξοφλήσεις κεφαλαίων χρηματοδοτικών μισθώσεων	(59.930)	(9.786)	(59.930)	(9.786)	Εξοφλήσεις κεφαλαίων χρηματοδοτικών μισθώσεων	(59.930)	(9.786)	(59.930)	(9.786)
Μερίσματα πληρωθέντα	(617.516)	(524.523)	(617.516)	(524.523)	Μερίσματα πληρωθέντα	(617.516)	(524.523)	(617.516)	(524.523)
Συνολο εταιρειών / (εξορών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(677.446)	(534.289)	(677.446)	(534.289)	Συνολο εταιρειών / (εξορών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(677.446)	(534.289)	(677.446)	(534.289)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α) + (β) + (γ)	213.528	168.734	198.684	80.781	Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α) + (β) + (γ)	213.528	168.734	198.684	80.781
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	492.860	384.126	404.825	324.044	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	492.860	384.126	404.825	324.044
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	706.388	492.860	603.509	404.825	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	706.388	492.860	603.509	404.825
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ (ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)									
ποσά σε χιλιάδες ευρώ									
ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ			ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ		
31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007		31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	
Συνολο καθαρή θέση έναρξης χρήσης (1.1.2008 και 1.1.2007 αντίστοιχα)									
Κέρδη / (ζημιές) χρήσης μετά από φόρους	728.504	571.424	721.733	554.302	Κέρδη / (ζημιές) χρήσης μετά από φόρους	728.504	571.424	721.733	554.302
Διαμερισμός μερισμάτων	(618.860)	(519.970)	(618.860)	(519.970)	Διαμερισμός μερισμάτων	(618.860)	(519.970)	(618.860)	(519.970)
Εισπραχές ποσού από θυγατρικές	(137)	-	-	-	Εισπραχές ποσού από θυγατρικές	(137)	-	-	-
Καθαρή εισφορά καταταξιμένου αποσπείας στην καθαρή θέση	(15)	(92)	-	-	Καθαρή εισφορά καταταξιμένου αποσπείας στην καθαρή θέση	(15)	(92)	-	-
Συνολο καθαρή θέση λήξης χρήσης (31.12.2008 και 31.12.2007 αντίστοιχα)	678.573	569.081	627.138	524.265	Συνολο καθαρή θέση λήξης χρήσης (31.12.2008 και 31.12.2007 αντίστοιχα)	678.573	569.081	627.138	524.265

1. Στη σημείωση 11.4 της οικονομικής έκθεσης αναφέρονται οι ανατεταγμένες φορολογικές χρήσεις της μητρικής εταιρείας καθώς και των θυγατρικών της.

2. Για την ανατεταγμένη φορολογική χρήση 2008 της εταιρείας διενεργήθηκε πρόβλεψη φόρων € 8.000 χιλ. (€ 8.000 χιλ. για τον Όμιλο) που αφορά ενδεχόμενες φορολογικές διαφορές. Για τη χρήση 2007 προκύπτουν πρόσθετοι φόροι φόρος € 9.012 χιλ. (€ 8.311 χιλ. φορολογικές διαφορές και € 701 χιλ. προσωρινές φορολογικών διαφορών) οι αν οποίες € 5.000 χιλ. επιβεβαιών ως πρόβλεψη τα αποτελέσματα χρήσης 2007 ενώ το υπόλοιπο ποσό των € 4.013 χιλ. βάρνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2008.

3. Επί των περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου δεν υπάρχουν εμπλεκόμενα βάρη.

4. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Νομικού Συμβούλου της ΟΠΑΠ Α.Ε. υπάρχουν: i) αγωγή τρίτων συνολικού ύψους € 14.486 χιλ. περίπου, τα αποτελέσματα των οποίων αναμένεται να είναι ουδέτοια για τον Όμιλο και την εταιρεία και ii) αγωγή αποκαταστάσεων προσωπικού και τρίτων για τις οποίες διενεργήθηκε σωρευτική πρόβλεψη € 22.743 χιλ.

4b. Υπάρχουν ένα περίπτωση, οι σχετιζόμενες πρόβλεψεις διαφοροποιούνται ως εξής:

α) Για ελπίδες ή υπό διαπραγμάτευση ποσά που ποσά των € 22.743 χιλ. για την εταιρεία και για τον Όμιλο.

β) Για ανατεταγμένες φορολογικές χρήσεις στο ποσό των € 8.000 χιλ. για την εταιρεία και € 8.000 για τον Όμιλο και iii) για αποκαταστάσεις αποχώρησης προσωπικού οι € 22.837 χιλ. για την εταιρεία και για τον Όμιλο

5. Ο αριθμός του μόνιμου αποκαταστάσεων προσωπικού της ΟΠΑΠ Α.Ε. την 31.12.2008 και 31.12.2007 ανέρχεται σε 268 και 282 αντίστοιχα (337 και 338 τον Όμιλο). Ο μέσος αριθμός των ενεργών αποκαταστάσεων σε καθημερινή βάση προσωπικού της εταιρείας κατά τη χρήση από 1.1-31.12.2008 και 1.1-31.12.2007 ανέρχεται σε 343 και 360 αντίστοιχα (344 και 362 τον Όμιλο).

6. Τα ποσά των ελπίδων, ελπίδων απαιτήσεων και υποχρεώσεων της εταιρείας και του Ομίλου με συνδεδεμένα μέρη όπως ορίζονται από το ΔΛΠ 24, αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
	(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)	
Εξόδα	1.900	16.182
Εσοδα	-	-
Απαιτήσεις	-	5.237
Υποχρεώσεις	-	1.567
Συνολικές και ελπίδες επενδυτικών στοιχείων με μέλη της διοίκησης	1.900	2.685
Απαιτήσεις στα διατεταγμένα στοιχεία και μέλη της διοίκησης	2.163	2.963
Υποχρεώσεις προς διατεταγμένα στοιχεία και μέλη της διοίκησης	2.512	2.512

7. Στη χρήση καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση ποσά € 15 χιλ. (έσοδα) € 02 χιλ. για την αντίστοιχη περίοδο 2007, το οποίο αφορά σε αναμετακινήσεις διαφορών.

8a. Δεν υπάρχει ελάφυνση στο μέγεθος ενοποιημένης σε σύγκριση με τη χρήση που είχε ως 31.12.2007.

8b. Στις 16 Ιουνίου 2008 η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε έναντι πληρωμής € 900 χιλ. ποσοστό 19% των μετοχών της θυγατρικής ΟΠΑΠ GLOVE LTD που κατέχει η μητρική εταιρεία «Gloory Worldwide Holdings Ltd», κατέχοντας πλέον το 100% της αλυσίδας θυγατρικών. Η συναλλαγή αυτή δεν μεταβάρει το φορολογικό καθεστώς ελέγχου στη θυγατρική εταιρεία, αφού η οικονομική δραστηριότητα και πολιτική της εν λόγω εταιρείας προσδιορίζονται ήδη από τη μητρική εταιρεία ΟΠΑΠ Α.Ε. Ο λογιστικός χαρακτήρας της εξαγοράς των εταιρειών που αποτελούν ποσοστού καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες της εξαγοράς περιγράφονται στη σημείωση 8 της οικονομικής έκθεσης.

8γ. Στη σημείωση 8 της οικονομικής έκθεσης περιγράφεται η δομή του Ομίλου. Οι εταιρείες του Ομίλου, με το ποσοστό συμμετοχής, την καταστατική τους ιδέα και τη μέθοδο ενοποίησης είναι:

Ενοποιημένη Θυγατρική	Μερίδιο	Έδρα	Μέθοδος Ενοποίησης
Ο.Π.Α.Π. (ΚΥΠΡΙΟΥ) LTD	100%	Κυπρος	Ολική ενοποίηση
Ο.Π.Α.Π. GLOVE LTD	100%	Κυπρος	Ολική ενοποίηση
Ο.Π.Α.Π. INTERNATIONAL LTD	100%	Κυπρος	Ολική ενοποίηση
Ο.Π.Α.Π. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Α.Ε.	100%	Ελλάδα	Ολική ενοποίηση
GLOVE TECHNOLOGY LTD	20%	Κυπρος	Καθαρή θέση

9a. Στη σημείωση 11.3 της οικονομικής έκθεσης αναφέρεται μεταβολή στην υπέρβαση ζω ή συνόλων των Αμερικανικών Δολαρίων (Αμερικανικά Δολάρια).

9b. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. έχει υποστεί μεταβολή στην ελπίδα της Αμερικανικής εξαγωγής της υπέρβασης ζω, κάνοντας χρήση των διατάξεων του ΔΛΠ 8, με αποτέλεσμα να ανελθύνει οι αποβλήσεις των συστημάτων ενεργοποίησης ποσού € 34.992 χιλ. επιβεβαιώνονται τα κέρδη προ φόρων κατά € 34.992 χιλ. καθώς και τα κέρδη προ φόρων κατά € 26.244 χιλ.

9b. Δεν έχουν επέλθει αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές, εκτιμήσεις ή διορθώσεις λογιστικού λήθους στην οικονομική έκθεση.

10. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. ακολουθεί τις νέες λογιστικές αρχές με αυτές που ακολουθεί στη προηγούμενη χρήση.

11. Α. Ο συνολικός για αγορά πωλών στοιχείων της εταιρείας για τη χρήση από 1.1-31.12.2008 ανήλθε σε € 4.329 χιλ. (€ 4.004 χιλ. του Ομίλου).

12. Στις 24.2.2008 η ΟΠΑΠ Α.Ε. ανακοίνωσε ότι οι ιδρυτές στην Κύπρο κατά 100% θυγατρικές της εταιρείας ΟΠΑΠ International Ltd και ΟΠΑΠ Κύπρου Ltd απέκτησαν ποσοστό 30,50% και 5,50% αντίστοιχα του μετοχικού κεφαλαίου της ενωμένης εταιρείας με την επωνυμία «HBIUROSOFT A.E. PARAGONIS LOGISTIKOS», η οποία συνιστά ποσοστό 39%.

13. Δεν έχει τελεσθεί διαδοχική εξαμηνιαία έκθεση ή εταιρείας του Ομίλου.

14. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. 29/24.1.2008 συνεδρίαση του, αφού ενέκρινε τις οικονομικές καταστάσεις του ενοποιημένου 2008 (1.1.2008-30.9.2008), αποφάσισε τη διαμόρφωση προμηθειών € 0,80 ανά μετοχή (το οποίο υπόκειται σε παρακράτηση φόρου 10%), σύμφωνα με τη προβλεπόμενη από τον αριθμό 18 του Ν. 3497/2008) και συνολικού ποσού € 295.200,00, όπως κατόχους μετοχών της εταιρείας κατά τη λήξη της συνεδρίασης του Δ.Σ. της 15.12.2008, με μισθωμένη αποσπείας την 16.12.2008 και μετρίσματα πληρωθέντα την 24.12.2008.

15. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. 8/16.3.2009 συνεδρίαση του, ενέκρινε την οικονομική έκθεση της 31.12.2008 και θα προκύψει την έγκριση διανομής μερισμάτων χρήσης 2008, € 2,20 ανά μετοχή (ποσό € 701.800.000,00), στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων 2009. Διανομή υπό την απόσπείας (ποσό € 0

VI. Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Η εταιρεία κατ' εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, δημοσίευσε και κατέστησε διαθέσιμες στο επενδυτικό κοινό στον διαδικτυακό της τόπο στην ενότητα Ενημέρωση, Επενδυτών, υποενότητα Ανακοινώσεις Χ.Α. (www.opap.gr/news.asp?langid=1&category=3&PageCode=09.13) και στον διαδικτυακό τόπο του Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr), κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης 2008, τις πληροφορίες που ενσωματώνονται στον παρακάτω πίνακα με την μορφή της παραπομπής:

A/A	ΘΕΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ
1	Γνωστοποίηση σημαντικών συμμετοχών Ν. 3556/2007	12.12.2008
2	Ολοκλήρωση φορολογικού ελέγχου χρήσης 2007	2.12.2008
3	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΠΡΟΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ 2008	25.11.2008
4	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008	25.11.2008
5	Αποτελέσματα εννεαμήνου έτους 2008	24.11.2008
6	Ανακοίνωση για παραγραφή μερίσματος χρήσης 2002	18.11.2008
7	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΝΝΕΑΜΗΝΟΥ 2008	11.11.2008
8	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Ν.3556/07	30.10.2008
9	Γνωστοποίηση σημαντικών συμμετοχών Ν. 3556/2007	17.10.2008
10	Απάντηση σε επιστολή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	30.9.2008
11	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Ν.3556/2007	18.9.2008
12	Οικονομικά αποτελέσματα α' εξαμήνου 2008	26.8.2008
13	ΠΡΟΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Α ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2008	20.8.2008
14	Τροποποίηση οικονομικού ημερολογίου έτους 2008	8.7.2008
15	Άσκηση δικαιώματος προαίρεσης	30.6.2008
16	Συμμετοχή της ΟΠΑΠ Α.Ε. στο ετήσιο Ελληνικό Roadshow	30.6.2008
17	Απόφαση α' επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης	25.6.2008
18	Ανακοίνωση ρυθμιζόμενης πληροφορίας Ν. 3556/2007. Πληρωμή υπολοίπου μερίσματος χρήσης 2007	12.6.2008
19	Αποφάσεις 8ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 11.6.2008	12.6.2008
20	Ανακοίνωση ρυθμιζόμενης πληροφορίας του Ν. 3556/2007	12.6.2008
21	Ανακοίνωση σχεδίου τροποποίησης του καταστατικού της ΟΠΑΠ Α.Ε.	6.6.2008
22	Ενδιάμεσα οικονομικά αποτελέσματα για το α' τρίμηνο 2008	26.5.2008
23	ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2007	23.5.2008
24	Πρόσκληση σε Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση	20.5.2008
25	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Α' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2008	16.5.2008
26	Οριστικοποίηση κειμένου σύμβασης μεταξύ ΟΠΑΠ Α.Ε. και ΠΟΕΠΠ	29.4.2008
27	ΕΤΗΣΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΝΑΛΥΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ 2007	27.3.2008
28	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 2007	26.3.2008
29	Ημερομηνία ανακοίνωσης αποτελεσμάτων χρήσης 2007	18.3.2008
30	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2008	4.3.2008
31	Διευκρινίσεις επί δημοσιευμάτων	25.1.2008
32	Γνωστοποίηση σημαντικών συμμετοχών Ν. 3556/2007	23.1.2008
33	Γνωστοποίηση σημαντικών συμμετοχών Ν. 3556/2007	22.1.2008

VII. Διαδικτυακός τόπος ανάρτησης της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι εκθέσεις ελέγχου Ορκωτών Ελεγκτών και οι εκθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας και των εταιρειών που ενσωματώνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31.12.2008, αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο της εταιρείας www.opap.gr.